

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

Številka: 35402-26/2020-ARSO-37

Datum: 5. 1. 2023

Ministrstvo za okolje in prostor izdaja na podlagi 38.a člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21 in 153/22), in drugega odstavka 61. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/06-ZMetD, 66/06-OdlUS, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09-ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17-GZ, 21/18-ZNOrg, 84/18-ZIURKOE, 158/20 in 44/22 ZVO-2) in sedmega odstavka 105. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04-UPB, 61/06-ZDru-1, 8/10-ZSKZ-B, 46/14, 21/18-ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP)) v upravni zadevi izdaje okoljevarstvenega soglasja za nameravani poseg prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer, nosilcu nameravanega posega Plinovodi d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11b, 1000 Ljubljana, ki ga zastopata glavni direktor Marjan Eberlinc in namestnica glavnega direktorja Sarah Jezernik, njiju pa po pooblastilu zastopa družba E-net okolje d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana, naslednje

OKOLJEVARSTVENO SOGLASJE

- I. Nosilcu nameravanega posega Plinovodi d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11b, 1000 Ljubljana, se izdaja okoljevarstveno soglasje za poseg: prenosni plinovod R15/1 Lendava – Ljutomer, dolžine približno 21,5 km, premera DN 500 in tlaka do vključno 100 bar z vsemi pripadajočimi objekti na zemljiščih, ki so določena v Prilogi 1 tega okoljevarstvenega soglasja.
- II. Okoljevarstveno soglasje se izdaja pod naslednjimi pogoji:
 1. Pogoji s področja biotske raznovrstnosti in območij varstva narave
 - 1.1 Pogoji pred začetkom gradnje in v času gradnje
 - v letu pred pričetkom gradnje je treba preveriti, kje na območju prenosnega plinovoda, med Kapco in Dolnjo Bistrico, v območju Natura 2000, so prisotni metulji mravljiščarji;
 - zaradi ohranjanja primernih ekoloških razmer za činkljo, v strugah vodotokov in jarkov, je treba zaščitno dna struge s kamni nadkriti s 40 cm substrata, ki tvori dno vodotoka;

- nepropustna zbita glinena plast pod vodotoki se ne sme nasipati nazaj v potok v plast nasutja substrata nad zaščito cevi;
- prečenje vseh večjih vodotokov (izjemoma jarkov) je treba predvideti z metodo podvrtavanja ali z obešanjem vodov na mostno konstrukcijo;
- prečenje manjših jarkov, ki se bo izvedlo s prekopom struge, mora biti izvedeno na ustrezni razdalji, dna strug vodotokov na tem delu ni dovoljeno betonirati, zavarovanje dna je treba urediti sonaravno, s kamni v neporavnani obliki, zavarovanje dna je treba izvesti v dolžini največ 1 m gor in dolvodno od cevi.

1.2. Spremljanje stanja v času gradnje

- z naravovarstvenim nadzorom nad izvajanjem omilitvenih ukrepov je potrebno pričeti že v fazi pripravljanih del (sekanje vegetacije, zemeljska dela);
- v času gradnje je treba izdelati poročilo o spremljanju stanja, v katerem morajo biti zabeležene vse ugotovitve spremljanja stanja med gradnjo.

1.3. Pogoji v času obratovanja

- na platoju Merilno regulacijske postaje Ljutomer in na platoju Merilno regulacijske postaje Lendava se mora izvesti razsvetljava s popolnoma zasenčenimi svetili z ravnim zaščitnim in nepredušnim steklom, z majhno emisijo ultravijolične svetlobe, ki imajo vgrajen senzor za prižiganje in samodejni izklop.

1.4. Spremljanje stanja v času obratovanja

- izvajati je treba spremljanje stanja izpostavljenih habitatov in vrst metuljev straniščnega in temnega mravljiščarja;
- prva tri leta po izgradnji prenosnega plinovoda je potrebno vsako leto spremljati stanje vrst ter obseg in stanje habitatov mravljiščarjev in ostalih naravovarstveno pomembnih vrst v Natura 2000 območju Mura med Kapco in Doljnjo Bistrico;
- naravovarstveni monitoring stanja je treba opravljati v območju 500 m na obeh straneh osrednje osi območja prenosnega plinovoda;
- po preteku začetnega triletnega obdobja monitoringa je treba preverjati obseg in stanje habitatov mravljiščarjev vsake 3 leta, ob zaznanih negativnih spremembah pa je treba izvesti dodatne varstvene ukrepe;
- prva tri leta po izgradnji prenosnega plinovoda je potrebno vsako leto spremljati stanje varovanih vrst ptic;
- prva tri leta po izgradnji prenosnega plinovoda je potrebno vsako leto spremljati stanje zaraščanja plinovoda z invazivnimi vrstami rastlin ter spremljati uspešnost ukrepov proti naselitvi le-teh, še posebej na gozdnih posekah in ob vodotoki;
- dve leti po zaključku gradnje je potrebno opraviti enkratni pregled rastišč močvirske logarice v spomladanskem času, da se preveri uspešnost izvedenih ukrepov za to vrsto;
- dve leti po zaključku gradnje je potrebno opraviti enkratni pregled stanja populacij rib, piškurjev in rakov na vseh vodotokih, ki jih bo prečkal prenosni plinovod.
- tretje in peto leto po zaključku gradnje oziroma po namestitvi netopirnic je treba opraviti pregled vseh netopirnic;
- nosilec nameravanega posega mora, kot zavezanec za izvedbo spremljanja stanja v času obratovanja, o opravljenih opažanjih zagotoviti izdelavo enega letnega poročila in zaključnega poročila po petem letu spremljanja stanja, v katerem morajo biti zabeležene vse ugotovitve spremljanja stanja;
- nosilec nameravanega posega mora poročila o spremljanju stanja zavarovanih in invazivnih vrst v enem mesecu po izdelavi predložiti inšpekcijskim službam, Ministrstvu za okolje in prostor in Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave.

2. Pogoji za varstvo kmetijskih zemljišč

2.1. Pogoji v času gradnje

- pri izvedbi zemeljskih del na območju kmetijskih zemljišč je treba zagotoviti prisotnost strokovnjaka s področja pedologije;
- preprečiti je treba onesnaženje humusnega materiala, ki se odstranjuje in premešča v okviru odkrivanja krovnih plasti tal, prav tako odstrte ruše;
- na območju kmetijskih zemljišč treba izvajati ukrepe za preprečevanje zbitosti tal;
- pri delih se morajo uporabljati gradbeni stroji z manjšim pritiskom na površino (goseničarji);
- dela se ne smejo izvajati na razmočenem terenu;
- na območju deponij cevi se morajo tla zavarovati z lesenimi podstavki (tramiči);
- delovni pas se mora ogniti sadovnjakom, ki mejijo nanj, oziroma je treba drevesa ob robu ustrezno zaščititi;
- zasipni material v jarku je treba utrditi do naravne zbitosti, tako da kasneje ne prihaja do posevkov površine nad jarkom;
- na območju melioracij je treba delovni pas projektirati na minimalno potrebno širino, ki še zagotavlja varno izvedbo prenosnega plinovoda;
- nadkritje nad plinovodno cevjo je treba povečati, po izvedbi nameravanega posega pa zagotoviti nemoteno delovanje hidromelioracijskega sistema;
- razdalja med temenom plinovodne cevi in dnom drenaže ali namakalne cevi mora biti najmanj 0,5 m;
- vsi med gradnjo poškodovani dreni morajo biti obnovljeni v celotni širini delovnega pasu;
- po končani gradnji je treba melioracijski sistem povrniti v prvotno stanje, kot tudi terciarni drenažni sistem;
- skladiščenje materiala je treba načrtovati tako, da se z njim ne posega na kmetijska zemljišča;
- časovna dinamika gradnje mora biti načrtovana tako, da ne ovira kmetijsko proizvodnjo;
- med in po gradnji je treba zagotoviti nemoten dostop do kmetijskih zemljišč;
- preprečiti je treba kakršnokoli onesnaženje kmetijskih zemljišč v času gradnje in po gradnji ter ob eventualni nesreči zagotoviti takojšnje ukrepanje;
- po končani gradnji je treba kmetijska zemljišča povrniti v prvotno stanje.

2.2. Spremljanje stanja v času gradnje

- spremljanje stanja mora zajemati spremljanje izvajanja omilitvenih ukrepov, povezanih z organizacijo gradbišča, poškodbami okoliških kmetijskih zemljišč in onesnaženjem ter ravnanja z rodovitno zemljo.

2.3. Spremljanje stanja v času obratovanja

- po izvedbi nameravanega posega je treba preveriti, ali so začasno poškodovana zemljišča uspešno sanirana, rekultivirana in ali so urejene vse dostopne poti na kmetijska zemljišča.

3. Pogoji za varstvo kulturne dediščine

3.1. Pogoji v času gradnje

- na območju Merilno regulacijske postaje Ljutomer je treba ustrezno zmanjšati delovni pas tako, da se v arheološko najdišče Trimlini - Arheološko območje Ivankovci ne bo posegalo.

4. Pogoji za varstvo krajine

4.1. Spremljanje stanja v času obratovanja

- v obdobju dveh let po končani gradnji je potrebno spremljati stanje sanacijskih zasaditev in nadomestitev sadik, ki so v tem obdobju propadle.

5. Pogoji za varstvo pred čezmernim hrupom

5.1. Pogoji v času gradnje

- prevozne poti se morajo, kolikor je to mogoče, izogibati stanovanjskim stavbam in drugim stavbam z varovanimi prostori;
- mehanizacija se mora v bližini stavb z varovanimi prostori izklapljeti v času neuporabe in dela opravljati s primerno mero previdnosti;
- občane se mora o izvajanju hrupnih del pravočasno obvestiti;
- gradnja se lahko izvaja samo ob delavnikih med 6. in 18. uro, v povprečju 10 ur na dan, ter ob sobotah do 16. ure.

6. Pogoji za varstvo gozdov

6.1. Pogoji v času gradnje

- linijo plinovoda je treba prednostno načrtovati ob gozdnih robovih in se izogibati gozdnim zemljiščem;
- posege pri gradnji plinovoda je treba načrtovani na način, da ne bo povzročena škoda na gozdnem rastju, koreninah gozdnega drevja in na gozdnih tleh;
- pri prečkanju varovalnega gozda ob Muri je treba območje podvrtavati;
- čas del med gradnjo in vzdrževalnih del je treba prilagoditi tako, da dela ne bodo motila ptic pri gnezdenju, drugih živali pa pri paritvi in vzreji mladičev, t.j. zlasti v času od 1. marca do 30. junija, vsa hrupna dela je treba opraviti od julija do decembra;
- sečnjo v koridorju delovnega pasu plinovoda je treba izvesti tako, da se ohrani vitalna srednje velika in velika drevesa, preprečiti je treba vsako nepotrebno zasipavanje in odstranjevanje podrasti;
- odgrnjeno zemljo, živico in mrtvico, je treba odlagati ločeno in jo vračati v enakem vrstnem redu, odgrnjene zemlje ni dovoljeno stiskati, nasipi zemlje ne smejo biti višji od 1 do 1,5 m, odvečen odkopni material, ki bi nastal pri gradnji, se ne sme odlagati v gozd, ampak le na urejeno začasno odlagališče odpadnega gradbenega materiala oziroma ga je potrebno vkopati v zasip;
- območja gradbišča ni dovoljeno sanirati z zemeljskim substratom, pripeljanim od drugod, za sanacijo se lahko uporablja le zemlja, odgrnjena na lokaciji gradbišča.

6.2. Pogoji v času obratovanja

- v primeru razrasti invazivnih rastlin na območju delovnega pasu v gozdu je treba le te dovolj pogosto odstranjevati s košnjo;
- po končani gradnji mora biti površina delovnega pasu izven varnostnega pasu pogozdena z avtohtono vegetacijo, in sicer izven varnostnega pasu 5 m od osi plinovoda levo in desno do roba delovnega pasu z drevesno vegetacijo, pas od 2,5 m do 5 m levo in desno od osi plinovoda se lahko zasadi s plodonosnimi grmovnimi vrstami, gozdni rob mora biti valovit ter višinsko in horizontalno razčlenjen.

III. Glede na to, da je za nameravani poseg: gradnja prenosnega plinovoda R15/1 Lendava-Ljutomer izveden postopek presoje vplivov na okolje, se namesto naravovarstvenega soglasja izdaja okoljevarstveno soglasje.

IV. To okoljevarstveno soglasje preneha veljati, če nosilec nameravanega posega v petih letih od njegove pravnomočnosti ne pridobi gradbenega dovoljenja, če je to zahtevano po predpisih o graditvi objektov.

V. V tem postopku stroški niso nastali.

O b r a z l o ž i t e v

opravlja naloge s področja varstva okolja, je dne 16. 10. 2020 prejela vlogo nosilca nameravanega posega Plinovodi d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11b, 1000 Ljubljana, ki ga zastopata glavni direktor Marjan Eberlinc in namestnica glavnega direktorja Sarah Jezernik (v nadaljevanju: nosilec nameravanega posega), ki ju po pooblastilu zastopa družba E-net okolje d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana, za izdajo okoljevarstvenega soglasja za poseg: prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer, dolžine približno 21,5 km, premera DN 500 in tlaka do vključno 100 bar z vsemi pripadajočimi objekti na zemljiščih, ki so določena v Prilogi 1 tega okoljevarstvenega soglasja.

Vlogi, ki je bila vložena na podlagi 57. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE, 158/20 in 44/22 ZVO-2; v nadaljevanju: ZVO-1), je bilo priloženo:

- Izpolnjen obrazec vloge za pridobitev okoljevarstvenega soglasja;
- Poročilo o vplivih na okolje za prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer, št. 101016-dn, z dne 30. 9. 2020, ki ga je izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana (v elektronski in tiskani obliki);
- Dodatek k poročilu o vplivih na okolje, Presoja sprejemljivosti vplivov gradnje prenosnega plinovoda R15/1 Lendava - Ljutomer na varovana (Natura 2000 in zavarovana) območja, september 2020, ki ga je izdelal Center za kartografijo favne in flore, Antoličičeva 1, 2204 Miklavž na Dravskem polju (v elektronski in tiskani obliki);
- Ocena obremenjenosti okolja s hrupom za gradbišče prenosnega plinovoda R15/1 Lendava – Ljutomer, maj 2019, št. 2121b-19/59812-19/SO_Hr, z dne 17. 5. 2019, ki jo je izdelal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Center za okolje in zdravje, Prvomajska ulica 1, 2000 Maribor (v elektronski in tiskani obliki);
- Idejni projekt za prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer, vodilna mapa, št. Projekta 1P4R15LL-B114/185, oktober 2017, ki ga je izdelal IBE d.d., svetovanje, projektiranje in inženiring, Hajdrihova ulica 4, 1001 Ljubljana (v elektronski obliki);
- Pooblastilo za zastopanje z dne 12. 10. 2020.

Vloga je bila dne 17. 12. 2020 dopolnjena z dopisom št. SI/TL/2020-037 z dne 16. 12. 2020 iz katerega izhaja, da se prenosni plinovod R15/1 Lendava – Ljutomer umešča v prostor na podlagi Sklepa o pripravi državnega prostorskega načrta (v nadaljevanju DPN), ter da Uredba o DPN še ni bila sprejeta.

Vloga je bila dne 27. 10. 2022 dopolnjena z izjavo nosilca nameravanega posega glede nadaljevanja postopka.

Z dnem 13. 4. 2022 je pričel veljati Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, v nadaljevanju: ZVO-2), ki v prvem odstavku 319. člen določa, da je za odločanje v upravnih postopkih, začelih s strani Agencije Republike Slovenije za okolje na podlagi ZVO-1 do 31. avgusta 2021 (razen postopkov ugotavljanja odgovornosti za preprečevanje oziroma sanacijo okoljske škode), ki na dan uveljavitve ZVO-2 še niso končani, pristojno ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju: ministrstvo).

Glede na zgoraj navedeno je od 13. 4. 2022 za vodenje postopka in odločanje o vaši vlogi pristojno ministrstvo.

ZVO-2 nadalje v 303. členu določa, da se postopki za izdajo okoljevarstvenega soglasja ali njegove spremembe, ki so bili začeti na podlagi 57. in 61.a člena ZVO-1, končajo po določbah ZVO-1. Glede na navedeno se bo ta postopek nadaljeval in končal v skladu z ZVO-1.

V kolikor se v postopku priprave državnega prostorskega načrta izvaja tudi postopek presoje vplivov na okolje, se v skladu s 36. členom Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Uradni list RS, št. 80/10 in 106/10 – popr., 57/12 in 61/17-ZUreP-2, v nadaljevanju: ZUPUDPP) varstveni nosilci urejanja prostora v mnenjih iz prvega odstavka tega člena opredelijo tudi do sprejemljivosti nameravanega posega. Varstveni nosilci urejanja prostora pošljejo ta mnenja koordinatorju in ministrstvu, pristojnemu za presojo vplivov na okolje, ki mora v roku 30 dni od prejema vseh mnenj odločiti o okoljevarstvenem soglasju.

V zvezi z navedenim ministrstvo pojasnjuje, da glede na dejstvo, da je bil postopek priprave državnega prostorskega načrta pred začetkom uporabe Zakonom o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 61/17, v nadaljevanju ZUre-P-2) v kasnejši fazi priprave od načrtovanja in študije variant (javna razgrnitev utemeljitve variante in okoljskega poročila je potekala od 3. maja 2018 do 5. junija 2018), se postopek priprave in sprejema državnega prostorskega načrta, skladno z 270. členom ZUreP-2 konča po dosedanjih predpisih.

Vlada RS je namreč na podlagi drugega odstavka 270. člena ZUreP-2 v povezavi z 29. členom ZUPUDPP, 8. 7. 2020 potrdila kot najustreznejšo rešitev poteka trase prenosnega plinovoda R15/1, s katero se je seznanila na podlagi gradiva »DPN za prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer, Študija variant/Utemeljitev rešitve«, ki jo je pod št. 16017, februarja 2020 izdelal ZUM d.o.o., Maribor.

V skladu z določbo drugega odstavka 298. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, v nadaljevanju ZUreP-3) se postopki priprave prostorskih aktov, začetki na podlagi ZUPUDPP, katerih priprava se je v skladu s prvim odstavkom 270. člena ZUreP-2 nadaljevala po dosedanjih predpisih, končajo po ZUPUDPP.

V skladu z določbo 50. člena ZVO-1 je pred začetkom izvajanja posega, ki lahko pomembno vpliva na okolje, treba izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje ministrstva. Obveznost te presoje se ugotavlja po Uredbi o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22-ZVO-2).

V skladu s točko D Energetika, D.IV Prenos energije, D.IV.1 Priloge 1 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, je presoja vplivov na okolje obvezna, kadar gre za cevovode za transport zemeljskega plina, nafte in naftnih derivatov premera nad 800 mm in dolžine nad 40 km.

V skladu s točko D Energetika, D.IV Prenos energije, D.IV.1.1 Priloge 1 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, je izvedba predhodnega postopka potrebna, če gre za druge cevovode za transport zemeljskega plina, nafte in naftnih derivatov, razen priključkov na objekte javne infrastrukture, nad 1 km. V opombi 16 Priloge 1 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje je navedeno, da priključki po predpisih, ki urejajo graditev objektov, spadajo med nezahtevne in enostavne objekte.

Dolžina nameravanega prenosnega plinovoda je 21,5 km.

Osmi odstavek 51a. člena ZVO-1 nadalje določa, da, ne glede na določbe prejšnjih odstavkov ministrstvo začne s postopkom presoje vplivov na okolje, če nosilec posega iz tretjega odstavka prejšnjega člena vloži vlogo za izdajo okoljevarstvenega soglasja v skladu s 57. členom tega zakona in ministrstvo v skladu s četrtem odstavkom tega člena ugotovi, da je za nameravani poseg treba izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje.

Na podlagi posredovane dokumentacije in upoštevajoč merila za ugotavljanje, ali je za nameravani poseg v okolje treba izvesti presojo vplivov na okolje iz Priloge 2 Uredbe o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, je ministrstvo, zlasti upoštevajoč

značilnosti nameravanega posega in njegovo lokacijo, ki se delno nahaja na območju poplavne ogroženosti, na območju najboljših kmetijskih zemljišč, poteka čez vodovarstveno območje na območju vodnega telesa podzemne vode Murska kotlina (občinski nivo), prečka varovalni gozd, se nahaja na območjih kulturne dediščine (EŠD 23585 Trimlini - Arheološko najdišče Ivankovci arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30150 Dolnji Lakoš - Arheološko območje Gyeger arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30528 Dolnji Lakoš - Arheološko območje Babje polje arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30149 Gornji Lakoš – Arheološko najdišče Gornji Lakoš, arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30162 Kapca – Arheološko območje Spodnji Trebež arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30148 Kapca – Arheološko območje Krčovje arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30147 Kapca – Arheološko območje Kiserdi arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30146 Srednja Bistrica – Arheološko območje Trate arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 20044 Razkrižje – Lesjakova kapelica dediščina, sakralna stavbna dediščina, EŠD 30145 Pristava pri Ljutomeru – Arheološko območje Kamliji arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30144 Cven – Arheološko območje Brezje arheološko najdišče, arheološka dediščina in znotraj območja daljinskega vpliva načrtovane trase prenosnega plinovoda, to je v območju 100-metrskega pasu ležita dve Natura 2000 območji (POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura), šest naravnih vrednot (NV) in ekološko pomembno območje EPO Mura – Radmožanci ter v povezavi s pričakovanimi vplivi na okolje ugotovilo, da ni mogoče izključiti pomembnih vplivov nameravanega posega na okolje, zato je za nameravani poseg presoja vplivov na okolje in pridobitev okoljevarstvenega soglasja obvezna.

Nameravani poseg se, v skladu s Prilogo 2 38. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10 in 3/11, v nadaljevanju Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja), uvršča med poseg postavitev podzemnega voda (vodovod, plinovod, kanalizacijska cev, telefonski kabel itd.), za katerega je območje neposrednega vpliva opredeljeno za vse skupine, v območju 75-tih metrov, daljinski vpliv pa je opredeljen prav tako za vse skupine in obsega 100 m.

Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja v 20. členu nadalje določa, da je za posege, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje, daljinski vpliv dvakrat večji od območja daljinskega vpliva, navedenega v prilogi 2 Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja, razen če se iz predhodnih ugotovitev na terenu, podrobnejših podatkov o izvedbi posega v naravo in iz drugih dejanskih okoliščin ugotovi, da je območje daljinskega vpliva drugačno. V obravnavanem primeru znaša območje daljinskega vpliva 200 m za vse skupine.

V vplivnem območju prenosnega plinovoda so naslednja varovana območja:

- Natura 2000 območja na podlagi Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 popr., 39/13-Odl.US, 3/14, 21/16 in 47/18), in sicer: Natura 2000 (POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura).

Pridobljena mnenja

Ministrstvo je, skladno s prvim odstavkom 61. člena ZVO-1, ki določa, da ministrstvo vlogo za izdajo okoljevarstvenega soglasja in osnutek odločitve o okoljevarstvenem soglasju pošlje ministrstvom in organizacijam, ki so glede na nameravani poseg pristojne za posamezne zadeve varstva okolja ali varstvo ali rabo naravnih dobrin ali varstvo kulturne dediščine, in jih pozove, da v 21 dneh od prejema vloge podajo mnenje o sprejemljivosti nameravanega posega, zaprosilo za mnenja:

- Ministrstvo za zdravje, Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana
- Ministrstvo za kulturo, Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

- Zavod za ribištvo Slovenije, Spodnje Gameljne 61a, 1211 Ljubljana – Šmartno
- Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, 1001 Ljubljana
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, Dunajska 22, 1000 Ljubljana
- Ministrstvo za infrastrukturo, Langusova 4, 1535 Ljubljana
- Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Tobačna ulica 5, 1000 Ljubljana;
- Direkcijo Republike Slovenije za vode, Hajdrihova ulica 28c, 1000 Ljubljana.

Ministrstvo je dne 10. 8. 2021 prejelo mnenje Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Območna enota Maribor, Pobreška cesta 20, 2000 Maribor (v nadaljevanju ZRSVN), št. 3562-0557/2021-2z dne 10. 8. 2021, iz katerega izhaja, da v osnutku okoljevarstvenega soglasja niso ustrezno vključeni vsi ukrepi iz Poročila o vplivih na okolje.

Ministrstvo v zvezi z mnenjem ZRSVN pojasnjuje, da je v izrek tega okoljevarstvenega soglasja vključilo le dodatne ukrepe, ki so se izkazali za potrebne skozi proces presoje vplivov na okolje. Ukrepov, ki izhajajo iz sicer veljavne zakonodaje in so za nosilca nameravanega posega že obvezujoči, pa ministrstvo v izreku te odločbe ni ponovno določalo.

Ministrstvo je dne 17. 8. 2021 s strani Ministrstva za zdravje, Štefanova ulica 5, 1000 Ljubljana, (v nadaljevanju: MZ), prejelo mnenje št. 350-39/2019-10 z dne 16. 8. 2021, s priložo mnenjem Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Centra za zdravstveno ekologijo, Trubarjeva 2, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: NIJZ), št. 354-165/2019-7 (256) z dne 17. 8. 2021. Iz navedenega strokovnega mnenja NIJZ, s katerim Ministrstvo za zdravje soglašata, izhaja, da je nameravani poseg z vidika vplivov na zdravje ljudi, sprejemljiv.

Dne 19. 8. 2021 je ministrstvo prejelo mnenje Ministrstva za infrastrukturo, Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana, št. 350-1-2020/235 (02731866) z dne 13. 8. 2021, iz katerega izhaja, da vzhodni del načrtovane trase prenosnega plinovoda R15/1 Lendava – Ljutomer poteka po pridobivalnem prostoru Murska depresija, ter da z vidika rudarstva oziroma mineralnih surovin ni potrebe glede izvedbe celovite presoje vplivov na okolje.

Ministrstvo je dne 8. 9. 2021 s strani Zavoda za ribištvo Slovenije, Sp. Gameljne 61a, 1211 Ljubljana – Šmartno (v nadaljevanju ZZRS), prejelo mnenje št. 4206-8/2021-2 z dne 3. 9. 2021. Iz mnenja ZZRS izhaja, da ima lahko največji neposredni negativni vpliv na populacije rib in njihove habitate:

- kaljenje vode zaradi izvajanja del na brežinah vodotokov,
- izvedba obrežnih zavarovanj in posegov v dno struge v območju vodnatega dela struge vodotoka,
- odstranjevanje obrežne vegetacije - t.i. čiščenje zarasti (zmanjševanje površine skrivališč za ribe in osenčenosti struge),
- vpliv posegov na drstišča v času drsti rib.

ZZRS ugotavlja, da je treba za potrebe omilitve nameravanega posega oziroma zmanjšanja njegovih posledic na ribe in njihove habitate dopolniti idejno zasnovo projekta za nameravani poseg z naslednjimi vsebinami, ki so pomembne s stališča ohranjanja rib in njihovih habitatov:

- prečenje vseh večjih vodotokov (izjemoma jarkov) naj se predvidi z metodo podvrtavanja ali obešanjem vodov na mostno konstrukcijo. Načrtovano prečenje vseh vodotokov, z izjemo Mure, z metodo prekopa struge, ni ustrezno,
- prečenje manjših jarkov, ki se bo izvedlo s prekopom struge, mora biti izvedeno na najmanjši možni razdalji. Dna strug vodotokov na tem delu ni dovoljeno betonirati, zavarovanje dna naj se uredi v suho, sonaravno s kamni v neporavnani obliki. Zavarovanje naj se izvede v dolžini največ 1 m gor in dolvodno od cevi. Načrtovano

zavarovanje v obsegu najmanj 5 m gorvodno in dolvodno od plinovodne cevi s končnim stabilizacijskim pragom, ni ustrezno.

Ministrstvo je zgoraj navedene ugotovitve ZZRS upoštevalo in jih vključilo kot pogoje (alineji 4 - 5 točke II./2., 1.1) v izrek tega okoljevarstvenega soglasja.

Ministrstvo je dne 22. 9. 2021 s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorata za kmetijstvo, Sektorja za urejanje kmetijskega prostora in zemljiške operacije, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju MKGP), prejelo mnenje št. 3504-139/2021-5 z dne 21. 9. 2021. V mnenju MKGP ugotavlja, da je bila za gradnjo plinovoda sprejeta Uredba o državnem prostorskem načrtu za prenosni plinovod R15/1 Pince – Lendava (Uradni list RS, št. 129/20), ki ustrezno ureja prečkanje plinovoda preko hidromelioracijskih območij, dodatno pa je treba ob načrtovani gradnji izpolniti še naslednje pogoje:

- vse stroške izvedbe predvidenih in morebitnih dodatnih del nosi investitor sam;
- v kolikor bi na lokaciji nameravanega posega, v primeru večje količine padavin, prihajalo do nepravilnega odvodnjavanja, je nosilec nameravanega posega dolžan izvesti potrebna sanacijska dela na svoje stroške in kriti morebitno škodo tretjim osebam oziroma vzpostaviti prvotno stanje pred izvedbo nameravanega posega;
- zagotoviti je treba možnost tudi kasnejšega neoviranega vzdrževanja hidromelioracijskih sistemov;
- po končanih posegih, ki jih predvideva projekt, je potrebno sanirati poljske poti na območju HMS, če bodo le-te poškodovane zaradi dostopanja s težjo mehanizacijo.

Nadalje iz mnenja MKGP izhaja, da so v 2. točki izreka osnutka okoljevarstvenega soglasja postavljeni pogoji glede varstva kmetijskih zemljišč v času gradnje in določen način spremljanja stanja v času gradnje in v času obratovanja, ter da je treba pri nameravanemu posegu na kmetijska zemljišča upoštevati še naslednje pogoje:

- predvideti in upoštevati je treba primanjkljaje in viške materialov ter deponije načrtovati v sklopu nameravanega posega tako, da ne bodo posegale na kmetijska zemljišča in da se proizvodni potencial kmetijskih zemljišč ne bo poslabšal (ustrezno ravnanje z rodovitno zemljo);
- časovna dinamika gradnje mora biti prilagojena na način, da ne ovira kmetijsko proizvodnjo;
- med in po gradnji je treba zagotoviti nemoten dostop do kmetijskih zemljišč;
- v primeru, da bodo kmetovalci zaradi oviranja kmetijske proizvodnje v času gradnje utrpeli ekonomsko izgubo, je treba to nadomestiti;
- preprečiti je treba kakršnokoli onesnaženje kmetijskih zemljišč ob gradnji in po gradnji ter ob eventualni nesreči zagotoviti takojšnje ukrepanje;
- treba je zagotoviti spremljanje potencialnega negativnega vpliva daljnovoda na tla oziroma kmetijska zemljišča in rastline;
- po končanem posegu je treba kmetijska zemljišča vrniti v prvotno stanje;
- v času gradnje se dela omejijo na čim manjšo površino in izvajajo tako, da se ne posega na sosednja zemljišča in da se jih ne poškoduje. Izvajati je treba vse potrebne ukrepe za preprečitev izlitja nevarnih snovi na kmetijska zemljišča;
- kmetijska zemljišča, na katera se posega le med gradnjo, je treba po končani gradnji vrniti v prvotno stanje ali, če to ni mogoče, se lastnikom plača nadomestilo, v skladu s splošnimi pravili obligacijskega prava;
- v primeru razgradnje daljnovoda je treba sanirati predmetna zemljišča in jih postopoma vrniti v kmetijsko rabo.

MKGP meni, da bo ob celovitem upoštevanju zgoraj navedenih ukrepov zagotovljeno ustrezno varstvo kmetijskih zemljišč skladno z zakonodajo, ki ureja varstvo kmetijskih zemljišč.

Ministrstvo je zgoraj navedene ukrepe smiselno povzelo in jih kot pogoje določilo v izreku tega okoljevarstvenega soglasja (točke II./2., 2.1.; II./2., 2.2. in II./2., 2.3.).

Ministrstvo je dne 22. 9. 2021 prejelo mnenje Ministrstva za kulturo, Maistrova ulica 1, 1000 Ljubljana, št. 35002-13/2016/50 z dne 22. 9. 2021, iz katerega izhaja, da je nameravani poseg, na osnovi do sedaj znanih podatkov in nadaljnjih ukrepov za varstvo arheoloških ostalin, sprejemljiv.

Dne 27. 9. 2022 je ministrstvo prejelo mnenje Zavoda za gozdove Slovenije, Območne enote Murska Sobota, Ulica arhitekta Novaka 17, 9000 Murska Sobota (v nadaljevanju: ZGS), št. 3407-50/202 z dne 24. 9. 2021, iz katerega izhaja, da je pri poteku plinovoda skozi gozdni prostor treba upoštevati naslednje ukrepe:

- v največji možni meri se je potrebno izogniti gozdnim zemljiščem, saj se s krčenjem gozda zmanjšuje območje habitatov rastlin in prostoživečih živali. Linija plinovoda naj se prednostno načrtuje ob gozdnih robovih, da se zmanjša drobljenje oziroma fragmentacija gozdov;
- površine posega naj bodo minimalne, glede na tehnične zahteve gradnje objektov. Posegi pri gradnji plinovoda morajo biti načrtovani na način, da bo povzročena minimalna škoda na gozdnem rastju, koreninah gozdnega drevja in na gozdnih tleh.
- Podvrtnje varovalnega gozda ob Muri;
- čas del med gradnjo in vzdrževalnih del naj se prilagodi tako, da ne bodo motila ptic pri gnezdenju, drugih živali pa pri paritvi in vzreji mladičev - zlasti v času od 1. marca do 30. junija. Vsa hrupna dela naj se opravijo od julija do decembra;
- drevje v delovnem pasu se lahko poseka šele po pravnomočnosti gradbenega dovoljenja. Drevje za posek označi in posek evidentira krajevno pristojni revirni gozdar Zavoda za gozdove. Pri poseku in spravilu lesa se mora upoštevati določila Pravilnika o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Uradni list RS, št. 55/94, 95/04) in Uredbo o varstvu pred požari v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 4/06);
- sečnja v koridorju delovnega pasu plinovoda naj se izvede selektivno tako, da se v največji možni meri ohrani vitalna srednje velika in velika drevesa. Rob preseka naj bo valovit ter višinsko in horizontalno razčlenjen. Treba je preprečiti vsako nepotrebno zasipavanje in odstranjevanje podrasti;
- odgrnjeno zemljo: živico in mrtvico je treba odlagati ločeno in jo vračati v enakem vrstnem redu. Odgrnjene zemlje ni dovoljeno stiskati, da se ohrani njena plodnost. Nasipi zemlje ne smejo biti višji od 1 do 1,5 m. Odvečen odkopni material, ki bi nastal pri gradnji, se ne sme odlagati v gozd, ampak le na urejene deponije odpadnega gradbenega materiala oziroma ga je potrebno vkopati v zasip;
- za preprečevanje vnosa tujerodnih invazivnih rastlin gradbišč ni dovoljeno sanirati z zemeljskim substratom pripeljanim od drugod, ampak se za sanacijo uporablja le zemlja odgrnjena na lokaciji gradbišča;
- v primeru razrasti invazivnih rastlin na območju delovnega pasu v gozdu, je treba le te dovolj pogosto odstranjevati s košnjo;
- po končani gradnji morajo biti površina delovnega pasu izven varnostnega pasu pogozdena z avtohtono vegetacijo. Izven varnostnega pasu 5 m od osi plinovoda levo in desno do roba delovnega pasu se predvidi zasaditev z drevesno vegetacijo. Pas od 2,5 m do 5 m levo in desno od osi plinovoda se lahko zasadi s plodonosnimi grmovnimi vrstami. Gozdni rob naj bo valovit ter višinsko in horizontalno razčlenjen.

ZGS ugotavlja, da je nameravani poseg ob upoštevanju zgoraj navedenih ukrepov sprejemljiv, ter da gradnja nameravanega posega ne bo imela negativnih daljinskih vplivov na gozdove. Ministrstvo je zgoraj navedene ukrepe smiselno povzelo in jih kot pogoje določilo v izreku tega okoljevarstvenega soglasja (alineje 1 - 7 točke II./2., 6.1 in alineji 1- 2 točke II./2., 6.1).

Dne 23. 11. 2021 je ministrstvo prejelo mnenje Direkcije Republike Slovenije za vode, Mariborska cesta 86, 3000 Celje (v nadaljevanju DRSV), št. 35008-6/2021-2 z dne 23. 11. 2021. V citiranemu mnenju DRSV ugotavlja, da so bili vplivi na vode v priloženem poročilu o vplivih na okolje vrednoteni med gradnjo in obratovanjem plinovoda, in sicer na površinske vode in poplavno ogroženost območja, na podzemne vode in vodovarstvena območja ter rabo vode. Pri vrednotenju so bili tako za čas gradnje kot obratovanje objekta, ocenjeni vplivi na površinske vode in poplavno ogroženost območja ter na podzemne vode in vodovarstvena območja, kot nebitveni z omilitvenimi ukrepi (C) za rabo vode pa vplivi ni (A) tako v času gradnje kot v času obratovanja objekta. Podani so številni splošni in konkretni omilitveni ukrepi, ki izhajajo iz obeh delov potrjenih hidrološko hidravličnih analiz, ter s smiselnim povzemanjem iz Analize tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemne vode. Glede na navedeno DRSV ugotavlja, da je poročilo o vplivih na okolje za DPN prenosni plinovod R15/1 Lendava – Ljutomer ustrezno.

Po ugotovitvi, da je nosilec nameravanega posega posredoval popolno dokumentacijo, je bil skladno s 33. členom ZUPUDPP in z 58. členom ZVO-1 javnosti zagotovljen vpogled v vlogo za pridobitev okoljevarstvenega soglasja, poročilo o vplivih na okolje in osnutek odločitve o okoljevarstvenem soglasju. Z javnim naznanilom številka 35009-3/2016-2550 z dne 17. 12. 2021 je bila namreč javnost na spletnih straneh Agencije Republike Slovenije za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana in Ministrstva za okolje in prostor ter na sedežih Ministrstva za okolje in prostor, Direktorata za prostor, graditev in stanovanja, Dunajska 21, Ljubljana, Občine Lendava, Glavna ulica 20, 9220 Lendava, Občine Velika Polana, Velika Polana 111, 9225 Velika Polana, Občine Črenšovci, Prekmurske čete 20, 9232 Črenšovci, Občine Razkrižje, Šafarsko 42, 9246 Razkrižje in Občine Ljutomer, Vrazova ulica 1, 9240 Ljutomer obveščena o vseh zahtevah iz drugega odstavka 58. člena ZVO-1. Javnosti je bilo v skladu s tretjim odstavkom 58. člena ZVO-1 omogočeno dajanje mnenj in pripomb 35 dni v roku določenem v javnem naznanilu, to je od 27. 12. 2021 do 31. 1. 2022.

V tem času na ministrstvo ni bilo posredovanih pripomb. Prav tako ministrstvo ni prejelo nobene zahteve za vstop v postopek.

Dne 27. 10. 2022 je ministrstvo prejelo dopis koordinatorja MOP DzPGS št. 35009-3/2016/2550-162 z dne 26. 10. 2022, v katerem obvešča ministrstvo, da so koordinator, pobudnik, nosilec nameravanega posega in izdelovalec poročila preučili pripombe in predloge javnosti, ter da se pripombe niso nanašale na osnutek okoljevarstvenega soglasja. Pobudnik in koordinator sta sprejela stališča do prispelih pripomb in predlogov in jih posredovala tangiranim občinam ter jih javno objavila v prostorskem informacijskem sistemu.

Iz citiranega dopisa MOP DzPGS nadalje tudi izhaja, da se z uveljavitvijo Zakona o urejanju prostora ZUreP-3 DPN, v skladu s prehodnimi določbami (298. členom ZUreP-3) nadaljuje v skladu z določbami prvega odstavka 96. člena ZUreP-3 in dalje, s pripravo predloga DPN, do sprejema uredbe o DPN (97. člen ZUreP-3), ter da bo nosilec nameravanega posega gradbeno dovoljenje pridobil na podlagi zakona, ki ureja graditev.

V postopku je bilo na podlagi predložene in pridobljene dokumentacije ugotovljeno, kot sledi iz nadaljevanja obrazložitve tega okoljevarstvenega soglasja.

Opis obstoječega stanja

Lokacija posega se nahaja v skrajnem severovzhodnem delu Slovenije, prenosni plinovod prečka Prekmurje in Vzhodno štajerske regije. Poteka na območju občin Lendava, Velika Polana, Črenšovci, Razkrižje in Ljutomer.

Območje načrtovane trase prenosnega plinovoda leži v Subpanonski regiji v vzhodnem delu Slovenije. Na podlagi naravnogeografske regionalizacije Slovenije, ki sta jo med leti 1993 in 1995 pripravila Geografski inštitut ZRC SAZU in Inštitut za geografijo, se trasa nahaja v makroregiji Panonski svet. Znotraj te trasa poteka po submakroregiji, in sicer; Panonske ravnine. Na začetnem delu odseka plinovodni koridor prečka izjemno krajino Dolinsko pri Polani, nadaljuje po Poplavni krajini ob Muri in se konča na Murskem polju.

Območje načrtovanega prenosnega plinovoda je pretežno na območju kmetijskih zemljišč. Na poselitvena območja posega robno in sicer na poselitveno območje naselij Dolnji in Gornji Lakoš, Razkrižje ter Novi Cven.

Območje določata začetna in končna točka obravnavanega prenosnega plinovoda, to sta začetna točka prenosnega plinovoda na Merilno regulacijski postaji Lendava in končna točka na MRP Ljutomer.

Prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer poteka pretežno vzporedno z načrtovanim prenosnim plinovodom M9 Lendava – Kidričevo in obstoječim plinovodom R15.

Opis nameravanega posega

Nosilec nameravanega posega namerava zgraditi visokotlačni prenosni plinovod dolžine približno 21,5 km, premera 500 mm s tlačno stopnjo do vključno 100 barov ter vse pripadajoče objekte.

Plinovodni odsek se prične na odcepu, predvidenem v projektu odseka plinovoda R15/1 Pince-Lendava, ki se nahaja na zahodni strani AC, 650 m zahodno od MRP Lendava. Plinovod nato poteka proti S proti naselju Dolnji Lakoš. V naselju Dolnji Lakoš bo potrebno zaradi utesnjenosti prostora odstraniti starejšo nenaseljeno hišo. Plinovod poteka dalje proti zahodu večinoma vzporedno z obstoječim plinovodom, praviloma v razdalji 8m, severno od naselij Gabrje, Kapce, Hotiza, Dolnja Bistrica, Razkrižje in Pristava. Plinovodni odsek se zaključi v merilno reducirni postaji MRP Ljutomer.

Celotno področje od Lendave do Ljutomera so pretežno polja in kvalitetni travniki ter manjši logi porasli z drevjem in grmovjem. Področje je prepleteno z vodnimi jarki tako, da bo potreben povprečno globlji vkop plinovoda. Talna voda je precej visoka, zlasti v območju Gornjega Lakoša, kjer bo segala v plinovodni jarek in bo potrebno cev obtežiti proti vzgonu. Posamezni krajši odseki so tudi zamočvirjeni.

Pri krajih Razkrižje in Dolnja Bistrica plinovod prečka reko Muro s priobalnimi lokami in mrtvimi rokavi. Področje je v celoti zaščiteno z Naturo 2000 – Mura. Križanje reke Mure je predvideno s podvrtavanjem v dolžini ca. 870 m.

Nadzemni objekti na trasi prenosnega plinovoda

MRP Lendava

Dograditev oziroma predelava MRP Lendava za povezavo prenosnih plinovodov R15 in R15/1 s kapaciteto 80.000 Sm³/h pri minimalnem obratovalnem tlaku 40 bar(n) na platoju MRP Lendava. Poseg ne MRP Lendava obsega le odstranitev SOČP. Po odstranitvi SOČP se postaja naveže na prenosni plinovod R15/1 Lendava-Ljutomer. Pred ograjo je vgrajena izolacijska prirobnica DN500 ANSI600.

Delovanje MRP Lendava je predvideno za smer R15 v R15/1 in za smer R15/1 v R15.

MRP Ljutomer

Dograditev oziroma razširitev MRP Ljutomer za povezavo prenosnih plinovodov R15 in R15/1 s kapaciteto 40.000 Sm³/h pri minimalnem obratovalnem tlaku 30 bar(n) na platoju MRP Ljutomer.

Za potrebe vgradnje nove opreme je potrebno izdelati nov objekt merilno regulacijskih linij in razširitev obstoječega platoja na severno stran za 32 m in na zahodni strani za 20 m. Novi del platoja je velikosti 55 x 32 m in 20 x 22 m.

V okviru MRP Ljutomer so projektirana naslednje gradnje:

- Objekt merilno regulacijskih linij (1)
- priključevanje regulacijskih linij na obstoječi plinovod z zaporno armaturo
- kabelska kanalizacija za energetske in signalne kable,
- odvodnjavanje prometnih površin in meteorne vode s strešin,
- ograja
- končna ureditev površin znotraj platoja:
 - asfaltirane vzdrževalne površine in transportne poti,
 - poti za pešce in površine okrog nadzemnih plinovodnih naprav tlakovane z betonskimi tlakovci,
 - ostale površine, posute s prodcem granulacije 8-16 mm.

Objekt merilno regulacijskih linij

Severno od obstoječe plinske postaje na plinovodu R15 DN 200 je predviden objekt za merilno regulacijske linije tlorisnih dimenzij 19,30 x 10,30 m ter višine na slemenu strehe 7,25 m. Objekt bo betonske izvedbe z lahko jekleno streho.

Komunalna in energetska ureditev MRP Ljutomer

Elektrika

Predvideno je, da se nova postaja napaja iz novega priključka na električno distribucijsko omrežje. Predvideno priključno mesto je obstoječe omrežje (I-0 Smer proti Ljutomeru) transformatorske postaje TP 20/0,4 kV Novi Cven 2 (t-581 OE Gornja Radgona). Zgraditi bo potrebno novi nizkonapetostni kabelski priključek od NN omrežja (NN izvod -01 Smer proti Ljutomeru) transformatorske postaje TP 20/0,4 kV Novi Cven 2 (t-581 OE Gornja Radgona) do predvidene priključno merilne omarice.

Odpadne vode

V okviru platoja MRP Ljutomer je projektirano odvajanje padavinske odpadne vode s strešin in asfaltiranih manipulativnih površin pred objekti.

Padavinska voda s strešin objektov je speljana skozi peskolove in padavinsko kanalizacijo v ponikovalnice.

Padavinska voda s krožne ceste se odvaja gravitacijsko na nižje ležeči teren, z asfaltiranih manipulativnih površin pred objekti pa je speljana skozi cestne požiralnike, ki so istočasno peskolovi, v ustrezne lovilnike olj in nato v ponikovalnico.

V okviru MRP Ljutomer ni sanitarnih prostorov in ni vodovodnega priključka, zato ni komunalne odpadne vode. V okviru MMP Ljutomer tudi ne bo nastajala industrijska odpadna voda.

Razsvetljava

V objektu je predvidena pretežna uporaba razsvetljave s kompaktnimi fluorescenčnimi sijalkami, za nadometno montažo z mehansko zaščito IP65. V prostorih za katere bo določena cona

eksplozivne ogroženosti bodo uporabljene svetilke in ostali elektro inštalacijski elementi za montažo v cono eksplozivne ogroženosti.

Osvetljenost na posameznih delovnih mestih in v proizvodnih prostorih mora znašati:

- pomožni prostori, garaže, skladišča 150 lx - 200 lx
- strojnice, plinske postaje 250 lx
- stikališča, pomožni sistemi 300 lx
- pisarne, računalniški prostori 500 lx
- komandni prostor 800 lx

Zunanja razsvetljava bo projektirana v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.

Dostop

Dostop do postaje je z občinske ceste po obstoječi dovozni poti k obstoječi plinski postaji. Uvoz v novi del postaje je z obstoječega platoja postaje.

Prometne površine na platoju bodo služile za nadzor in vzdrževanje tehnološke opreme ter vzdrževanje samega platoja. V ta namen je predvidena cesta širine 5,00 m. Vse prometne površine so asfaltirane. V času obratovanja ni predvidenega motornega prometa znotraj platoja z izjemo v času posameznih remontov.

Predvidena je ureditev parkirnih mest ob vhodu v postajo na zunanji strani ograje.

Krajinska ureditev

Za potrebe vgradnje nove opreme je treba izdelati nov plato, ki predstavlja razširitev obstoječega na severni strani za 32 m in na zahodni strani za 20 m. Novi del platoja je velikosti 55 m x 32 m in 20 m x 22 m.

Razširjena MRP Ljutomer na prenosnem plinovodu R15/1 je predvidena sredi njivskih površin ravninskega območja v okolici Ljutomera, na parcelah k.o. Ljutomer, št 1109, 1108, 1098, 1095/1 in 1096.

Zaradi vidne izpostavljenosti platoja in objektov MRP Ljutomer iz naselja Novi Cven, je predvidena prekinjena linijska obodna obsaditev severovzhodnega vogala in vzhodne stranice platoja na zunanjem robu ograje z avtohtonimi drevesnimi in grmovnimi vrstami. Zasaditev ob zahodnem robu zaradi drevesne vegetacije ob bližnjem pritoku Murice ni potrebna. Zasaditev ob južnem robu obstoječega platoja zaradi lokacije zaporne postaje na načrtovanem plinovodu M9 ni predvidena. Zasaditev z vegetacijo bo deloma zakrila novi objekt MRP Ljutomer na R15/1 in obstoječi objekt MRP Ljutomer (R15) pri pogledih iz naselja in lokalne ceste v Novi Cven.

Prekinjena linijska poteza višje vegetacije ob severnem robu platoja MMRP obsega 8 dreves z in 12 večjih grmov.

Za zasaditev avtohtonega drevja in grmovnic so izbrane avtohtone drevesne in grmovne vrste, ki se pojavljajo v lokalni gozdni združbi navadne smreke in doba oziroma na poljskih površinah.

Predvidena je mešana zasaditev naslednjih drevesnih vrst: beli gaber (*Carpinus betulus*), maklen (*Acer campestre*) in divja češnja (*Prunus avium*). Med grmovnimi vrstami so predvidene: leska (*Corylus avellana*), brogovita (*Viburnum opulus*) in črni bezeg (*Sambucus nigra*).

Zaporna postaja BS 1

Na prenosnem plinovodu R15/1 je med MRP Lendava in MRP Ljutomer predvidena ena zaporna postaja – blok ventil. Prav tako je po en zaporni ventil v okviru MRP Lendava in MRP Ljutomer.

Zaporna postaja BS-1 je locirana na 14,6 km prenosnega plinovoda pri kraju Dolenja Bistrica.

V gradbenem smislu je zaporna postaja objekt na plinovodu, ograjen z ograjo, tehnično varovan in z ustrežno pristopno cesto. Gabariti zaporne postaje znašajo 12,7 m x 9,5 m, širina pristopne ceste pa minimalno 3,8 m. Plato bo pokrit z betonskimi ploščami, okoli ograje bo še 0,5 m gramoznega nasutja.

Na platuju zaporne postaje je nameščena glavna zaporna krogelna pipa DN 500 mm z elektronsko nadziranim tlakom v cevi in pripadajočim pnevmatskim pogonom. Mimo pipe je speljan obtočni vod dimenzije DN 150 mm, na katerem so uvarjene tri krogelne pipe. Prva in zadnja sta zaporni pipi, vmesna pa je žrtevna dušilna prirobnična pipa, ki služi za postopno polnjenje plinovoda. Prav tako je na lokaciji zaporne postaje nameščena izpušna cev speljana na stolp višine 8 m, ki služi za hitro izpuščanje večjih količin plina v primeru poškodbe prenosnega plinovoda. Pred izpušno cevjo je vgrajena še dodatna zaporna krogelna pipa, ki služi za omejevanje pretoka plina.

Zaporna postaja je opremljena z LBC (Line Break Control) sistemom in prenosom statusa pogona krogelne pipe.

Katodna zaščita

Zaradi korozije se s katodno zaščito ščiti plinovodne cevi vkopane v zemljo in vse instalacije, ki so vkopane v zemljo na območju Merilno redukcijskih postaj (MRP). Prav tako bomo s katodno zaščito ščitili plinovodne cevi pri visokonapetostnih vplivih 110 kV in 400 kV, kakor tudi pri vplivu blodečih tokov zaradi enosmerne električne vleke.

Delovni pas:

Gradnja prenosnega plinovoda se izvaja le v območju delovnega pasu. Širina delovnega pasu je odvisna od premera plinovoda, konfiguracije terena, globine izkopa, mehanizacije, ovir na trasi plinovoda in od drugih gradbenih posegov, ki so predvideni s projektom.

Delovni pas za gradnjo prenosnega plinovoda premera do vključno 500 mm je na obdelovalnih površinah praviloma 7–13 m levo od osi plinovoda (za odlaganje izkopanega materiala za plinovodni jarek in na gozdnih površinah tudi za odlaganje izkopane rodovitne prsti) in 15–19 m desno (za prehod mehanizacije, varjenje cevi in njihovo polaganje v jarek ter na obdelovalnih površinah tudi za odlaganje izkopane rodovitne prsti). Delovni pas za gradnjo plinovoda premera do vključno 500 mm je na neobdelovalnih površinah praviloma 8–13 m levo od osi plinovoda (za odlaganje izkopanega materiala za plinovodni jarek in na gozdnih površinah tudi za odlaganje izkopane rodovitne prsti) in 11–16 m desno (za prehod mehanizacije, varjenje cevi in njihovo polaganje v jarek ter na obdelovalnih površinah tudi za odlaganje izkopane rodovitne prsti).

V primeru objektov in drugih ovir znotraj delovnega pasu se tehnologija polaganja cevovoda prilagaja stanju na terenu tako, da se delovni pas na tem mestu ustrezno zmanjša - zoži. V primeru večjih gradbenih posegov se delovni pas ustrezno razširi npr.: v območju prečnega nagiba terena, na odsekih globljega vkopa, na lokaciji vgradnje plinovoda s podvrtanjem ipd.

Odkop rodovitne prsti

Rodovitno zemljo (aktivna zemlja (živica) ali humus) je potrebno izkopati ločeno od preostalega izkopa in jo deponirati na rob delovnega pasu. Na obdelovalnih površinah je potrebno z rodovitno prstjo še posebno skrbno ravnati. Rodovitno prst se začasno odstrani nad plinovodnim jarkom,

na voznih površinah delovnega pasu (transportnih poteh) in na površinah, na katere se odlaga material od izkopa. Na neobdelovalnih površinah je potrebno rodovitno zemljo ločeno odstraniti najmanj v širini jarka in še dodatno 0,15 m na vsako stran. Debelina sloja je praviloma 0,20 m, lahko je tudi manj npr. na skalnatem področju (ki jih na trasi praktično ni) ali več do 0,30 m na rodovitnih poljih.

Transportna pot za polaganje prenosnega plinovoda

Transportna pot za razvoz plinovodnih cevi in za polaganje plinovoda je predvidena v okviru delovnega pasu. Uporabljajo se stroji goseničarji, ki lahko vozijo po neutrjenem terenu. Transportna pot se utrjuje le v primeru zamočvirjenih tal npr. s polaganjem drevesnih debel in vejevja ali z gramoznim nasutjem na geotekstilu. V zahtevnejših primerih je potrebno pot utrditi tako s polaganjem geotekstila, debel in gramoznim nasutjem.

Pri prečkanju delovnega pasu s cestami, potmi, jarki itd. je potrebno izdelati ustrezne prehode, da ni oviran promet po cestah in poteh ter dostop do zemljišč ob delovnem pasu plinovoda.

Začasne površine za gradnjo

Gradnja prenosnega plinovoda bo potekala izključno v okviru delovnega pasu plinovoda. V okviru delovnega pasu plinovoda bodo organizirane tudi dodatnečasne površine za potrebe gradnje plinovoda in nadzemnih objektov. V projektu je predvideni ena takšna lokacija, kjer je delovni pas ustrezno razširjen:

- Dodatne površine za gradnjo MRP Ljutomer - ca. 2.106 m²

Na tej lokaciji je predvideno:

- Postavitev gradbiščnih kontejnerjev: pisarne, garderobe, sanitarije, priročna skladišča itd.
- Začasna skladišča za gradbeni material, plinovodne cevi in drug material,
- Gradbiščne delavnice: krivljenje cevi, izdelava posameznih sklopov itd.

Plinovodne cevi se bodo dobavljale sukcesivno z napredovanjem gradnje in se bodo razvažale neposredno na delovni pas plinovoda.

Začasne gradbiščne površine bodo urejene skladno s predpisi (ograja, dostop itd.). Dostop bo urejen z obstoječih cest oziroma poti.

Po zaključku vseh del je potrebno tako na območju polaganja plinovoda kot tudi na območju začasnih gradbiščnih površin zemljišča sanirati do enakega stanja in kvalitete, kot je bilo pred gradbenim posegom.

Pregled in dokumentiranje stanja pred gradnjo

Pred pričetkom del je potrebno pregledati, zabeležiti in foto dokumentirati stanje zemljišč v delovnem pasu, objektov v bližini gradnje kot npr. stavb, inštalacijskih vodov, gospodarskih objektov, cest, ograj, mostov, vodnjakov, vodnih zajetij, komunikacij, mejnikov ter drugih objektov, da se dokumentira obstoječe stanje.

Izkop in zasip jarka

Širina jarka v dnu je za plinovodno cev dimenzije do DN 500 praviloma 1,00 m. V primeru utrjevanja zasipa ob plinovodni cevi, npr. pod prometnimi površinami, je širina jarka v dnu 1,70 m. Praviloma se koplje pod kotom 60°. Nagib je lahko večji, npr. v kamnitem terenu ali manjši, npr. v močvirnem terenu, kakor je predvideno v geološkem poročilu. Dejanski nagib izkopa določa

geomehanik v času gradnje na licu mesta. Izkopani material se začasno odlaga v okviru delovnega pasu vsaj 1 m od roba jarka.

Plinovodna cev se položi v posteljico, ki se praviloma izdelata iz drobnega materiala ali se plinovod zaščiti proti poškodbam na drug način npr. s polaganjem vreč napolnjenih s peskom ali suho cementno mešanico. Plinovodna cev se nato zasuje z drobnim izbranim materialom od izkopa. V kolikor ga ni na razpolago na mestu vgradnje, ga je treba pripeljati ali plinovodno cev zaščititi npr. s polietilensko mrežo (rock shield) ali s kvalitetnejšo polipropilensko (PP) izolacijo cevi ali na kateri drug primeren način.

Nad zaščitnim slojem se nad cevjo lahko zasipa do višine 0,50 m le z izbranim obstoječim izkopanim materialom granulacije 0–30 mm. Nad tem slojem se lahko zasipa s poljubnim materialom, če ni v nasprotju z drugimi pogoji. Zasipni material v jarku je treba utrditi do naravne zbitosti, tako da kasneje ne prihaja do posedkov površine nad jarkom.

Na višini 0,50 m nad plinovodno cevjo je potrebno položiti opozorilni trak širine 5 cm z napisom "POZOR PLINOVOD!".

Za zagotovitev povezave plinovodnih objektov preko optičnega kabla se v jarku ob cevi izdelata kabelska kanalizacija. Dvojna polietilenska cev (dvojček 2xØ50 mm) se vgradi v peščeni obsip praviloma 0,20 m od osi in 0,15 m nad cevjo.

Na strmih pobočjih je potrebno izdelati zapore proti zdrsni zasipanega materiala v plinovodnem jarku. Sidranje se izvede npr. s plastičnimi poroznimi tkanimi vrečami (npr. vreče za žito) napolnjenimi s peskom granulacije 0-16 mm, mase ca. 30 kg.

Na mestih, kjer je plinovodna cev položena v talni vodi ali obstaja možnost pogostega preplavljanja, je potrebno cev obtežiti proti dviganju zaradi vzgona.

Pri gradnji prenosnega plinovoda bo nastal višek materiala od izkopa zaradi vgradnje plinovodne cevi in zaradi zamenjave izkopanega materiala s kvalitetnejšim npr. gramozni tampon na prečkanjih cest ipd. Višek materiala se praviloma razplanira v okviru delovnega pasu. Del izkopanega materiala od izkopa na prečkanju cest, poti,.. ipd. je potrebno odpeljati na urejeno lokacijo zemeljskega izkopa oziroma predati pooblaščenim predelovalcem.

Ker trasa plinovoda poteka v poplavnem območju, ni dopustno višanje terena na trasi plinovoda npr. z razplaniranjem viška materiala od izkopa. Ves odvečni material od izkopa je potrebno odpeljati s trase v nasip objektov ali na uradno urejeno deponijo. Zato v projektu ni predvidena zaščita plinovodne cevi s pripeljanim peskom 0-4 mm, ampak se bo obstoječi material od izkopa drobil in presejal npr. z drobilcem in sejalcem na bagerski ročici ali pa bo plinovodna cev zaščitena na drug primeren način npr. z ojačano izolacijo cevi.

Niveleta prenosnega plinovoda

Minimalna globina vkopa plinovoda je določena s predpisi, to je v Pravilniku o tehničnih pogojih za graditev, obratovanje in vzdrževanje plinovodov z delovnim tlakom nad 16 barov ter o pogojih za posege v območjih njihovih varovalnih pasov (Ur. list RS, št. 12/10).

Na območju pozidav je globina plinovoda ustrezno povečana v skladu s predpisi, prav tako na obdelovalnih površinah v odvisnosti od vrste kultur. Globina polaganja cevovoda je odvisna tudi od terenskih razmer ter se lokalno prilagaja globini obstoječih komunalnih vodov.

Višina nadkritja prenosnega plinovoda R15/1 DN500 med končno urejenim terenom in temenom cevi je najmanj 1,00 m, praviloma pa je projektirana z nadkritjem 1,20 m.

Vrtanje

Križanja državnih cest in železnic se izvedejo z neporušno metodo vgradnje plinovodne cevi - vrtanjem. Z vrtalno garnituro se izdelata vrtina, v katero se nato uvleče plinovodna cev. Po potrebi se za vrtalno garnituro izdelata ustrezno varovana gradbena jama, ki se po vgradnji plinovodne cevi zasuje in vzpostavi prvotno stanje. Praviloma je gradbena jama velikosti merjeno v dnu dolžine 15 m (dolžina cevi + 3 m) in širine 3 m. Dno gradbene jame je za 0,70 m nižje od osi plinovodne cevi. Gradbena jama se izkoplje v naklonu, ki zagotavljajo stabilnost brežin izkopa. Najpogosteje se gradbena jama varuje z jeklenimi zagatnicami. V primeru, da jeklenih zagatnic ni možno zabijati, se gradbena jama varuje s specialnimi opaži (npr. v primeru skalne podlage pod jamo, v primeru nedovoljenih tresljajev ipd.).

Vrtanje – mikrotuneling

V primeru zahtevnejših pogojev za vrtanje (npr. dolžine nad 100 m) se plinovodna cev vgradi po tehnologiji mikrotuneliranja. Postopek mikrotuneliranja poteka tako, da se s posebnimi napravami potiskajo v vrtino zaščitne armiranobetonske cevi, skozi katere se nato uvleče plinovodna cev. Zaščitne cevi za plinovod DN 500 so notranjega premera predvidoma 1000 mm. Dolžina posamezne zaščitne cevi je od 2,5 do 3 m, odvisno od proizvajalca.

Izkop jarka v kamnitem terenu

Za izkop jarka v kamnitem terenu se lahko izvaja na več načinov. Pri izboru tehnologije je potrebno upoštevati vpliv na obstoječi vzporedni plinovod, na primer vpliv prenosa tresljajev na obstoječo plinovodno cev.

Tlačni preizkus

Količino vode, ki bo uporabljena pri izvajanju tlačnega preizkusa je sicer mogoče oceniti, vendar je močno odvisna od izbranega izvajalca in njegovih organizacijskih sposobnosti. Običajna praksa v Republiki Sloveniji je, da se vodo za testiranje črpa iz rek in potokov na točkah prečkanja, po črpanju se jo filtrira skozi 50 µm mrežasti filter (pred črpanjem so odvzeti vzorci vode in testirani) in se z njo napolni plinovod. Obstaja tudi možnost uporabe vode iz lokalnega vodovoda (ki je čista in že testirana).

Po izvedbi tlačnega testa odseki ne smejo biti daljši od 10 do največ 15 km, kar v konkretnem primeru ni problem, saj gre za dolžino 9,5 km.

Vodo iz tlačnega preizkusa se lahko odvede v reko ali potok pod pogojem, da niso bili uporabljeni škodljivi dodatki. Pred odvajanjem vode v vodotok se odvzame vzorce vode. Ob tem se preveri predvsem možnost onesnaženja z olji.

Prečkanje vodotokov

Križanje vodotokov se praviloma izvede s prekopom na najkrajši možni razdalji. Plinovod se dodatno zaščiti npr. z obetoniranjem cevi v jarku, ko je cev že položena in fiksirana na pravo mesto. Obloga cevi predstavlja dodatno mehansko zaščito izolacije in dodatno obtežitev proti vzgonu.

Struga se na območju križanja zaščititi proti vodni eroziji. Praviloma se izvede ureditev s kamnito oblogo v obsegu najmanj 5,0 m gorvodno in dolvodno od plinovodne cevi oziroma v celotni širini delovnega pasu, če je to potrebno. Zavarovanje dna se na dolvodni in gorvodni strani zavaruje s stabilizacijskim pragom v niveleti dna struge. Zaščita brežin mora slediti naravni konfiguraciji

terena, da se ne spreminjajo pretočne prevodnosti vodotoka. Križanje vodotoka se lahko izvede tudi z vrtnjem.

Nadkritje nad temenom plinovodne cevi v priobalnem zemljišču je praviloma povečano na 1,50 m. V kolikor pride do porušitve brežin, je potrebno vzpostaviti prvotno stanje, brežine pa zavarovati z zaklinjenim lomljencem tako, da se ne spreminja pretočna sposobnost vodotoka. Gradnja se izvaja tako, da se kar najbolj ohranja naravna obvodna zarast.

V primeru, da se po končani gradnji ne vzdržuje trajna poseka plinovoda, se po končanih delih območje trase plinovoda ustrezno uredi. Za ozelenitev se uporabijo avtohtone rastlinske vrste, plinovod pa mora biti na mestu območja zasaditev vkopan tako globoko, da je nad plinovodom omogočena trajna zarast z lesno obrežno vegetacijo.

Načrtovani plinovoda upošteva priobalna zemljišča, ki segajo na vodah 2. reda 5 m od meje vodnega zemljišča, na vodah 1. reda pa 15 m od meje vodnega zemljišča v območjih naselij in 40 m v območjih izven naselij. Priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi.

V času gradnje bo poskrbljeno za pretočnost vodotokov. Prepovedano je odlaganje izkopanega materiala v pretočne profile vodotokov in na poplavna območja oziroma le po pogojih iz Študije poplavne ogroženosti. Po končani gradnji bodo odstranjeni vsi ostanki začasnih deponij.

Prečkanje plinovoda z državnimi cestami

Trasa plinovoda R15/1 prečka kar nekaj državnih cest. Prečkanja so projektirana čim bolj pravokotno na osi, oziroma kolikor so dane možnosti in utesnjenost v prostoru.

Križanja plinovoda z državnimi cestami se izvede z vrtnjem z vgradnjo ustrezno zaščitene plinovodne cevi. Minimalna globina plinovoda je 2,00 m merjeno od temena cevi do cestišča. Plinovodna cev se višinsko prilagaja cestnemu telesu in infrastrukturi v cesti.

Križanja plinovoda z državnimi cestami se izvede s vrtnjem z vgradnjo ustrezno zaščitene plinovodne cevi. Minimalna globina plinovoda je 2,00 m merjeno od temena cevi do cestišča. Plinovodna cev se višinsko prilagaja cestnemu telesu in infrastrukturi v cesti.

Za dostop do gradbišča – trase (omrežja, voda) se uporabljajo obstoječi cestni priključki na cesto. Morebitne instalacije za potrebe plinovoda morajo biti v cestnem telesu napeljane v posebnih ceveh, ki omogočajo popravila in obnovo brez prekopov.

Prečkanja plinovoda z občinskimi cestami

Prečkanja kategoriziranih asfaltnih in makadamskih občinskih cest se izvajajo s prekopom, le pomembnejše in prometnejše lokalne ceste se izvedejo s podvrtavanjem, kar bo določene v naslednjih fazah projektiranja. Višina nadkritja nad temenom cevi je najmanj 1,50 m. Plinovod se položi v cestno telo brez zaščitne cevi. Po položitvi cevi se cestno telo sanira v enaki obliki in kakovosti, kakor je bilo pred gradbenim posegom.

Prečkanje neasfaltnih in asfaltnih nekategoriziranih cest se izvede s prekopom. Plinovod se položi v cestno telo brez zaščitne cevi. Višina nadkritja nad temenom cevi je najmanj 1,50 m. Po položitvi cevi se cestišče sanira v enaki obliki in kakovosti, kakor je bilo pred gradbenim posegom.

Križanje plinovoda z nizekotlačnimi plinovodi

Nizekotlačni plinovodi so plinovodi s tlakom do vključno 16 bar. Horizontalna križanja plinovoda R15/1 DN 500 in nizekotlačnega plinovoda morajo biti praviloma pod pravim kotom oziroma s čim manjšim odstopanjem od pravega kota.

V višinskem pogledu poteka križanje izven nivojsko. Plinovod R15/1 bo praviloma položen tako, da bo plinovodna cev najmanj 0,50 m pod cevjo nizekotlačnega plinovoda. Na mestu križanja se praviloma izvede zaščita nizekotlačnega plinovoda z zaščitno cevjo, ki sega vsaj 3 m na vsako stran plinovodne cevi merjeno pravokotno na plinovodno cev oziroma se zaščiti skladno z zahtevami upravljavca plinovoda.

Križanje plinovoda z električnim omrežjem

Plinovod upošteva potek ozemljitev, ki so lahko položene do 30 m od stojnih mest. Gradnja plinovoda ne sme poškodovati ozemljitvenega sistema. Plinovodna cev mora biti oddaljena od ozemljitve vsaj 3 m. Za primer križanja bo izdelana študija o vplivu in elaborat izvedbe, ki izpolnjuje zahteve iz predpisov.

Za vsa stojna mesta daljnovodov, kjer se bo plinovod približal na manj kot 3 m oziroma kjer bo križal ozemljila bo investitor oziroma izvajalec opravil kontrolne meritve ozemljitvene upornosti in izdelal poročilo ter ga dostavil upravljavcu DV. Meritve se bodo izvajale v prisotnosti predstavnika upravljavca DV.

Plinovod je načrtovan z odmiki od stojnih mest tako, da stabilnost teh med gradnjo in vzdrževanjem plinovoda ni ogrožena, to je z odklikom najmanj 11 m pri VN vodih ter 5 m pri SN in NN vodih.

Križanje plinovoda z podzemnimi električnimi vodi

Minimalna razdalja med plinovodno cevjo in elektroenergetskim podzemnim kablom ali ozemljilom je pri paralelnem vodenju najmanj 1.5 m. V primeru, da minimalnih odklikov ni možno doseči, je potrebno kable zaščititi s polaganjem v kabelsko kanalizacijo ali prestaviti na predpisan odklik.

V primeru križanja plinovodne cevi s podzemnim kablom je minimalni svetli odklik 0,50 m. Na mestu križanja se izvede zaščita kabla z zaščitno cevjo, ki sega vsaj 3 m na vsako stran plinovodne cevi merjeno pravokotno na plinovodno cev.

Križanje plinovoda z vodovodom

Horizontalna križanja plinovoda in vodovoda morajo biti praviloma pod pravim kotom oziroma s čim manjšim odstopanjem od pravega kota. V višinskem pogledu poteka križanje izven nivojsko. Plinovodna cev bo položena nad ali pod vodovodom s svetlim odklikom najmanj 0,50 m. Medsebojna višinska uskladitev bo projektno obdelana v naslednjih fazah projektiranja.

Na križanjih, kjer ni na razpolago višinskih podatkov o vodovodu, bo potrebno vodovod sondirati. Medsebojno višinsko uskladitev bo potrebno izvesti v fazi izvajanja. Zaradi gradnje plinovoda niso potrebne prestativte obstoječih vodovodov.

Križanje plinovoda s kanalizacijo

Horizontalna križanja plinovoda in vodovoda morajo biti praviloma pod pravim kotom oziroma s čim manjšim odstopanjem od pravega kota.

V višinskem pogledu poteka križanje izven nivojsko. Plinovod bo položen tako, da bo plinovodna cev najmanj 0,50 m nad kanalizacijo. V primeru, da je kanalizacija nad plinovodom, mora biti plinotesna in z bližnjimi jaški z odprtini.

Območja hidromelioracij

Trasa načrtovanega plinovoda prečka hidromelioracijski območji (osuševalnih sistemov), in sicer: Lendava – Črnc in Kozarica – Virje I.

Plinovod se prilagaja obstoječemu sistemu hidromelioracij. Svetla vertikalna razdalja med plinovodno cevjo in drenom je praviloma 0,50 m, minimalna horizontalna razdalja 1 m, priporočljiva pa je 3 m. Na teh območjih bo globina plinovoda ustrezno večja.

Na mestu prečkanja plinovodnega jarka z drenažno cevjo se ta prereže. Po vgradnji plinovoda se dren obnovi na celotnem delovnem pasu. Zasutje jarka v območju drena se ustrezno utrdi, zamenja drenažno cev, vgradi novo drenažno obsutje s prodcem in zasuje do vrha terena. Po zaključke se drenažna cev izpere na celotni dolžini do izpusta v jarek in geodetsko posname.

Povezani posegi in druge aktivnosti, ki bodo posledica nameravanega posega

V območju delovnega pasu plinovoda se neposredno na osi plinovoda ali tik ob njej nahajajo objekti, ki bodo morali biti v času gradnje odstranjeni. Odstranitev pomeni rušitev ali prestavitev, kar je odvisno od tipa objekta in načina gradnje.

Odstraniti je potrebno naslednje objekte (stacionaža plinovoda je navedena le orientacijsko):

- Prestavi se rastlinjak v km 2 + 200 na zemljišču v k.o. 165 Lakoš s parcelnima št. 1830/1 in 1830/2.
- Porušijo in odstranijo se naslednji objekti:
 - o nezahteven objekt v km 2 + 230 na zemljišču v k.o. 165 Lakoš s parcelno št. 1820,
 - o stanovanjska stavba v km 2 + 260 na zemljišču v k.o. 165 Lakoš s parcelno št. 1825.

Območje vpliva nameravanega posega

Območje posega, na katerem bi nameravani poseg lahko povzročil obremenitve okolja, ki lahko vplivajo na zdravje ali premoženje ljudi, je določeno v Poročilu o vplivih na okolje za prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer, št. 101016-dn, z dne 30. 9. 2020, ki ga je izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana, v poglavju 7 in grafično prikazano v prilogi 4.

Vplivno območje v času gradnje bo znotraj delovnega pasu, ki je v grafiki prikazano tudi kot vplivno območje v času gradnje (zelena črta). Kot skupno vplivno območje pa se obravnava območje celotnega DPN, kar je tudi prikazano v grafiki (modra črta).

Vplivno območje v času obratovanja bo vplivno območje znotraj varnostnega pasu, ki je v grafiki prikazano tudi kot vplivno območje v času obratovanja (črtkana črna črta). Kot skupno vplivno območje pa se obravnava območje celotnega DPN, kar je tudi prikazano v grafiki (modra črta).

Seznam zemljišč v vplivnem območju v času gradnje in v vplivnem območju v času obratovanja, je enak seznamu zemljišč s parcelnimi št. območja nameravanega posega, opredeljenega v Prilogi 1 tega okoljevarstvenega soglasja.

Po pregledu dokumentacije ministrstvo ugotavlja, da gre za poseg na naslednjih varovanih območjih:

Območje nameravanega posega se delno nahaja na območju poplavne ogroženosti. Za Prenosni plinovod R15/1 Lendava – Ljutomer je bila izdelana Hidrološko hidravlična analiza - odsek 1, ki

jo je pod št. elaborata: 159-LL septembra 2017, dopolnitev april 2019, junij 2019 izdelal DHD d.o.o., Praprotnikova ulica 37, 2000 Maribor in Inštitut za vodarstvo d.o.o., Hajdrihova ulica 28a, 1000 Ljubljana in po elaboratu Prenosni plinovod R15/1 Lendava – Ljutomer – Študija hidrološko hidravlične analize - odsek 2, ki jo je pod št. elaborata: 159-LL septembra 2017, dopolnitev april 2019, junij 2019 izdelal DHD d.o.o., Praprotnikova ulica 37, 2000 Maribor in IZVO-R d.o.o., Pot za Brdom 102, 1000 Ljubljana. Glede na rezultate hidravličnih modelov ni pričakovati večjih erozijskih pojavov.

Območje nameravanega posega je pretežno na območju kmetijskih zemljišč, pri tem trajne izgube predstavljajo ca. 0,3 ha najboljših kmetijskih zemljišč, ki so v njivski rabi.

Območje nameravanega posega poteka čez vodovarstveno območje na območju vodnega telesa podzemne vode Murska kotlina (občinski nivo). V sklopu priprave osnutka DPN za plinovod M9 Lendava – Kidričevo je bila izdelana Analiza tveganja za onesnaženje vodnega telesa podzemne vode (E-NET OKOLJE d.o.o., september 2013), ki se med drugim nanaša na isto območje prostorske ureditve. V Analizi tveganja je preverjen vpliv na podzemne vode in vodovarstvena območja ter podani omilitveni ukrepi, ki so povzeti v OP za plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer in tudi v tem PVO. Dodatni ukrepi niso potrebni.

Območje nameravanega posega prečka varovalni gozd z oznako 13023B pri prečkanju reke Mure v bližini Dolnje Bistrice. Površina varovalnega gozda je 2.669,61 ha. Varovalni gozd na območju Mure bo v celoti podvrtan, zato se vanj ne bo posegalo in preseke ne bo.

Na območju prenosnega plinovoda so naslednje naravne vrednote NV 7408 Velika Polana - mokrotni travniki in logi, NV 1431 Črenšovsko jelševje, NV 6954 Doljna Bistrica - mokrotni travniki, NV 7469 Mura - loka 1, NV 4424 Mura - reka 1 in NV 6947 Mura - mrtvi rokav 2, ki so določene s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19).

Na območju prenosnega plinovoda je razglašeno ekološko pomembno območje EPO Mura – Radmožanci, določeno z Uredbo o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18).

Znotraj območja daljinskega vpliva načrtovane trase plinovoda, to je v območju 100-metrskega pasu, ležita dve Natura 2000 območji (POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura), določeni z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 43/08, 8/12, 33/13, 35/2013 popr.; 39/13 Odl.US, 3/14, 21/16 in 47/18).

Nepremična kulturna dediščina na območju koridorja prenosnega plinovoda obsega arheološko dediščino in sakralno stavbno dediščino. S cevovodom oziroma delovnim pasom bo prenosni plinovod prečkal naslednje kulturne dediščine: EŠD 23585 Trimlini - Arheološko najdišče Ivankovci arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30150 Dolnji Lakoš - Arheološko območje Gyeger arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30528 Dolnji Lakoš - Arheološko območje Babje polje arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30149 Gornji Lakoš – Arheološko najdišče Gornji Lakoš, arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30162 Kapca – Arheološko območje Spodnji Trebež arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30148 Kapca – Arheološko območje Krčovje arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30147 Kapca – Arheološko območje Kiserdi arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 30146 Srednja Bistrica – Arheološko območje Trate arheološko najdišče, arheološka dediščina, EŠD 20044 Razkrižje – Lesjakova kapelica dediščina, sakralna stavbna dediščina, EŠD 30145 Pristava pri Ljutomeru – Arheološko območje Kamliji arheološko najdišče, arheološka

dediščina, EŠD 30144 Cven – Arheološko območje Brezje arheološko najdišče, arheološka dediščina.

Odločitev

Na podlagi pregleda celotne dokumentacije upravne zadeve je ministrstvo ugotovilo, da je nameravani poseg sprejemljiv za okolje, v kolikor se bodo pri njegovi izvedbi upoštevali in izvedli vsi projektni in okoljevarstveni pogoji, navedeni v izreku tega okoljevarstvenega soglasja, ter dosledno izvedli tudi vsi omilitveni ukrepi, ki jih je predvidel izdelovalec poročila o vplivih na okolje za prenosni plinovod R15/1 Lendava – Ljutomer, ki ga je pod št. 101016-dn dne 30. 9. 2020 izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju Poročilo o vplivih na okolje), ter vsi omilitveni ukrepi, predvideni v zakonskih in podzakonskih predpisih, ter v IDP, osnutku Uredbe o DPN, Okoljskem poročilu za prenosni plinovod R15/1 Lendava – Ljutomer št. proj. P4R15LL-B114/185, IBE d.d., januar 2020 (v nadaljevanju Okoljsko poročilo) ter v Hidrološko hidravlični analizi – odsek 1, Prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer, št. elaborata: 159-LL, september 2017, dopolnitev april 2019, junij 2019, ki sta jo izdelala DHD d.o.o., Praprotnikova ulica 37, 2000 Maribor, in Inštitut za vodarstvo d.o.o., Hajdrihova ulica 28a, 1000 Ljubljana, in Študiji hidrološko hidravlične analize – odsek 2, Prenosni plinovod R15/1 Lendava - Ljutomer, št. elaborata: 159-LL, september 2017, april 2019, junij 2019, ki sta jo izdelala DHD d.o.o., Praprotnikova ulica 37, 2000 Maribor, in Inštitut za vodarstvo d.o.o., Hajdrihova ulica 28a, 1000 Ljubljana.

Pogoji

Na podlagi proučitve vseh dokumentov, ki jih je nosilec nameravanega posega predložil k vlogi za izdajo okoljevarstvenega soglasja, je bilo ugotovljeno, da je zahtevi za izdajo okoljevarstvenega soglasja možno ugoditi, pri čemer pa je bilo treba, skladno s tretjim odstavkom 61. člena ZVO-1, določiti še pogoje, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati, da bi preprečil, zmanjšal ali odstranil škodljive vplive na okolje.

A) Pogoji s področja biotske raznovrstnosti in območij varstva narave

A1) Obstoječe stanje okolja

Biotska raznovrstnost

Trasa plinovoda bo potekala po območju, ki nudi življenjski prostor številnim rastlinskim in živalskim vrstam, med katerimi imajo nekatere poseben naravovarstveni pomen. Kot indikatorske skupine vrst za to območje so bili v Poročilu o vplivih na okolje izbrani ptice, zveri, divjad, netopirji, dvoživke, plazilci, ribe, piškurji in raki, mehkužci, kačji pastirji, metulji in hrošči. Poleg vrst pa so na območju prisotni tudi habitatni tipi, ki se prednostno, glede na druge habitatne tipe, prisotni na celem območju Republike Slovenije, ohranjajo v ugodnem stanju ali pa so lokalno/regionalno redki in imajo visoko naravovarstveno vrednost.

Opis obstoječega ničelnega stanja rastlinstva, živalstva in habitatnih tipov na območju poteka prenosnega plinovoda R15/1 Lendava - Ljutomer je povzet po Okoljskem poročilu. Inventarizacija rastlinstva, živalstva in habitatnih tipov je bila opravljena v okviru Okoljskega poročila. Območje delovnega pasu in vplivno območje plinovoda v Poročilu o vplivih na okolje je enako kot v Okoljskem poročilu in je bilo v njem tudi že podrobno obdelano. Pri opisu obstoječega stanja so

bili upoštevani tudi najnovejši podatki iz podatkovne zbirke Centra za kartografijo favne in flore (stanje januar 2018) ter javno dostopni podatki.

Habitatni tipi

Habitatni tipi na območju poteka prenosnega plinovoda so bili skartirani poleti leta 2013 (Priloga 3 Poročila o vplivih na okolje). Kartirani so bili po trenutni delovni verziji tipologije (HTS 2011), ki je popravljena in dopolnjena verzija tipologije iz leta 2004 (Jogan s sod. HTS 2004). V letu 2017 so bili za celotno Natura 2000 območje POO Mura skratirani negozdni habitatni tipi (Trčak & Petrinec 2018).

Območje DPN plinovoda obsega ca. 110 ha. Kar 75,4 % površine pripada naravovarstveno nepomembnim habitatnim tipom, od tega večino predstavljajo njive (68,9 % površine območja DPN), preostalo pa so intenzivno gojeni travniki ter ostale kmetijske, ruderalne in urbane površine. Okoli 9,8 % površin pripada različnim grmiščem, mejicam, posekam, zaraščajočim površinam in visokodebelnim sadovnjakom z višjo naravovarstveno vrednostjo. Ti so lahko pomemben habitat nekaterim varstveno pomembnim vrstam, predvsem pticam. Okoli 14,8 % površin na območju plinovoda pa predstavljajo naravovarstveno pomembni habitatni tipi, od katerih jih je večina na seznamu Uredbe o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 33/13) in na prilogi I Direktive o habitatih. Predvsem slednje je treba prednostno ohranjati v ugodnem stanju. Habitatni tipi, ki so prav tako naravovarstveno visoko vrednoteni, vendar niso na seznamih Uredbe ali Direktive, so predvsem vodotoki in različne mokrotne površine: navadna trstičja (Physis 53.11), močvirna črnojelševja (Physis 44.91), močvirna in barjanska vrbovja (Physis 44.92), združbe visokih šašev (Physis 53.21), ipd.

Habitatni tipi (HT) na območju DPN prenosnega plinovoda z Uredbe o habitatnih tipih, ki jih varuje tudi Direktiva o habitatih, so naslednji:

- (6510) nižinski ekstenzivno gojeni travniki (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*), ki jim na območju plinovoda pripadajo HT srednjeevropski kseromezofilni nižinski travniki na razmeroma suhih tleh in nagnjenih legah s prevladujočo visoko pahovko (Physis 38.221) in HT srednjeevropski mezofilni travniki na srednje vlažnih tleh s prevladujočo visoko pahovko ali lisičjim repom (Physis 38.222). V območju DPN se pojavlja vlažnejša oblika (Physis 38.222 s podrejenimi) predvsem na območju med Gaberjem in Doljno Bistrico.
- HT mezotrofni mokrotni travniki (Physis koda 37.21) in vlažni travniki z rušnato masnico (Physis koda 37.26). Največ jih je na območju med Gaberjem in Doljno Bistrico.
- (91E0*) obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka) (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)), ki jim v koridorju plinovoda pripadajo HT obrežna belovrbovja (Physis 44.13) s podrejeno kategorijo vzhodnoevropska topolova belovrbovja (Physis 44.132), srednjeevropska črnojelševja in velikojesenovja ob tekočih vodah (Physis 44.3) s podrejenima kategorijama HT črnojelševja in jesenovja ob počasi tekočih in zastajajočih vodah (Physis 44.33) in HT panonska ozkolistnajesenovja in črnojelševja (Physis 44.333). Največ teh površin je ob reki Muri, ob potoku Murica v bližini Ljutomerja, pojavljajo pa se tudi ob nekaterih manjših vodotokih v koridorju. Pogosto ima habitatni tip primešano tujerodno robinijo (*Robinia pseudacacia*), kar slabša kvaliteto tega gozda.
- (91F0) obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (*Quercus robur*, *Ulmus laevis* in *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* ali *Fraxinus angustifolia*), vzdolž velikih rek (*Ulmion minoris*), ki jim na območju plinovoda pripada HT hrastovo-jesenovo-brestovi logi ob velikih rekah (Physis 44.4) s podrejenimi kategorijami ostanki srednjeevropskih hrastovo-jesenovo-brestovih logov (Physis 44.42), jugovzhodno-

evropski hrastovo-jesenovo-brestovi logi (Physis 44.43) in Ilirski hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (Physis 44.431). Tudi ta habitatni tip se pojavlja predvsem na mestu prečkanja reke Mure.

Na Dolinskem (Murska ravan) na odseku Lendava - Dolnja Kapca poteka trasa plinovoda v glavnem po intenzivno obdelanih kmetijskih površinah, predvsem njivah. Vmes se pojavljajo naravovarstveno pomembni habitatni tipi, predvsem ob različnih vodotokih in na vlažnih površinah. Južno od Doljnega Lakoša plinovod prečka nekatere višje vrednotene površine z HT močvirna črnojelševja ter HT črnojelševja in jesenovja ob počasi tekočih in zastajajočih vodah, nekaj takih površin je še severno od Lakoša. Na tem delu plinovod prečka tudi površino ob presihajočem potoku z obrežnimi belovrbovji (Physis 44.13, FFH 91E0*) v kombinaciji z srednjeevropskimi črnojelševji in velikojesenovji ob tekočih vodah. Na območju imenovanem Velika poseka S od Gaberja plinovod poteka čez naravovarstveno visoko ocenjene površine s črnojelševji in jesenovji ob počasi tekočih in zastajajočih vodah, nižinskimi in kolinskimi grmišči vrb ob rekah (Physis 44.12) in hrastovo-jesenovo-brestovimi logi ob velikih rekah (FFH 91F0, Physis 44.4).

Na območju Dolinskega (Murska ravan) med Dolnjo Kapco in Muro dolžina plinovoda znaša približno 9,5 km. Plinovod med Kapco in Dolnjo Bistrico poteka po zelo mozaični krajini. Na tem odseku so v območju DPN varovani HT, od katerih jih večina pripada travniškim HT (6510) nižinski ekstenzivno gojeni travniki in redkejšim (6410) travniki s prevladujočo stožko (*Molinia* spp.) ter površinam z mezotrofnimi mokrotnimi travniki (Physis 37.21) s podrejenimi kategorijami, ki so prav tako varovani po Uredbi o habitatnih tipih. Travniki se pogosto zaraščajo z lesnimi vrstami ali pa se kako drugače ruderalizirajo. Celotno območje je prepredeno z njivskimi površinami. Območje s travniki ob potoku Libovija ima tudi status naravne vrednote Velika Polana – mokrotni travniki in logi. Ti travniki so sklenjeni, nefragmentirani in v glavnem se še vedno kosijo. Kompleks naravovarstveno pomembnih vlažnih in mokrotnih travnikov se nahaja tudi v naravni vrednoti Dolnja Bistrica – mokrotni travniki.

Ob potokih se mestoma pojavlja habitatni tip, ki ustreza HT s FFH kodo (91E0*) obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka). Po Uredbi o habitatnih tipih so varovana tudi nižinska in kolinska grmišča vrb ob rekah (Physis 44.12), ki se na tem odseku v koridorju pojavljajo predvsem v kombinaciji z različnimi jelševji. Severno od plinovoda pri Jula Marof je obsežen sestoj močvirnega črnojelševja (Physis 44.91) – Žižkovsko jelšje (NV Črenšovsko joušje). Ta tip jelševja prekinja tudi travniške površine ob potoku Libovija pri Hotizi in ob drugih vodotokih. HT močvirno črnojelševje (Physis 44.91) ni varovan habitati tip, je pa pomemben habitat nekaterih zavarovanih vrst živali. Slednje velja tudi za HT navadna trstičja (Physis 53.11), združbe visokih ostričevk (Physis 53.2) ter močvirna in barjanska vrbovja (Physis 44.92), ki se prav tako pojavljajo znotraj koridorja plinovoda na tem odseku trase.

Plinovod na območju prečkanja reke Mure poteka na vzhodni strani regionalne ceste Črenšovci-Razkrižje, kjer je bil v zadnjih nekaj letih gozd posekan in so sedaj velike površine ponovnih pogozditev oziroma HT nasadi listopadnih dreves (Physis 83.32). Območja pogozditev v obstoječem stanju sicer še ne predstavljajo varovanih habitatnih tipov, vendar je ocenjeno, da se bo tu predvidoma v naslednjih nekaj desetletjih ob primernem upravljanju razvil poplavni gozd mehkolesne loke oziroma HT, ki bodo potencialno pripadali gozdnim varovanim HT (FFH koda 91E0* oziroma 91F0).

Gozdni odsek S od reke Mure pokrivajo površine z Vzhodnoevropskimi topolovimi belovrbovji (91E0*), vendar se bo plinovod tem površinam izognil s podvrtanjem, ki bo potekalo tudi pod samo reko Muro. Južno od reke Mure pa bo plinovod potekal predvsem čez HT nasadi listopadnih dreves, prečkal bo le manjše površine z (91E0*) Vzhodnoevropska topolova belovrbovja in

Panonska ozkolistna jesenovja in črnojelševja ter (91F0) Ilirski hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi.

Plinovod po prečkanju reke Mure poteka po uravnanim in kmetijsko intenzivno obdelovanem Murskem polju na južni strani Mure, med Razkrižjem in Cezanjevci pri Ljutomeru. Plinovod na celotnih 10 km prečka skoraj izključno naravovarstveno nepomembne obdelovalne površine (njive in intenzivno gojene travnike). Varovani HT so bili v majhnih povšinah skartirani na območju starih rokavov Murice (Mirice) med Pristavo in Noršinci pri Ljutomeru, ki jih plinovod večkrat prečka. Gre za (91E0*) črnojelševja in jesenovja ob počasi tekočih in zastajajočih vodah (Physis 44.33) in vzhodnoevropska topolova belovrbovja (Physis 44.132). Vmes so tudi redke površine s (6510) srednjeevropskimi mezofilnimi travniki na srednje vlažnih tleh s prevladujočo visoko pahovko (Physis 38.2221-S1).

Rastlinstvo

Na širšem območju plinovoda R15/1 raste čez 150 rastlinskih vrst, ki jih treba v skladu z različnimi naravovarstvenimi akti varovati. Med varstveno pomembnejšimi rastlinami je treba izpostaviti vrste iz družine kukavičevk (Orchidaceae), npr. majska prstasta kukavica (*Dactylorhiza majalis*), piramidasti pilovec (*Anacamptis pyramidalis*), navadna kukavica (*Orchis morio*), trizoba kukavica (*Orchis tridentata*), vrste iz rodu *Ophrys* in druge. Vse te vrste rastejo predvsem na polsuhih HT (6210) Srednjeevropska suha in polsuha travišča s prevladujočo pokončno stoklaso (Physis 34.32) in vse so zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09, 15/14). Večina teh je v Rdečem seznamu uvrščena v kategorijo V (ranljive vrste).

Močvirska logarica (Fritillaria meleagris)

Močvirska logarica je v Rdečem seznamu uvrščena v kategorijo prizadeta vrsta (E) ter zavarovana po Uredbi o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah in je zanjo treba izvajati ukrepe za ohranjanje ugodnega stanja habitata rastlinske vrste. Močvirska logarica je geofit, ki ima v zemlji 1–2 cm čebulico, s katero se tudi razmnožuje. V poletnih mesecih (do konca avgusta) je v stopnji mirovanja (dormanca). Številčnost vrste na območju celotne Evrope predvsem zaradi uničevanja njenega habitata in poslabšanja razmer zaradi spremembe vodnega režima in povečanega vnosa hranil v tla, upada. Stanje vrste je tudi v Sloveniji neugodno, zato je ohranjanje vsakega nahajališča zelo pomembno. Še posebej to velja za vzhodno Slovenijo, kjer je logarica tudi na večjih kompleksih ekstenzivnih mokrotnih travnikih redko prisotna. Močvirska logarica je bila na trasi plinovoda popisana na travniku na območju Polanskega loga severno od naselja Kapca.

Invazivne rastlinske vrste

V poročilu Neobiota Slovenije (Jogan s sod. 2012) je bilo glede na pogostost pojavljanja v Sloveniji, dolgoživost in vpliv na razpoložljivost virov (svetloba, hranila) na rastišču izbranih 13 taksonov z najbolj negativnim učinkom na biodiverzitetu v naravnih, oziroma najbolj ohranjenih ekosistemih. Med temi so bile popisane tiste, ki so pri posegih v prostor (gradnja, izkop zemlje) na obravnavanem območju potencialno najbolj nevarne, da poselijo še trenutno »neokužen« habitat. To so: japonski dresnik (*Fallopia japonica*) skupaj s križancem češkim dresnikom (*Fallopia* × *bohemica*), orjaška (*Solidago gigantea*) in kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis*), deljenolistna rudbekija (*Rudbeckia laciniata*), žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*) in oljna bučka (*Echinocystis lobata*).

Na območju poteka plinovoda je prisotnih in pogostih tudi nekaj drugih invazivnih vrst, vendar točna nahajališča niso posebej beležena iz več razlogov. Ameriški javor (*Acer negundo*) in

robinija (*Robinia pseudacacia*), na primer, ki sta tudi invazivni drevesni vrsti, vsaj na območju ob Muri še vedno sadijo v okviru gozdno gojitvenih načrtov in tako ne gre nujno za spontano širjenje.

Pelinolistna žvrklja (*Ambrosia artemisifolia*) je invazivna vrsta, ki se pojavlja predvsem na opuščeni in zapleveljeni njivi, ob poteh in podobno in je v okolju nezaželena predvsem zaradi alergenosti. Po naših izkušnjah se v avtohtone sestoje agresivno ne širi. V naravne sestoje se na območju koridorja širijo predvsem japonski (oziroma češki) dresnik, orjaška in kanadska zlata rozga, žlezava nedotika, deljenolistna rudbekija ter oljna bučka.

Japonski (in češki) dresnik je grmičasta rastlina in je v Sloveniji verjetno najbolj agresivna invazivna rastlinska vrsta. Razširja se predvsem vegetativno, s pomočjo koščkov korenin ali (redkeje) nadzemnih poganjkov (Strgulc Krajšek & Jogan 2011). Za uspešno rast nove rastline je dovolj že 1 cm korenike. Najpomembnejša človekova dejavnost, ki pomaga razširjati dresnik, je izvajanje gradbenih del s prekopavanjem, prenašanjem, začasnim odlaganjem in prevažanjem prsti in drugega izkopanega materiala, ter s prevažanjem neočiščene težke mehanizacije (Strgulc Krajšek & Jogan 2011). Vrsto se najpogosteje nahaja ob vodotokih, kjer popolnoma preraste avtohtono rastje. V območju plinovoda je bila povsod zabeležena in njeno pojavljanje na trasi seveda ni izključeno.

Sesalci in divjad

Med sesalci (brez netopirjev), ki po obstoječih podatkih živijo na širšem območju trase plinovoda, po varstveni pomembnosti izstopata vidra (*Lutra lutra*) in bober (*Castor fiber*).

V območju reke Mure in njenih pritokov se vidra redno pojavlja. Vidra po terenskih opazovanjih v 2013 živi na mestu prečkanja Ledave s plinovodom, pri zaselku Zatak. Najdba povožene vidre spomladi 2011 na cesti Lendava–Mursko Središče, JZ od industrijske cone (tovarne Lek, Petrokemije) v Trimlinih kaže, da se vidra pojavlja na širšem območju plinovoda. Ocenjeno, da je pojavljanje na tem odseku plinovoda redno, saj se tu v manj kot kilometrski oddaljenosti od trase nahajajo večje gramoznice, območje pa je proti severu tudi dobro preprejeno s kanali in potoki. Vidra je tudi kvalifikacijska vrsta za POO Mura, kjer je stalno prisotna na celotnem območju. Glavni habitati so rokavi, mrtvi rokavi (v letu 2013 npr. opazovana v mrtvici pri Gaberju) in pritoki reke Mure (Kovačič s sod. 2010). Vidro se lahko bolj oddaljeno od Mure na Dolinskem pričakuje tudi na drugih predelih, ki so dobro preprejeni z vodotoki (npr. NV Velika Polana – mokrotni travniki in logi, NV Črenšovsko joušje).

Bober je na prilogah II in IV Direktive o habitatih, s spremembo Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 33/13), pa je postal kvalifikacijska vrsta za POO Mura. Ta vrsta je bila naseljena na sotočju Drave in Mure na Hrvaškem leta 1997, po rekah se je širil proti toku in je že pred nekaj leti dosegel Slovenijo na območju Murske šume. Iz porečja Mure so iz širšega območju plinovoda znani trije literaturni podatki o pojavljanju bobra: opazovano je bilo bobrišče in sledi grizenja dreves na potoku Črnec, JV od naselja Trimlini, poškodovana drevesa pa so bila opažena še na stranski strugi reke Mure 2,4 km SZ od Razkrižja (Kovačič in sod. 2010) in tudi ob rokavih Mure v lovišču Velika Polana (Kocjančič 2006). Študija (Gregorc s sod. 2014) ga je potrdila na celotnem slovenskem delu reke Mure od Šentilja do meje s Hrvaško in Madžarsko.

Po podatkih lovsko informacijskega sistema Lisjak in kot rezultat neposrednih opažanj živali ali njihovih znakov, ki jih pustijo v habitatu (oglašanje, sledi, iztrebki...) ob terenskem ogledu območja plinovoda, se tu stalno zadržujejo naslednje vrste divjadi: srna (*Capreolus capreolus*), lisica (*Vulpes vulpes*), jazbec (*Meles meles*), kuna zlatica (*Martes martes*), kuna belica (*Martes foina*), poljski zajec (*Lepus europaeus*), sraka (*Pica pica*), šoja (*Garrulus glandarius*), siva vrana

(*Corvus corone corax*). V izrazito nižinskem območju je prisoten tudi fazan (*Phasianus colchicus*), ob stoječih in tekočih vodah pa rasa mlakarica (*Anas platyrhynchos*) in pižmovka (*Ondatra zibethicus*). Prehodno se tu pojavljajta tudi divja svinja (*Sus scropha*) in navadni jelen (*Cervus elaphus*).

Netopirji

Območje neposrednega vpliva nameravanega posega je bilo definirano kot 250-metrski pas na vsaki strani osi plinovoda. Ker so netopirji zelo mobilne živali, ki lahko med nočnim prehranjevanjem preletijo več kilometrov ali pa se med sezonskimi selitvami selijo več deset ali sto kilometrov, so tako pri opisu izhodiščnega stanja kot pri ugotavljanju vplivov, obravnavana najdišča netopirjev v 10 kilometrski okolici plinovoda.

Favna netopirjev Murske ravnine je poznana le zelo na splošno, iz 10 km okolice plinovoda je znanih 19 vrst. Od teh vrst je kar devet vrst le z enega ali dveh najdišč. Z neposredne okolice (250 m pas) okoli trase plinovoda je znano le nekaj najdišč netopirjev.

V petkilometrskem pasu okoli koridorja plinovoda R15/1 je znanih nekaj najdb gozdnih vrst netopirjev, ki kažejo na to, katere vrste se lahko pričakuje tudi na sami trasi.

S stališča netopirjev so na celotnem območju koridorja trase plinovoda pomembni predvsem naslednji življenjski prostori v naravi:

- večji gozdni kompleksi s starimi, debelimi drevesi (debeljakom) (na primer na mestu prečkanja reke Mure; NV Mura – loka 1 in Mura – mrtvi rokav 2),
- ohranjeni gozdni otoki med obdelovalnimi površinami,
- vlažni deli gozda oziroma gozdnega roba in vodnih bregov so zaradi večjih zgostitev predvsem žuželk (glavni vir prehrane netopirjev) pomembni prehranjevalni habitati netopirjev,
- poletna zatočišča oziroma kotešča netopirjev na podstreah stavb.

Naravnih podzemnih jam v tem delu Slovenije ni, zato prezimovališča netopirjev niso poznana. Vrste na katere bo imela gradnja plinovoda največji vpliv so tiste, ki so izrazito vezane na gozd kot npr. širokouhi netopir (*Barbastella barbastellus*) in vrste, ki se prehranjujejo ob vodah (npr. *Myotis daubentonii*). Drevesna zatočišča pa uporablja še vrsta ostalih netopirjev kot npr. rjavi uhati netopir (*Plecotus auritus*), navadni mračnik (*Nyctalus noctula*). V nadaljevanju je podan opis biologije vrst, na katere bo imel nameravani poseg najbolj verjetno največji vpliv.

Iz območja Murske ravnine (Dolinsko, Mursko polje) je znano nekaj cerkev s kotešči netopirjev. Sivi uhati netopir (*Plecotus austriacus*) je bil zabeležen v nekaj 100 metrov od koridorja oddaljenih cerkvah v Cezanjevcih ter v bolj oddaljenih cerkvah (Dokležovju, Križevcih pri Ljutomeru, Razkrižju, Svetinju). Nekatere vrste imajo poletna zatočišča netopirjev v zasebnih hišah (*Eptesicus serotinus* v Dokležovju; *Pipistrellus kuhlii* v Lipovcih, Dokležovju). Gozdne vrste netopirjev so bile v okolici plinovoda zabeležene na več mestih: na severni strani Polanskega loga (*Barbastella barbastellus*, *Nyctalus leisleri*), večkrat v gozdu ob Radomerju (*Barbastella barbastellus*), ob Muri pri Ižakovcih (*Plecotus auritus*, *Myotis brandtii*). Nad gladino reke Mure so pogosti obvodni netopirji (*Myotis daubentonii*).

Ptice

Na širšem območju plinovoda R15/1 je za ptice najpomembnejše območje Mure, ki je del Natura 2000 območja POV Mura.

Celotni POV Mura skupaj – varovane vrste

Varovane vrste v PVO Mura: bela štorclja (*Ciconia ciconia*), belorepec (*Haliaeetus albicilla*), belovrati muhar (*Ficedula albicollis*), bičja trstnica (*Acrocephalus schoenobaenus*), čapljica (*Ixobrychus minutus*), črna štorclja (*Ciconia nigra*), črna žolna (*Dryocopus martius*), kobiličar (*Locustella naevia*), mala tukalica (*Porzana parva*), pisana penica (*Sylvia nisoria*), pivka (*Picus canus*), plašica (*Remiz pendulinus*), pogorelček (*Phoenicurus phoenicurus*), prepelica (*Coturnix coturnix*), rjavi srakoper (*Lanius collurio*), severni kovaček (*Phylloscopus trochilus*), srednji detel (*Dendrocopos medius*), sršenar (*Pernis apivorus*), velika bela čaplja (*Casmerodius albus*), vijeglavka (*Jynx torquilla*), vodomec (*Alcedo atthis*)

Favne ptic po posameznih odsekih:

Odsek: Gornji Lakoš - meja poplavnega gozda pri Dolnji Bistrici

Med Gornjim Lakošem in Dolnjo Bistrico poteka plinovod v celoti po POV Mura. Med Gornjim Lakošem in Kapco poteka plinovod predvsem po intenzivnih kmetijskih površinah, več kot kilometer severno od mrtvega rokava Mure Med jezerom. V nadaljevanju plinovod prečka obsežno območje vlažnih travnikov, ki je obenem največje sklenjeno območje takšnega habitatnega tipa v SV Sloveniji. Travniki imajo različno rabo, od redno košenih travnikov do travnikov v različnih fazah zaraščanja, ki pa je večinoma ekstenzivna. Prekinjajo jih ostali strukturni elementi, kot so mejice in posamezna večja drevesa. Širše območje plinovoda na tem odseku predstavlja največjo zgoščitev belih štorkelj pri nas, vlažni travniki, čez katere poteka plinovod, pa so optimalno prehranjevališče za 12-15 parov belih štorkelj. Bele štorclje se tukaj v večjem številu zbirajo tudi po gnezditvi, v avgustu in se pripravljajo na selitev.

Od ostalih varovanih vrst tukaj dosegajo visoke gostote vrste ekstenzivnih travnikov. Najvišje gostote v Sloveniji imajo tukaj kobiličar, pisana penica, prepelica in rjavi srakoper (gostota 3 pari/10 ha). Najbolj vlažne travnike z visokim šašjem naseljuje bičja trstnica. Pisani penici ustreza nekoliko bolj odprta krajina, s košenimi travniki, ki so prekinjeni z gostimi mejicami in posameznimi grmi. Vse naštetе vrste so kvalifikacijske za PVO Mura.

Od ostalih pomembnih vrst ptic na tem odseku gnezdiyo tudi divja grlica, slavec, rečni cvrčalec in rjava penica (vsi LC-vrsta ni ogrožena, Jančar 2011).

Odsek: Meja poplavnega gozda pri Dolnji Bistrici - meja POV Mura, skupaj z reko Muro

Drugi odsek, ki v celoti poteka znotraj območja POV Mura, je v širšem delu prečkanja plinovoda reke Mure, med Dolnjo Bistrico in Razkrižjem in ga predstavlja poplavni gozd (topolova belovrbovja, panonska ozkolistnojesenovja in črnojelševja ter hrastovo-jesenovo-brestov gozd). Stanje habitatov kvalifikacijskih vrst na tem odseku, se je v zadnjih letih (stanje 2013) izjemno poslabšalo, saj je bilo posekano kar nekaj večjih površin gozda. Vetrolom je predstavljal manjši del obstoječega goloseka, večji del pa predstavlja namerno in nezakonito izsekavanje. Obsežni goloseki so se pojavili tudi ob strugi navzgor, proti cestnemu mostu. Reka Mura bo podvrtana. Tukaj gnezdiyo tipične vrste poplavnega gozda, predvsem belovrati muhar in srednji detel. Gorvodno od prečkanja Mure je prehranjevalni okoliš črne štorclje. Na mrtvici (stari Muri) ob trasi gnezdiyo vodomec, mala tukalica in čapljica. Vse naštetе vrste so kvalifikacijske za POV Mura.

Odsek 3: Južna meja POV Mura - začetek Slovenskih gorc do Ljutomera

Na tem odseku poteka trasa pretežno po intenzivni kulturni krajini, ki je le ponekod prekinjena z mejicami ali manjšimi gozdiči. Plinovod leži znotraj domačega okoliša 8-10 parov belih štorkelj, ki gnezdiyo v okoliških vaseh. Po rezultatih popisa za NOAGS so bile v tetradi (15.59.M) ob plinovodu na tem odseku od varstveno pomembnih gnezdiilk tukaj popisane: priba (EN), vijeglavka (NT), smrdokavra (NT) in veliki strnad (NT).

Območje plinovoda je najpomembnejše območje v Sloveniji za belo štorcljo.

Dvoživke in plazilci

V širšem območju plinovoda R15/1 je bilo zabeleženih 13 naravovarstveno pomembnih vrst dvoživk. Vse v Sloveniji živeče dvoživke so uvrščene na Rdeči seznam dvoživk (Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrstah v Rdeči seznam (Uradni list RS 82/02 in 42/10) in zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. Prisotnost panonskega pupka (*Triturus dobregicus*) je bila v Sloveniji prvič potrjena leta 2010 (Stanković & Delić 2012), zato še ni vključen v Rdeči seznam in Uredbo o zavarovanih živalskih vrstah. Je pa vrsta, ki jo varuje Habitatna direktiva, in je z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 33/13) postala kvalifikacijska vrsta za POO Mura.

Najpomembnejše območje o trasi plinovoda za dvoživke predstavlja poplavni pas reke Mure in tradicionalna kmetijska krajina Murske ravnine (Dolinsko, Mursko polje). Poplavni pas reke Mure je eno izmed najbolj ohranjenih poplavnih območij nižinskih rek pri nas. Tu imajo dvoživke za razmnoževanje na razpolago pestro paleto različnih vodnih habitatov: od mrtvic in stranskih rokavov v različnih stadijih zaraščenosti, do občasnih luž, poplavljenih travnikov, gramoznic in podobno. Poplavni gozdovi in močvirni travniki pa jim predstavljajo pomembne kopenske habitate. Zaradi ohranjenosti in povezanosti tako kopenskih kot vodnih habitatov najdemo tu najštevilčnejše populacije vseh vrst dvoživk v Pomurju. Za POO Mura velja, da predstavlja najpomembnejše območje za ohranjanje nižinskega urha (*Bombina bombina*), ki pa tako kot tudi hribski urh, v območju plinovoda ni bil registriran. Veliki pupek (*Triturus carnifex*) je prisoten v območju, vendar je lokalno redek. Prisotnost panonskega pupka (*Triturus dobregicus*) je bila doslej zabeležena izven območja plinovoda, le v nekaterih mrtvicah reke Mure jugovzhodno od Lendave in v Murski šumi. V mrtvicah Mure na drugi strani regionalne ceste od plinovoda pa so registrirani osebk, ki so morfološko bolj podobni panonskemu kot velikemu pupku. Na tem območju so pomembne populacije navadne česnovke (*Pelobates fuscus*) in plavčka (*Rana arvalis*), dveh vrst, ki sta značilni za poplavne nižine rek SV Slovenije. Tudi za ti dve vrsti velja, da ju najpogosteje najdemo v mrtvicah reke Mure in mrtvicah njenih pritokov.

Plazilci veljajo v Sloveniji za eno najslabše raziskanih in hkrati tudi najbolj ogroženih skupin vretenčarjev. Vse vrste so uvrščene na Rdeči seznam plazilcev (Uradni list RS 82/02) in zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. Iz širšega območja koridorja plinovoda je poznanih 9 naravovarstveno pomembnih vrst.

Plazilci so vezani na habitate gozdnih robov in travišč na sončnih legah, na primer slepec (*Anguis fragilis*), pozidne kuščarice (*Podarcis muralis*) in navadni zelenec (*Lacerta viridis*). Za nekatere druge vrste pa so bolj pomembni vlažni habitati. Belouško (*Natrix natrix*), ki je naša najpogostejša in najbolj razširjena kača pogosto najdemo v potokih, rekah, mlakah in celo v večjih lužah. Močvirna sklednica (*Emys orbicularis*) pa je na območju koridorja vezana predvsem na stare mrtvice ob Muri, Mrtvica Mure Csiko Legelo (Petdinarka), S od Petišovskega jezera – Z del, Mrtvica JV od Gaberja), lahko pa jo najdemo tudi v potokih (Potok Kopica pred izlivom v reko Ledavo) ali v Lukavškem Logu pri Ljutomeru.

Ribe, raki, piškurji in školjke

V Sloveniji je v donavskem povodju znanih 73 vrst ribjih vrst vključno s piškurjem (Bertok s sod. 2003). Na širšem območju trase plinovoda R15/1 je bilo do sedaj najdenih 56 vrst rib (CKFF 2017), od katerih je 35 varstveno pomembnih (vrste, ki so varovane z različnimi naravovarstvenimi akti). Ugotovljena je bila tudi prisotnost donavskega potočnega piškurja (*Eudontomyzon vladkovi*), potočnih rakov jelševca (*Astacus astacus*) in koščak (*Austropotamobius torrentium*) ter školjka potočni škržek (*Unio crassus*).

S terenskim vzorčenjem je bilo ugotovljeno, da je činklja zelo pogosta vrsta ribe na območju, kjer plinovod prečka površine Polanskih travnikov in Polanskega loga. V okviru vzorčenja je bila SZ od Hotize ulovljena tudi velika senčica (*Umbra krameri*).

Murica (Mirica) je struga, ki teče po Murskem polju od Banovcev mimo Ljutomera do Pristave, kjer se izliva v Ščavnico. Celotno območje je intenzivna kmetijska krajina. V preteklosti so bili na tem območju skopani številni prečni jarki, ki nekoliko spreminjajo naravni pretok vode. Mestoma so na njej zgrajene zaježitve – ribniki. Plinovod Murico prečka na več mestih. Pri Pristavi je pri mestu prečkanja, v okviru elektroizlova, bila ulovljena večina vrst rib značilnih za mrtvice reke Mure: činklja (*Misgurnus fossilis*), navadna nežica (*Cobitis elongatoides*), koreselj (*Carassius carassius*), pezdirk (*Rhodeus amarus*) in ščuka (*Esox lucius*). Za vse vrste se sklepa, da so stalni prebivalci Murice. Najbolj ključna vrsta, ki jo je treba v tej strugi ohranjati, je činklja.

Kačji pastirji

Iz okolice plinovoda (približno 2 km pas) je znanih kar 53 vrst kačjih pastirjev od 74 v Sloveniji živečih vrst in podvrst (CKFF 2017). Od tega je 22 vrst ogroženih in uvrščenih na Rdeči seznam, 9 zavarovanih z Uredbo o zavarovanih živalskih vrstah, znane so vse 4 vrste s priloge II in 2 vrsti s priloge IV Direktive o habitatih.

Hrošči

Iz širše okolice (približno 2 km) koridorja plinovoda je znanih 13 vrst varstveno pomembnih hroščev (npr. Vrezec s sod. 2009, Drovenik & Pirnat, 2003). Največ podatkov o teh vrstah hroščev je znanih na odseku Murske ravnin, kjer se pojavljajo za hrošče pomembni gozdovi s starimi drevesi.

Na odseku Murske ravnin, čez Dolinsko na levi strani in čez Mursko polje na desni strani Mure, so pomembni habitati za hrošče ostanki gozdov, ki se večinoma pojavljajo v obliki osamljenih otokov med njivami in travniki, bolj strnjeno pa le ob Muri. Ob Muri prevladujejo vrbe, črna jelša in topoli, v zaledju pa se pogosteje pojavljata dob in beli gaber. Od vrst z Direktive o habitatih je poznana prisotnost močvirskega krešiča (*Carabus variolosus*), strigoša (*Cerambyx cerdo*), rogača (*Lucanus cervus*) in škrlatnega kukuja (*Cucujus cinnaberinus*). Na samem območju plinovoda ni podatkov o prisotnosti kvalifikacijskih vrst strigoša in močvirskega krešiča. Rogač je bil najden na dveh lokacijah v neposredni bližini plinovoda na gozdnih površinah jugovzhodno od zaselka Cven. Sicer pa so še znani podatki teh vrst v bližini POO Mura iz okoli 2 km južno oddaljenega roba hrastovo-belogabrovega gozda v Murski šumi, S ob kolovozu SV od mrtvice Potkova (CKFF 2017). Obe vrsti sta razvojno vezani na stara drevesa predvsem različnih vrst hrasta. Hrastovo-belogabrovi gozdovi (*Erythronio-Carpinion*), ki so lahko potencialen habitat obeh kvalifikacijskih vrst, so na območju koridorja prisotni le na mestu, kjer koridor prečka reko Muro pri Kantini južno od Srednje Bistrice. Tu je 3,5 ha velik mešan sestoj debeljaka hrasta doba, ostrolistega jesena in črne jelše.

Dnevni metulji

V širšem območju plinovoda R15/1 je bilo zabeleženih 15 varstveno pomembnih vrst dnevnikov (vrste, ki so varovane z različnimi naravovarstvenimi akti) (CKFF 2017, Verovnik s sod. 2012). Med njimi velja še posebej izpostaviti gozdnega postavneža (*Euphydryas maturna*), temnega mravljiščarja (*Phengaris nausithous*), strašničinega mravljiščarja (*Phengaris teleius*), sviščevega mravljiščarja (*Phengaris alcon*) in črnega apolona (*Parnassius mnemosyne*).

V sezonah 2013, 2014 in 2016 je bilo pregledano območje plinovoda ter preverjena razširjenost varstveno pomembnih vrst dnevnih metuljev, ki so tudi kvalifikacijske za POO Mura. To so:

strašničin (*Phengaris teleius*) in temni mravljiščar (*P. nausithous*) ter močvirski cekinček (*Lycaena dispar*). Prav tako je bilo preverjeno morebitno pojavljanje črtastega medvedka (*Callimorpha quadripunctaria*) v potencialno primernih habitatih zanj na trasi plinovoda. Vse omenjene vrste so zavarovane in jih varuje tudi Direktiva o habitatih (vrste na Annexu II in IV), črtasti medvedek je opredeljen celo kot prednostna vrsta. Potrjene so bile vse tri zgoraj omenjene vrste. Ugotovljeno je bilo, da je za oba mravljiščarja in močvirskega cekinčka v vplivnem območju plinovoda znotraj POO Mura najpomembnejše območje na odseku od Kapce do Dolnje Bistrice. Ta odsek zaznamujejo številne strukture, ki skupaj oblikujejo mozaik kmetijskih površin ter s stališča narave visoko ovrednotenih mokrotnih travniških površin ter močvirnih lesnih sestojev, kjer so vlažni travniki z zdravilno strašnico (*Sanguisorba officinalis*) tudi habitat mravljiščarjev. Podobne habitate kot mravljiščarja zaseda tudi močvirski cekinček. Vse tri vrste so bile najdene na več lokacijah tudi znotraj delovnega pasu plinovoda.

Odrasli osebki črtastega medvedka (vrsta podnevi letajočega nočnega metulja) letajo konec meseca julija in v avgustu po gozdnih jasad, gozdnih robovih, močno presvetljenih gozdovih in z zelišči obraslimi gozdnimi potmi in cestami. Zabeleženih je le nekaj najdišč na območju Murske ravni severno nad naseljem Kapca. Edino do sedaj znano najdišče vrste travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*) za POO Mura je na večjem kompleksu mokrotnih travniških površin (habitat skoraj vseh kvalifikacijskih vrst metuljev) severno od trase proti Veliki Polani.

Območja varstva narave

Območje plinovoda prečka dve Natura 2000 območji: POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura.

Posebno ohranitveno območje POO SI3000215 Mura

Območje nižinske reke s poplavnim območjem od Šentilja do Murske šume in tromeje med Slovenijo, Hrvaško in Madžarsko. V spodnjem toku Mure zajema tudi pokrajino v okolici Gornje, Srednje in Dolnje Bistrice, Hotize in Lakoša z nižinskimi ekstenzivno gojenimi travniki, ki so habitat metuljev močvirskega cekinčka, strašničinega in temnega mravljiščarja in travniškega postavneža. Značilne so številne struge, stranske struge, mrtvice in depresije, kjer izredno raznolike hidrološke razmere pogojujejo obstoj različnih vodnih, obvodnih in močvirskih habitatov. Poplavne gozdove tvori raznovrstna gozdna vegetacija, obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja ter obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi. V sestojih z veliko odmrle lesne mase se pojavljajo številčne populacije saproksilnih vrst hroščev škrlatnega kukuja in rogača, populacija hrastovega kozlička pa je manj številčna. Pritoki v zgornjem delu so habitat raka koščaka in hrošča močvirskega krešiča. Mreža vodnih okolij ustvarja ugodne pogoje za mnoge ogrožene vrste kačjih pastirjev: velikega studenčarja, dristavičnega spreletavca in kačjega potočnika. V mrtvicah se pojavlja vodni polžek drobní svitek in hrošč ovratniški plavač ter veliki in panonski pupek. Mrtvice so habitat mnogih ogroženih vrst rib, ki dosejajo najštevilčnejše populacije v Sloveniji, npr. velika senčica, činklja in druge. Mnogo ogroženih vrst rib živi v strugi Mure, na prodiščih in stranskih rokavih pa najdejo ustrezna drstišča. Pestrost močvirnih habitatov nudi ugodne razmere za nižinskega in hribskega urha ter za želvo močvirsko sklednico. Od sesalcev se je ob močni populaciji navadnega netopirja in vidre ponovno naselil bober (Naravovarstveni atlas 2018).

Posebno območje varstva POV SI5000010 Mura

Na poplavnem območju ob reki Muri in ostankih nekdanjih vplivnih območij Mure, ki leže izven visokovodnih nasipov od Šentilja do hrvaške in madžarske meje, so številne struge, stranske struge, mrtvice in depresije. Izredno raznolike hidrološke razmere pogojujejo obstoj različnih vodnih, obvodnih in močvirskih habitatov. Doslej je bilo tukaj ugotovljenih več kot 200 vrst ptic -

od tega 110 gnezdičk. Mura je naša najbolj ohranjena nižinska reka, kar se kaže tudi v pestrosti ptic in njihovih habitatov. Zanje najpomembnejši življenjski prostori so poplavni gozdovi vzdolž reke z bogatim vodnim in močvirskim rastlinjem, obrasli mrtvi rokavi in erodirani rečni bregovi. V manjšem obsegu se tukaj nahajajo še eni zadnjih nižinskih vlažnih travnikov v severovzhodni Sloveniji. Med mrtvicami so za ptice posebej pomembne tiste, ki jih obraščajo sestoji trstičja. V njih preživi večji del gnezditvenega obdobja skrbno skrita čapljica in naša najmanjša vrsta iz družine tukalic, mala tukalica. Za omenjeni vrsti so posebej pomembni mrtvica Muriša ter mrtev rokav in zalita gramoznica pri Petišovcih. Peščene stene vzdolž reke in večjih rokavov so ključnega pomena za vodomca, ki si vanje izkoplje svoj gnezditveni rov. Gnezdeča populacija vodomca na Muri je največja v Sloveniji. Podobnega reda velikosti je tudi populacija sršenarja. Srednji detel naseljuje poplavne gozdove ob reki Muri. Pogost je tudi belovrati muhar, še posebej tam, kjer ima na voljo dovolj mrtvih stoječih dreves oziroma suhih vej na večjih drevesih (Naravovarstveni atlas 2018).

Naravne vrednote (NV) in ekološko pomembna območja (EPO)

Na območju plinovoda se nahaja šest naravnih vrednot, in sicer:

- NV 7408 Velika Polana - mokrotni travniki in logi, Habitat ogroženih rastlinskih in živalskih vrst na obsežnem območju mokrotnih ekstenzivnih travnikov, mejic in logov južno od Velike Polane;
- NV 1431 Črenšovsko jelševje, Strnjen kompleks črne jelše pri Črenšovcih, zahodno od Lendave;
- NV 6954 Doljna Bistrica - mokrotni travniki, Mokrotni travniki v Doljni Bistrici, severovzhodno od Ljutomera;
- NV 7469 Mura - loka 1, Sonaravna struga reke Mure z obrežji in prodišči od Šentilja do Hotize;
- NV 4424 Mura - reka 1, Sonaravna struga reke Mure z obrežji in prodišči med Šentiljem in Hotizo;
- NV 6947 Mura - mrtvi rokav 2, Mrtvica Mure na območju Budine, severno od Razkrižja.

Na območju plinovoda se nahaja tudi ekološko pomembno območje EPO Mura – Radmožanci (evid. št. 42100), ki je posebej bogato z različnimi vodnimi, obvodnimi in močvirskimi habitatmi, pomembne pa so tudi kmetijske površine, ki imajo deloma ohranjeno drobno parcelacijo in so različno intenzivno obdelovane, del travnikov in njiv se zarašča. Pomembni so manj intenzivni ali ekstenzivni travniki, obmejki med posameznimi parcelami, gozdiči, jarki, precej je tudi primarnih poplavnih jelševih gozdov in ostankov nekoč prevladujočih hrastovo belogabrovih gozdov. Ta izredno raznolika življenjska okolja so življenjski prostor mnogih, tudi mednarodno ogroženih in varovanih vrst rastlin in živali. Na območju je jedro slovenske populacije bele štorke (*Ciconia ciconia*) in je prehranjevalni habitat ter gnezdišče številnih drugih ogroženih vrst ptic (kobiličar, rečni cvrčalec, bičja in močvirska trstnica, rjavi srakoper). Tukaj se pojavljajo mnoge vrste ogroženih dvoživk, med njimi česnovka (*Pelobates fuscus*) in plavček (*Rana arvalis*) ter riba velika senčica (*Umbra krameri*). Naravovarstveno so pomembne obsežne površine visokega šašja (Magnocaricion), vlažni travniki z močvirskim tulipanom (*Fritillaria meleagris*) in sibirsko peruniko (*Iris sibirica*) (Naravovarstveni atlas 2018).

A2) Pričakovani vplivi v času gradnje in pogoji

Ekosistemi, rastlinstvo in živalstvo ter njihovi habitatni

Splošni vplivi plinovoda med gradnjo

Ministrstvo ocenjuje, da bodo vplivi nameravanega posega v času gradnje večji kot v času obratovanja, saj se bo v času gradnje odstranila vegetacija v celotnem delovnem pasu. Delovni pas skozi gozd je pri plinovodu dimenzije DN 500 mm širok 19–23 m, na odprtih površinah pa 22–32 m.

Vpliv plinovoda med gradnjo bo tako predvsem prisoten na območju delovnega pasu, v katerem se bodo v času gradnje popolnoma uničili habitatni tipi in habitati vrst.

Pri gradnji plinovoda so med vplivi na rastlinstvo, živalstvo in habitatne tipe pomembni predvsem naslednji:

- Neposredni vplivi: neposredna odstranitev vegetacije in uničenje habitatnih tipov, odrivi vegetacije in ruše v delovnem pasu na trasi, dovoznih cestah in manipulativnih površinah v času gradnje; vzpostavitev poseke plinovoda v gozdnem območju; sekanje posameznih večjih dreves, mejic in grmišč v odprtem kmetijskem prostoru; na motenih tleh (odkopavanje, odprta zemlja) je velika verjetnost naselitve tujerodnih invazivnih vrst, ki ogrožajo avtohtono floro - še posebej ob vodotokih in na gozdnih posekah; poseganje v vodotoke in njihove brežine (utrditve struge in brežin, urejanje pragov) ter obrežno vegetacijo.
- Začasni vpliv: gradnja plinovoda je časovno omejena in po zaključku gradnje se delovni pas izven gozda sanira v prvotno stanje; začasni vplivi so v veliki meri hkrati tudi neposredni vplivi nameravanega posega.
- Posredni oziroma daljinski vplivi: fragmentacija oziroma poslabšanje stanja habitatnih tipov oziroma habitatov vrst in osiromašenje življenjskega prostora, hrane itd. za živalske vrste v vplivnem območju izgradnje plinovoda; morebitno poseganje v izolirane habitatne zaplate populacij nekaterih občutljivih ter slabo mobilnih vrst (npr. metulja močvirski cekinček in travniški postavnež): v času gradnje se lahko prekine povezanost posameznih zaplat, ki delujejo kot prehodna območja med habitatnimi krpami t.i. »stepping-stone«, ali pa kot območja (re)kolonizacije v sistemu metapopulacije; tako lahko gradnja plinovoda vpliva na uspešnost razmnoževalne sezone v času gradnje in prvih letih obratovanja na habitatnih zaplatah oddaljenih tudi več kilometrov; zaradi poseka gozdnih habitatnih tipov se bo spremenila presvetljenost robnih delov gozda izven trase in območij poseka, zaradi česar se lahko spremeni vrstna sestava; spremembe rastlinskih združb in habitatnih tipov zaradi spremenjenih rastiščnih razmer in vrstne diverzitete se odražajo tudi v spremembah živalskih združb; prekinitev ustaljenih poti, smeri, motnja migracij živali; spremenjene klimatske in mikroklimatske razmere lahko vsaj na območju neposrednega vpliva trase plinovoda povzročijo bistvene spremembe v sestavi biocenoz, saj se jim biotop radikalno spremeni; zaradi izboljšane dostopnosti območja pride do intenzifikacije kmetijske rabe ali urbanizacije v prostoru.

Podrobnejša opredelitev vplivov gradnje plinovoda na rastlinstvo, živalstvo in habitatne tipe

Med gradnjo plinovoda bo v širini delovnega pasu med gradnjo prišlo do neposrednega uničenja vseh naravovarstveno vrednih habitatnih tipov, še posebej lesne vegetacije. Delovni pas skozi gozd je pri plinovodu dimenzije DN 500 mm širok 19–23 m, na odprtih površinah pa 22–32 m. Glede na podatke o habitatnih tipih (HT) območje DPN obsegajo njivske površine preko 69 % območja. Okoli 14,8 % površin na območju plinovoda pa predstavljajo HT, ki se prednostno ohranjajo po Uredbi o habitatnih tipih.

Večina gozdnih HT, ki se na območju koridorja plinovoda pojavljajo, spada med varovane HT. Potek plinovoda skozi gozdno območje zahteva poseko v širini delovnega pasu (ca. 11,2 ha), ki se večinoma ohranja tudi v času obratovanja. To pomeni predvsem odpiranje in fragmentacijo gozdnega prostora, ki ima lahko negativne vplive predvsem na vrste, vezane na sklenjen gozd.

Kjer območje plinovoda poteka na območju obstoječega plinovoda, bo največkrat šlo za širitev obstoječe poseke. Zaradi predvidenega podvrtavanja gozdnih površin ob Muri je ocenjen posek 9,2 ha gozdnih HT. Zaradi vzporednega poteka z načrtovanim plinovodom M9 bo del preseke za potrebe gradnje plinovoda R15/1 sovpadal z načrtovano gozdno preseko za gradnjo plinovoda M9. Preseka za obravnavani plinovod R15/1 bo izven pasu preseke za gradnjo M9 segala v širini ca. 17 m. Kumulativni vpliv zaradi gradnje plinovoda R15/1 bo tako nekoliko manjši, kot bi bil sicer ob drugačnem poteku. Zaradi predvidenega podvrtavanja gozdnih površin ob Muri, ki bodo podvrtane tudi pri plinovodu M9, bo gradnja vplivala na gozd na površini do ca. 17,7 ha.

Na travniških površinah gradnja plinovoda ni tako problematična, pod pogojem, da se površine po končani gradnji vzpostavi v prejšnje stanje in se jih nato redno vzdržuje. Med travniškimi HT, ki se prednostno ohranjajo na območju koridorja, izstopata predvsem travniška kompleksa na odseku Kapca–Dolnja Bistrica. Na tem odseku je v delovnem pasu ca. 5,8 ha varovanih HT, od katerih polovica pripada travniškim HT (6510) Nižinski ekstenzivno gojeni travniki – kar 2,8 ha, ca. 1 ha pa pripada (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka).

Med gradnjo težavo predstavljajo invazivne tujerodne vrste, ki se na degradiranih rastiščih (odkrita zemlja ob gradnji) hitro naselijo in s tem onemogočajo uspevanje domorodnih vrst, ter delovišče plinovoda izkoristijo kot koridor za nadaljnje širjenje v okolico. Še posebej to velja za vplivno območje tega plinovoda, saj je že v obstoječem stanju na območju prisotnih relativno veliko rastišč invazivnih vrst, kar pomeni, da bo praktično celoten delovni pas plinovoda podvržen močnemu naseljevanju invazivk in bo treba izvajati vse možne ukrepe za omejitev tega procesa. Za vdor invazivk so še posebej občutljiva območja ob vodotokih in na gozdnih posekah, kar predstavlja velik vpliv na rastlinstvo na teh območjih.

Ministrstvo ocenjuje, da bo vpliv gradnje plinovoda na HT nebistven, ob izvedbi ukrepov, določenih v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje.

Glede na redkost znanih rastišč močvirske logarice v vzhodni Sloveniji, predstavlja vsako poseganje v ta območja zelo velik vpliv. V delovnem pasu plinovoda je rastišče registrirano na območju Polanskega loga severno od Kapce. Ministrstvo ocenjuje, da bo ob upoštevanju ukrepov, določenih v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje, vpliv gradnje plinovoda na rastišča močvirske logarice nebistven.

Za divjad in ostale vrste sesalcev velja, da bo med gradnjo prišlo predvsem do začasne izgube prehranjevalnih habitatov (srnjadi, divjih prašičev in zajcev), možne so tudi motnje zaradi hrupa, čeprav je srnjad razmeroma dobro prilagojena na prisotnost človeka in hrup, ki ga le-ta povzroča. Zaradi samega posega (fizičnih del) bodo tudi prekinjene stečine divjadi. Zaradi posega v gozdni prostor, v mejice in obrežno vegetacijo, lahko pride do uničenja brlogov, rovov, zatočišč in kotišč živali (npr. lisica, jazbec, kune, zajec, jež). Trajno bodo v manjši meri izgubljene predvsem nekatere gozdne površine, ki so za nekatere vrste sicer del habitata, vendar ta izguba ne bo imela bistvenega vpliva. Podobno ministrstvo ocenjuje tudi vpliv na vidro in bobra, ki se v koridorju plinovoda z gotovostjo pojavljata. Tudi vpliv na divjad in druge sesalce med gradnjo ministrstvo ocenjuje kot nebistven.

Največji problem je predstavljalo prečkanje reke Mure in morebitna izguba gozdnega habitata za varstveno pomembne vrste ptic ob Muri. Z načrtovanjem trase na območje gozdnih posek vzhodno od ceste ter z podvrtanjem Mure bo tako vpliv na ptice ob izvedbi ukrepov, določenih v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje, nebistven.

V času gradnje se bo posegalo v gozd, kjer bodo delno uničeni prehranjevalni habitati več vrst netopirjev (npr. širokouhih in obvodnih netopirjev). Pri tem se bo uničilo tudi potencialna drevesna zatočišča netopirjev (izguba dupel ter ostalih špranj in razpok, ki so možna zatočišča netopirjev).

Gradnja bo na netopirje vplivala tudi z morebitnim direktnim uničenjem živali med posekom. Ministrstvo ocenjuje, da bo, ob upoštevanju ukrepov, določenih v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje, v času gradnje vpliv na netopirje nebistven.

Gradnja plinovoda za dvoživke predstavlja negativne vplive v primeru poseganja v vodne habitate oziroma njihovo neposredno bližino. Poseganje v kopenske habitate pa pomeni predvsem trenutno poslabšanje stanja ohranjenosti kopenskih habitatov v času gradnje, kjer pa se bodo ugodne razmere zopet vzpostavile v času obratovanja. Pomembno območje za dvoživke je predvsem na območju reke Mure, kjer se pričakuje najbolj številčne populacije dvoživk na območju za izvedbo nameravanega posega. Vpliv na dvoživke med gradnjo ministrstvo ocenjuje kot nebistven, ob upoštevanju omilitvenih ukrepov, določenih v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje.

Podobno velja tudi za skupino plazilcev in še posebej za želve sklednice. Tudi to so vrste, vezane na ekstenzivno rabljene travniške in tudi gozdne površine, kjer potrebujejo primerne strukture v krajini. Sklednica pa je vezana tudi na vodne in obvodne habitate. Tudi za plazilce vpliv med gradnjo ministrstvo ocenjuje kot nebistven, ob upoštevanju omilitvenih ukrepov, določenih v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje.

Ribe, raki in kačji pastirji so skupine, ki so izključno vezane na vodne habitate. Ribe in raki so vezani na tekoče vode, za kačje pastirje pa so pomembne tudi stoječe vode, npr. mrtvice. Za kačje pastirje so pomembni tudi pripadajoči kopenski habitati, še posebej ohranjena obrežna vegetacija. Pri prečkanju vodotokov se lahko vplive, glede na njihov pomen za te skupine, razdeli na lokalne in daljinske. Predvsem slednje se lahko močno zmanjša z omilitvenimi ukrepi. Na mestu prečkanja vodotoka se bo kvaliteta habitata kačjih pastirjev, rib in potočnega rake zmanjšala. Zaradi talnega praga bo spremenjena morfologija struge na tem odseku, večji negativni vpliv pa ima 10 m pas plinovoda, kjer ni dovoljena zarast obrežni lesni vegetaciji, brežine pa so gole in utrjene z betonom. S primerno izvedbo omilitvenih ukrepov se lahko daljinske vplive zmanjša na minimum in 10 m presvetljeni pas struge brez lesne vegetacije z utrjenimi brežinami tako ne bo predstavljal nepremostljive ovire za ribe in potočne rake. Največji vpliv na kačje pastirje, ribe in rake predstavljajo prečkanja vodotokov v prekopu: številne majhne struge in jarki med Lendavo in Bistrico, najpomembnejši je potok Libovija s pritoki in melioracijski jarki med Kapco in Dolnjo Bistrico ter prečkanje potoka Murice pri Ljutomeru. Za kvalifikacijski vrsti rib POO Mura – činklja in veliko senčico so pomembni vplivi na območju Polanskega loga in Polanskih travnikov. Vpliv med gradnjo ministrstvo ocenjuje kot nebistven, ob upoštevanju omilitvenih ukrepov, določenih v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje.

Pri prečkanju s prekopom potoka Libovija in vseh jarkov na odseku med Gornjim Lakošem in Dolnjo Bistrico ter prečkanju Murice se ukrep za ureditev prečkanja vodotokov dopolni. V IDP projektu (IBE d.o.o.) je navedeno, da je «proti morebitnemu erodiranju in poglobljanju je predvidena zaščita dna struge s kamni, predvidoma velikosti 30 cm, ki se položijo pod dnom struge z nadkritjem ca. 20 cm». Zaradi ohranjanja primernih ekoloških razmer za činkljo v strugah vodotokov in jarkov je treba zaščito dna struge s kamni nadkriti s 40 cm substrata, ki tvori dno vodotoka, kot izhaja iz pogoja, določenega v alineji 2 točke II./1., 1.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja. Pomembno je, da so kamni položeni tako globoko, da zaradi morebitnega odnašanja substrata v vodotoku ne bodo prišli na površino brežine oziroma pete brežine. Med gradnjo je prepovedano, da se neprepustna zbita glinena plast pod vodotoki nasipa nazaj v potok v plast nasutja substrata nad zaščito cevi (pogoj v alineji 3 točke II./1., 1.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja) – v primeru viška tega materiala je treba le tega primerno odložiti izven vodotoka.

Na splošno bodo največji vplivi gradnje plinovoda na habitate hroščev sprememba obvodnih, vlažnih in močvirnih habitatov (predvsem manjših gozdnih potokov); sprememba strukture gozdov, fragmentacija in zmanjševanje količine trohnečega lesa v gozdovih (predvsem hrastovi sestoji); odstranjevanje starejše drevesne vegetacije, tako listnate kot iglaste ter posamičnih odmrlih ali odmirajočih dreves (npr. vrbovja, mejice).

Pri poseganju v vlažne, obvodne ali močvirne habitate (poplavni gozdovi Mure, Črenšovsko joušje, gozdni potoki, kanali,...) so pričakovani vplivi predvsem na populacijo močvirskega krešiča. Ker gre za izjemno specializirano higrofilno vrsto, lahko kakršnikoli posegi v prostor potoka in obrežnega z gozdom poraščene pasu, populacijo resno prizadenejo. Problem poseganja je v spremembi mikrohidroloških razmer (osuševanje) v obrežnem prostoru potoka in s tem izguba primerne habitata za močvirskega krešiča.

Pri poseganju v večje gozdne komplekse, mejice ter gozdne otoke ter odstranjevanju starejše drevesne vegetacije so pričakovani vplivi predvsem zaradi saproksilnih vrst (strigoš, škrlatni kukuj). Spreminjanje strukture gozdov, fragmentacija in zmanjševanje količine trohnečega lesa v gozdovih pomeni izguba primerne habitata za rogača, kajti vrsta izbira predvsem stara, zlasti hrastova, drevesa v presvetljenih gozdnih sestojih, na gozdnem robu ali v mejicah.

Območja s starimi drevesi listavcev v obliki osamelih dreves, mejic ali gozdnih fragmentov so izjemno pomemben okoljski element za ohranjanje mednarodno pomembnih populacij saproksilnih vrst, kajti razvoj poteka v lesnem mulju dupel starih listnatih dreves. Odrasli so malo mobilni in se večinoma zadržujejo na rodnom drevesu ali pa letijo na zelo kratke razdalje, zato so sklenjeni sestoji ustreznih dreves za vzdrževanje populacij izjemno pomembni. Ministrstvo ocenjuje, da bo vpliv med gradnjo za hrošče nebitven z omilitvenimi ukrepi, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje.

Tam, kjer je potrjena prisotnost varstveno pomembnih vrst metuljev (predvsem mravljiščarjev in močvirskega cekinčka), z imaginarno (odraslo) fazo v delovnem pasu plinovoda, bo treba izvesti vse možne ukrepe za ohranitev metuljev. To še posebej velja za odsek med Kapco in Dolnjo Bistrico. Na teh območjih bo posledica zmanjšanje števila osebkov metuljev na neposrednem in vplivnem območju v času gradnje ter v obdobju do ponovne vzpostavitve funkcionalnih habitatov. Za splošno razširjene vrste, ki so hkrati ekološki generalisti, bo ta vpliv zanemarljiv, za ekološke specialiste, ki so tudi ogroženi pa bi lahko nepovratna izguba že dela primernih habitatov močno poslabšala njihovo sedanje ohranitveno stanje. To predvsem velja za strašničinega in temnega mravljiščarja ter močvirskega cekinčka.

V letu pred pričetkom gradnje, takoj po pridobitvi gradbenega dovoljenja, je treba preveriti, kje so metulji mravljiščarji prisotni na območju DPN plinovoda med Kapco in Dolnjo Bistrico v območju Natura 2000 POO Mura (alineja 1 točke II./1., 1.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja). Sezona pojavljanja metuljev je od začetka julija do konca avgusta, vendar je vsako leto aktivnost metuljev odvisna od vremenskih razmer na območju v tistem letu, čemur je treba prilagoditi čas raziskav. Zato mora biti strokovnjak za metulje vključen takoj, ko se prične s pripravami na gradnjo, da se ne zamudi ustrezne sezone za raziskavo. Na podlagi rezultatov raziskave se bodo ukrepi za mravljiščarje ustrezno prilagodili. Strokovnjak bo na terenu tudi opredelil, na katerih površinah je treba nabrati mešanico travnih semen z zdravilno strašnico za dosajevanje, kar je predvideno v ukrepih v poročilu o vplivih na okolje.

Ministrstvo ocenjuje, da bo ob upoštevanju pogoja, določenega v alineji 1 točke II./1., 1.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja in ukrepov v času gradnje, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje, vpliv nebitven.

Skupni vplivi na segment narava v času gradnje bodo nebitveni, ob izvedbi omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje in v točke II./1., 1.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

Spremljanje stanja v času gradnje

V času gradnje nameravanega posega je treba izvajati spremljanje stanja zavarovanih rastlinskih, živalskih vrst, njihovih habitatov in območij varstva narave z namenom, da se preveri, ali se omilitveni ukrepi izvajajo pravilno ter, da se preveri, če so primerni (pogoja, določena v alinejah 1–2 točke II./1., 1.2 izreka tega okoljevarstvenega soglasja). Poročilo o spremljanju stanja je treba posredovati ZRSVN.

Pogoj, določen v alineji 1 točke II./1., 1.2 izreka tega okoljevarstvenega soglasja določa, da je z naravovarstvenim nadzorom nad izvajanjem omilitvenih ukrepov potrebno pričeti že v fazi pripravljalnih del (sekanje vegetacije, zemeljska dela). Uvodni in seznanitveni sestanek izvajalca naravovarstvenega nadzora in izvajalcev pripravljalnih in gradbenih del mora biti še pred začetkom izvajanja katerihkoli del. Tako bodo lahko dela potekala po usmeritvah in pod nadzorom izvajalca spremljanja stanja med gradnjo oziroma naravovarstvenega nadzora ter z najmanjšim možnim negativnim vplivom na naravo. 14 dni pred načrtovanim pričetkom del je treba obvestiti tudi pristojno enoto ZRSVN, Območno enoto Maribor, zaradi spremljanja stanja.

Izvajalec naravovarstvenega nadzora mora biti seznanjen z vsebino poročila o vplivih na okolje. Za živo naravo se priporoča usposobljenega biologa, vključen mora biti tudi strokovnjak za dvoživke in želve. Naravovarstveni nadzor mora potekati najmanj enkrat na teden oziroma v skladu s sezonskostjo samih del na gradbišču.

Alineja 2 točke II./1., 1.2 izreka tega okoljevarstvenega soglasja določa, da je v času gradnje treba izdelati poročilo o spremljanju stanja, v katerem morajo biti zabeležene vse ugotovitve spremljanja stanja med gradnjo.

V sklopu naravovarstvenega nadzora je treba zapisnike terenskega ogleda predložiti vodji gradbišča. Vsebina zapisnikov so pripombe ter priporočila za nadaljnje delo izvajalcev, ki jih je potrebno nato upoštevati pri izvajanju del. Zaključno poročilo naravovarstvenega nadzora ob končani gradnji mora biti priloga dokumentacije za tehnični pregled.

Pri gradnji plinovoda na odseku s habitati strašničnega mravljiščarja v območju Natura 2000 POO Mura je potrebno sodelovanje strokovnjaka za metulje, ki bo nadzoroval dela na tem območju ter izvedel raziskavo prisotnosti vrst pred začetkom pripravljalnih oziroma gradbenih del.

Pri gradnji plinovoda na odseku z rastišči močvirske logarice je potrebno sodelovanje strokovnjaka botanika, ki bo nadzoroval dela na tem območju.

Pri namestitvi netopirnic ob zaključku gradnje oziroma čim prej po poseku drevja mora sodelovati strokovnjak za netopirje, ki bo potrdil lokacije netopirnic.

V sklopu naravovarstvenega nadzora mora pri posegih v vodotoke sodelovati strokovnjak za ribe in rake, ki bo strokovno vodil odlov in spremljal morebitne pogine dolvodno ter po potrebi primerno ukrepal (npr. začasna ustavitev gradnje).

Območja varstva narave

Za območja varstva narave veljajo vsi zgoraj naštetih vplivi na ekosisteme, rastlinstvo in živalstvo ter njihove habitate.

Za izvedljivost umeščanja plinovoda v območja Natura 2000 je pomembno tudi upoštevanje kumulativnih vplivov že izvedenih planov in planov, ki so še v fazi načrtovanja. Pri tem je prva težava že nabor planov, ki potencialno predstavljajo kumulativni vpliv na posamezna Natura 2000 območja.

Kumulativni vplivi prejšnjih posegov na POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura

Določila Habitatne direktive opredeljujejo, da je pri dovoljevanju posegov v območja Natura 2000 treba upoštevati kumulativne posledice vseh posegov od dneva razglasitve (1. 5. 2004). Iz načela kumulativnih vplivov, ki ga določa člen 6(3) Habitatne direktive izhaja, da se zaradi kumulativnega vpliva vseh različnih posegov na območju, populacije varovanih vrst oziroma površin habitatnih tipov, ne smejo zmanjšati za več kot 1 %. To konkretno pomeni, da takrat, ko je na nekem območju Natura 2000 zaradi kumulativnega učinka posegov v prostor uničen več kot 1 % populacije katerekoli varovane vrste, ni več mogoče dovoliti nobenega posega v prostor, ki bi povzročil nadaljnje zmanjševanje populacije te vrste oziroma so zato potrebni obsežni omilitveni ukrepi, ki bodo preprečili nadaljnje poslabšanje stanja.

Jančar & Vukelič (2010) sta izvedla analizo že izvedenih planov po letu 2004 v POV Mura s stališča ptic. Izkazalo se je, da je že izgradnja Pomurske avtoceste že preseгла prag 1 %, in sicer za vse varovane vrste ptic, razen za štiri vrste, ki so vezane na samo strugo reke. Za vse nadaljnje posege znotraj POV Mura to pomeni, da jih je mogoče dovoliti le v primeru, če je možno z omilitvenimi oziroma izravnalnimi ukrepi vplive posegov izravnati v celoti.

Na območju Mure je poleg Pomurske AC sprejetih še več DPN, med zadnjimi DPN za daljnovod Cirkovce – Pince. V okviru tega DPN so zato tudi načrtovani nadomestni habitati kot izravnalni ukrepi za ptice (Oikos d.o.o. 2012):

- na odseku Gaberje – Kapca so načrtovani kot ukrep za degradacijo mrtvice pri Gaberju (ureditev vodnega telesa z ustrezno zarastjo na površini 5,4 ha);
- na odseku Kapca – Črenšovci so načrtovani kot ukrep za degradirano površino prehranjevalnega habitata bele štoklje (travišča v površini 30 ha);
- pri prečkanju Mure kot ukrep za izgubo poplavnega gozda in s tem posledične izgube habitatov kvalifikacijskih vrst ptic POV Mura (31 ha gozda namenjena izključno za ohranjanje ptic).

V območju plinovoda R15/1 Lendava - Ljutomer je sprejet tudi DPN za prenosni plinovod M9 Lendava - Kidričevo. Načrtuje se vzporedni potek obeh plinovodov, v območju pa se že nahaja obstoječi plinovod R15. Pri oceni kumulativnih vplivov se upošteva tudi to, da bosta delovna pasova obeh načrtovanih plinovodov deloma sovpadala in posledično je tudi gozdna preseka v fazi obratovanja plinovodov ocenjena na širino ca. 17 m. Oba plinovoda bosta reko Muro podvrtala, tako da na samo reko in vodne habitate ne bosta vplivala.

Glede na zgornje ugotovitve je izgradnja plinovoda v istem prostoru podvržena ocenjevanju vplivov predvsem na območju travišč med Kapco in Dolnjo Bistrico ter prečkanju reke Mure s pripadajočim poplavnim gozdom in mrtvicami. Najbolj problematičen je vpliv na habitate metuljev mravljiščarjev na odseku med Kapco in Dolnjo Bistrico in prečkanje reke Mure, ki je problematično predvsem s stališča poseganja v potencialni poplavni gozd (nasadi), saj bodo Mura in mrtvice prečkane s podvrtanjem. Plinovod prečka območje POO Mura na skupni dolžini približno 9,5 km.

Ocene vplivov za plinovod po posameznih odsekih plinovoda za obe območji Natura 2000 Mura skupaj

Med gradnjo plinovoda bo v širini delovnega pasu med gradnjo prišlo do neposrednega uničenja kvalifikacijskih habitatnih tipov, še posebej lesne vegetacije ter habitatov vrst. Delovni pas skozi gozd je pri plinovodu dimenzije DN 500 mm širok 19-23 m, na odprtih površinah pa 22-32 m.

Odsek Kapca – Dolnja Bistrica

Delovni pas plinovoda na tem odseku prečka površine z dvema kvalifikacijskimi habitatnimi tipi: (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka) (0,061 ha) in (6510) Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (4,927 ha). Kljub temu ministrstvo ocenjuje, da je vpliv nameravanega posega nebistven z upoštevanjem omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje.

Na območjih habitatov metuljev strašničinega in temnega mravljiščarja ter močvirskega cekinčka, na tem odseku, bo posledica zmanjšanje števila osebkov metuljev na neposrednem in vplivnem območju v času gradnje ter v obdobju do ponovne vzpostavitve funkcionalnih habitatov. Za splošno razširjene vrste, ki so hkrati ekološki generalisti, bo ta vpliv zanemarljiv, za ekološke specialiste, ki so tudi ogroženi, pa bi lahko nepovratna izguba že dela primernih habitatov močno poslabšala njihovo sedanje ohranitveno stanje. Kljub temu ministrstvo ocenjuje, da bo imel nameravani poseg nebitven vpliv z upoštevanjem omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje in pogoja v alineji 1 točke II./1., 1.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

Za kvalifikacijski vrsti rib POO, pPOO Mura – činklja in veliko senčico bodo vplivi na območju Polanskega loga in Polanskih travnikov (potok Libovija in melioracijski jarki), ob izvedbi omilitvenih ukrepov, veliki. Pri prečkanju vodotokov lahko vplive, glede na njihov pomen za vrsti, razdelimo na lokalne in daljinske. Predvsem slednji se lahko močno zmanjšajo z omilitvenimi ukrepi. Na mestu prečkanja vodotoka se bo kvaliteta habitata rib zmanjšala. Zaradi talnega praga bo spremenjena morfologija struge na tem odseku, večji negativni vpliv pa ima 10 m pas plinovoda, kjer ni dovoljena zarast obrežni lesni vegetaciji, brežine pa so zatravljenе. S primerno izvedbo omilitvenih ukrepov (gradnja »talnih pragov«) se lahko daljinski vplivi zmanjšajo na minimum. 10 m presvetljeni pas struge brez lesne vegetacije z utrjenimi brežinami tako ne bo predstavljal nepremostljive ovire za ribe.

Vplivi plinovoda na kvalifikacijske vrste ptic (POV) SI5000010 Mura bodo, ob upoštevanju omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje, nebitveni. Trasa plinovoda bo potekala vzporedno z obstoječim plinovodom, zato bo med gradnjo negativne vplive predstavljalo predvsem sekanje mejic (ob potokih, jarkih, obmejkih) v delovnem pasu. Ker mejice in posamična drevesa/grmi predstavljajo bistveni del mozaične krajine in pomembno prispevajo k pestrosti favne ptic na nekem območju, odstranjevanje vegetacije v mejicah ne bo imelo bistvenega vpliva na varovane vrste ptic ob upoštevanju omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje.

Odsek prečkanja reke Mure

Najbolj problematično je prečkanje poplavnega območja reke Mure. Največji negativni vpliv izgradnje plinovoda na tem odseku bi predstavljalo predvsem morebitno poseganje v poplavni gozd in mrtvice Mure, zato bo plinovod na območju reke in mrtvice ter gozda severno od Mure podvrtan. Plinovod na tem odseku poteka čez območje na vzhodni strani ceste Črenšovci-Razkrižje, kjer je bil v zadnjih nekaj letih gozd posekan in so sedaj velike površine ponovnih pogozditev, ki predstavljajo v naslednjih desetletjih potencialno območje za nastanek varovanih gozdnih HT (FFH koda 91E0* oziroma 91F0). Na ta način je dana prostorska možnost za umeščanje trase plinovoda na tak način, da se z delovnim pasom ne bo posegalo v obstoječe površine varovanih gozdnih HT. Južno od reke Mure bo delovni pas plinovoda potekal predvsem čez HT Nasadi listopadnih dreves, prečkal bo le manjše površine gozdnih fragmentov z (91E0*) vzhodnoevropska topolova belovrbovja in panonska ozkolistna jesenovja in črnojelševja (0,124 ha).

Sekanje enega kvadratnega metra poplavnega gozda predstavlja bistven vpliv na varstvene cilje POO Mura, predvsem zaradi kumulativnih vplivov ostalih planov. Pri poseganju z delovnim pasom v potencialna območja varovanih gozdnih HT (območja HT nasadi listopadnih dreves) pa je možna po zaključku gradnje ponovna zasaditev dreves in s tem vzpostavitev obstoječega stanja. Ocenjeno je, da na ta način ne bo prizadet potencial teh površin za vzpostavitev kvalifikacijskih gozdnih HT v naslednjih desetletjih, seveda ob pogoju, da se te površine ne bodo zmanjšale. Ob upoštevanju vseh teh ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje in

pogojev določenih v točki II./1., 1.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja, ministrstvo ocenjuje, da bo vpliv nebitven.

Podobno velja ob prečkanju Mure za morebitne izgube gozdnega habitata za varstveno pomembne vrste ptic ob Muri, saj sekanje enega kvadratnega metra poplavnega gozda predstavlja bistven vpliv na varstvene cilje POV Mura, predvsem zaradi kumulativnih vplivov ostalih planov. Največji negativni vpliv izgradnje plinovoda na tem odseku bi predstavljalo predvsem morebitno poseganje v poplavni gozd in mrtvice Mure. Samo reko in mrtvice ter gozd severno od Mure bo plinovod podvrtal. Trasa na tem odseku poteka čez območje na vzhodni strani ceste Črenšovci - Razkrižje, kjer je bil v zadnjih nekaj letih gozd posekan in so sedaj velike površine ponovnih pogozditev, kar pomeni, da območje trase še nekaj deset let ne bo primeren habitat za ptice poplavnega gozda (mehkolesne loke), in sicer predvsem za vrsti belovrati muhar in srednji detel. Pri poseganju z delovnim pasom v potencialna območja mehkolesne loke (območja HT nasadi listopadnih dreves) pa je možna po zaključku gradnje ponovna zasaditev dreves in s tem vzpostavitev obstoječega stanja. Ministrstvo ocenjuje, da na ta način ne bo prizadet potencial teh površin za vzpostavitev habitatov ptic mehkolesne loke v naslednjih desetletjih, seveda ob pogoju, da se te površine ne bodo zmanjšale. Ob upoštevanju vseh ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje in pogojev določenih v točki II./1., 1.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja, zlasti alineja 4, ministrstvo ocenjuje, da bo vpliv na varovane vrste ptic nebitven.

Celokupen vpliv plana med gradnjo na varstvene cilje POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura ministrstvo ocenjuje z oceno 3 (nebitven vpliv z omilitvenimi ukrepi, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje).

Naravne vrednote (NV) in ekološko pomembna območja (EPO)

Za naravne vrednote in ekološko pomembna območja veljajo vsi vplivi iz zgornjega poglavja ter posledično tudi vplivi na poslabšanje stanja območja varstva narave.

V gozdno območje NV Črenšovsko joušje se ne bo posegalo. Na območju kompleksov ekstenzivnih travnikov v NV Velika Polana - mokrotni travniki in logi in NV Doljna Bistrica - mokrotni travniki največji negativni vpliv predstavljajo posegi v varovane travniške habitatne tipe in populacije metuljev mravljiščarjev ter poseganje v potoke in jarke, pomembne habitate predvsem činklje in velike senčice. S podvrtavanjem se bo izognilo posegom v NV na območju reke Mure (Mura - reka 1 in Mura - mrtvi rokav 2), v NV Mura - loka 1 pa se bo izognilo vsem pomembnejšim habitatnim tipom izven območja podvrtavanja. Za EPO Mura-Radmožanci veljajo vsi zgoraj naštetih vplivi ter vplivi za Natura območji POO Mura in POV Mura.

Ob upoštevanju omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.1 Poročila o vplivih na okolje, ministrstvo ocenjuje, da plinovod med gradnjo ne bo bistveno vplival na območja NV in EPO (ocena 3).

A3) Pričakovani vplivi v času obratovanja in pogoji

Ekosistemi, rastlinstvo in živalstvo ter njihovi habitati

Ministrstvo ocenjuje, da bodo vplivi nameravanega posega v času obratovanja manjši kot v času gradnje, saj se bo ob zaključku gradnje v delovnem pasu vzpostavilo prejšnje stanje, razen na območju gozdov in vodotokov, kjer se med obratovanjem vzdržuje 10 metrski pas plinovodne poseke. Glavni vplivi plinovoda na rastlinstvo, živalstvo in habitatne tipe med obratovanjem so tako predvsem posredni oziroma daljinski ter trajni:

- Posredni oziroma daljinski vplivi: na mestih gozdnih posekov in obrežne zarasti v delovnem pasu plinovoda bo sestava rastlinskih vrst trajno spremenjena, saj bodo v fazi obratovanja vzdrževalna dela na trasi predvsem sečnja zarasti zaradi

vzdrževanja plinovoda. Trajni vplivi so v veliki meri hkrati tudi posredni oziroma daljinski vplivi nameravanega posega. Podobno velja tudi za mesta prečkanja vodotokov, ki je bilo izvedeno s prekopom in vodotok ni bil podvrtan ter so bili v strugi izvedeni pragovi in utrditve. Zaradi vzdrževanja površine nad plinovodom brez lesne vegetacije bo to pomenilo trajno izgubo habitata za živalske vrste, vezene na mejice in obrežno lesno zarast.

- Trajni vpliv: neposredni vpliv plinovoda na ekološke lastnosti krajine je viden v tistih habitatnih tipih, kjer je potek plinovoda v prostoru opazen. To velja predvsem za preseke ob vodotokih in skozi gozdne ter grmiščne habitatne tipe, še posebej HT Močvirna črnojelševja. Preseke so načeloma široke 10 m, merjeno od debla do debla. Zaradi zasutja med gradnjo lahko pride do izginotja vlažnih depresij, ki so z omočenostjo tal pogoj za razrast vlažnih in mokrotnih habitatnih tipov.

Kumulativni vplivi:

Načrtovani vzporedni plinovod M9 večino obvodne vegetacije in močvirna jelševja na tem odseku, tako kot obravnavani plinovod R15/1, prečka s podvrtanjem, zato bo razširjena preseka med obratovanjem prisotna le v manjši meri. Kljub temu bodo potrebni omilitveni ukrepi, ker je drevesna vegetacija v intenzivni kmetijski krajini dokaj redek pojav.

Neposredni vpliv plinovoda na naravo med obratovanjem so preseke ob vodotokih in skozi gozdne ter grmiščne habitatne tipe. Preseke so načeloma široke 10 m, merjeno od debla do debla. Vzporedni potek treh plinovodov (R15/1, R15 in M9) pa predstavlja kumulativen vpliv - širitev presekov. Obseg vpliva je odvisen od medsebojnega odmika med plinovodi, ki v najbolj neugodnem primeru skupnega poteka skozi gozdno površino in razdalje med zunanjima plinovodoma 24 m pomeni skupno širino preseke ca. 34 m, merjeno od debla do debla. Plinovodi deloma potekajo tudi ob robu gozda, tako da povsod ne gre za maksimalno možno širino razširjene preseke. Združevanje presekov povzroči fragmentacijo gozda, ki pri eni sami ožji preseki še ni tako opazna, in povzroči večji vpliv na gozdne funkcije. V pasu 2,5 m od osi plinovoda je možna rast grmovne vegetacije, kar pomeni oblikovanje grmovnega gozdnega roba in preseko v širini 29 m. Sicer je v pasu med dvema plinovodoma mogoče tudi oblikovati pas grmovnic širine 5 m, ki pa lahko le v omejenem obsegu nadomešča izgubljene gozdne funkcije na območju preseke. Gozd ob Muri bo podvrtan, zato tu preseke tudi med obratovanjem ne bo. Med obratovanjem se lahko vzdolž trajne preseke razširijo invazivne rastline. V primeru naselitve invazivk so potrebni omilitveni ukrepi – redno odstranjevanje s košnjo.

V času obratovanja plinovoda se ne pričakuje nobenih dodatnih vplivov na vodne živali (ribe, rake in kačje pastirje). Dolgoročne posledice na te skupine živali so predvsem zaradi posegov v vodotoke med samo gradnjo ter posledice vdora invazivnih vrst v obrežno vegetacijo po končani gradnji. V okviru vzdrževalnih del na plinovodu se pričakuje dodatne vplive zaradi vzdrževanja poseke plinovoda na odsekih, kjer ta poteka vzporedno z vodotoki, še posebej na mestih, kjer je poseka le nekaj metrov oddaljena od struge. V teh primerih poseka plinovoda tudi dolgoročno onemogoča razvoj širšega pasu obrežne vegetacije, ki bi bil s stališča narave najbolj primeren.

V fazi obratovanja, ko se bo trasa plinovoda začela sukcesivno zaraščati, se bodo primerne življenjske razmere za metulje ponovno vzpostavile. Za travniške vrste metuljev, še posebej mravljiščarje, pa je v fazi obratovanja plinovoda predvsem pomembna primerna kmetijska raba na teh površinah. Kjer so že sedaj mavljiščarji prisotni, se ob pogoju, da se raba v prihodnje ne bo spreminjala (npr. intenzivacija rabe travnikov, preoravanje travnikov v njive), ne pričakuje negativnih vplivov. Primerna košnja na površinah v delovnem pasu v fazi obratovanja pomeni predvsem redno odstranjevanje morebitnih invazivnih vrst rastlin in preprečevanje zaraščanja.

Vpliv plinovoda na habitatne tipe, rastlinstvo in živalstvo med obratovanjem ministrstvo ocenjuje kot nebiten, ob pravilni izvedbi omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.2 Poročila o vplivih na okolje in pogoja, določenega v alineji 1 točke II./1., 1.2 izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

Spremljanje stanja v času obratovanja

V času obratovanja nameravanega posega je treba izvajati spremljanje stanja zavarovanih rastlinskih, živalskih vrst, njihovih habitatov in območij varstva narave z namenom, da se preveri, ali se omilitveni ukrepi izvajajo pravilno ter, da se preveri, če so primerni (pogoji, določeni v alinejah 1–9 točke II./1., 1.4 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Načrt spremljanja stanja se mora smiselno prilagoditi oziroma uskladiti z državnim spremljanjem stanja zavarovanih vrst, če bo slednji potekal na območju plinovoda. Vsi rezultati spremljanja stanja bodo opredelili stanje populacij po izgradnji ter po potrebi predlagali izboljšave v ureditvah vodotokov in podobno.

Nosilec nameravanega posega je kot zavezanec za izvedbo spremljanja stanja v času obratovanja dolžan o opravljenih opažanjih zagotoviti izdelavo enega letnega poročila in zaključnega poročila po tretjem letu spremljanja stanja, v katerem morajo biti zabeležene vse ugotovitve spremljanja stanja (pogoji, določen v alineji 10 točke II./1., 1.4 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Fazno poročilo mora vsebovati primerjavo stanja za spremljanje stanja vsebin, opredeljenih v fazi obratovanja, z izhodiščnim stanjem pred gradnjo. Fazno poročilo mora vsebovati tudi pripombe ter priporočila za nadaljnje naravovarstveno primerno vzdrževanje območja. Zaključno poročilo mora povzeti vsa fazna poročila in opraviti analizo vplivov nameravanega posega med gradnjo ter podati predlog načrta rednega vzdrževanja in spremljanja stanja v sklopu varovanih (Natura 2000 in zavarovanih) območij.

Nosilec nameravanega posega mora poročila o spremljanju stanja zavarovanih in invazivnih vrst (pogoji določeni v alinejah 1–9 točke II./1., 1.4 izreka tega okoljevarstvenega soglasja) najkasneje v enem mesecu po izdelavi poročila o spremljanju stanja predložiti inšpekcijskim službam, ministrstvu in ZRSVN (pogoj določen v alineji 11 točke II./1., 1.4 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Območja varstva narave

Za območja varstva narave (naravne vrednote in ekološko pomembna območja) veljajo vsi vplivi iz zgornjega poglavja, ki se nanaša na vplive na ekosisteme, rastlinstvo, živalstvo in njihove habitate.

Ob upoštevanju omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 6.3.2 Poročila o vplivih na okolje in pogojev, določenih v alineji 1 točke II./1., 1.4 izreka tega okoljevarstvenega soglasja ministrstvo ocenjuje, da nameravani poseg med obratovanjem ne bo bistveno vplival na Natura 2000 območji in njune varstvene cilje (ocena 3), prav tako ne bo bistveno vplival na naravne vrednote in ekološko zavarovano območje (ocena 3).

B) Varstvo kmetijskih zemljišč

B1) Opis obstoječega stanja okolja

Med vsemi zemljišči, ki jih bo prečkala trasa predvidenega plinovoda prevladujejo kmetijska zemljišča z 84,4 %. Zastopanost kmetijskih zemljišč in vrsta rabe se tekom trase spreminjata. Največji delež zavzemajo njive in vrtovi, in sicer približno 81,7 % površin, sledijo trajni travniki z 10 %. Ponekod se pojavljajo tudi zemljišča v zaraščanju, neobdelana kmetijska zemljišča ter drevesa in grmičevje, ki na podlagi Priloge 1 Pravilnika o evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (Uradni list RS, št. 122/08, 4/10 in 110/10) sodijo v kategorijo kmetijskih zemljišč.

Z namenom varčne rabe prostora je rešitev prostorske ureditve že načrtovana tako, da za svoj potek izkorišča trase in površine drugih infrastrukturnih objektov (prenosni plinovod, elektroenergetski vod, prometna infrastruktura), pri tem pa se v največji možni meri izogiba poselitvenim območjem (naselja in druga poselitvena območja).

Plinovod bo v celoti vkopan praviloma z nadkritjem 1,20 m, oziroma na globini, na kateri bo omogočal ohranjanje namembnost in dejavnost na tangiranih kmetijskih zemljiščih.

Pri trajnih nasadih npr. vinogradih in intenzivnih sadovnjakih bo plinovod vkopan ustrezno globlje in z ustrezno zaščiteni cevjo. Delovni pas je projektiran na minimalno potrebno širino, ki še zagotavlja varno izvedbo plinovoda. Nasadi, vinogradi in intenzivni sadovnjaki (manjša drevesa) se bodo po vgradnji plinovoda ponovno obnovili in zasadili v celotni širini delovnega pasu. Namembnost kmetijskih površin se zaradi gradnje plinovoda ne spreminja, razen na površinah, kjer so predvideni objekti. To so zaporne postaje in merilno regulacijska postaja v Ljutomeru. Plinovod je projektiran tako, da bo omogočen dostop na vse kmetijske površine tako med gradnjo kot tudi med obratovanjem.

B2) Pričakovani vplivi v času gradnje in pogoji

Ta del Slovenije je prepoznan kot najintenzivnejša kmetijska krajina v Sloveniji, značilna je intenzivna monokulturna obdelava obsežnih ravnin. Predviden potek trase kmetijskega kompleksa ne deli, saj poteka bolj ali manj vzporedno s prometnico.

Skupno bo v času gradnje zaznan največji vpliv v delovnem pasu. Potek obravnavanega prenosnega plinovoda tako povzroči začasen vpliv na 55 ha kmetijskih tal. Sem sodi ca. 45,4 ha njiv, 82 m² rastlinjaka, 10 m² ekstenzivnega sadovnjaka, ca. 5 ha trajnih travnikov, ca. 1,4 ha kmetijski zemljišč v zaraščanju, ca. 2,5 ha dreves in grmičevja, ca. 0,6 ha neobdelanih kmetijskih zemljišč. Po izgradnji se povrne kmetijske površine na trasi v prvotno stanje. Prisotnost rastlinjaka ni problematična, saj je obravnavan in premaknjen že v potrjenem DPN za prenosni plinovod M9.

V delovnem pasu prevladujejo zemljišča s pogojno primernim pridelovalnim potencialom, kamor jih sodi 50 % in zemljišča z visokim pridelovalnim potencialom (47 %). V delovnem pasu se nahaja ca. 26 ha kmetijskih zemljišč z velikim pridelovalnim potencialom, ca. 1,4 ha zemljišč s srednjim pridelovalnim potencialom in ca. 27,5 ha zemljišč s pogojno primernim pridelovalnim potencialom. Po namenski rabi spada 94 % zemljišč med najboljša kmetijska zemljišča, preostalih 6 % pa med ostala kmetijska zemljišča.

Na poteku obravnavanega prenosnega plinovoda je registriranih 487 grafičnih enot rabe zemljišča kmetijskih gospodarstev. Skupno bo v času gradnje zaznan največji vpliv v delovnem pasu. Prizadetih bo ca. 45,4 ha kmetijskih zemljišč. Od tega slabih 42 ha njiv, rastlinjak ca. 496 m², in ca. 3,7 ha trajnih travnikov.

V času gradnje delovni pas posega tudi na dve melioracijski območji – osuševalna sistema in sicer HMS Lendava – Črnc in Melioracija Kozarica – Virje I, skupno na 32,7 ha kmetijskih zemljišč, kar predstavlja 60 % vseh kmetijskih zemljišč.

Delovni pas je bil na območjih, kjer je potrebno varovanje travne ruše, med načrtovanjem zmanjšan na najmanjšo možno mero. Zato so posledično zmanjšane tudi površine deponij travne ruše znotraj delovnega pasu, ki so v največji možni meri umeščene na lokacijah, ki so za enak namen predvidene že pri plinovodu M9. V delovnem pasu začasne deponije travne ruše posegajo večinoma na tla, ki so pogojno primerna za kmetijsko pridelavo 1 ha in na 0,5 ha zemljišč z visokim pridelovalnim potencialom. Od skupno 1,5 ha kmetijskih zemljišč posegajo pretežno na tla v njivski rabi 1 ha, na trajne travnike 1.594 m², zemljišča v zaraščanju 1.718 m², drevesa in grmičevje 1.417 m². Vsa zemljišča po namenski rabi štejejo za najboljše kmetijska zemljišča. Na teh površinah jih ima 1 ha prijavljene GERK-e, torej so v rokah nosilcev kmetijske proizvodnje. Nahajajo se na tleh v njivski rabi.

V času gradnje nameravanega posega je treba upoštevati pogoj, določen v alineji 1 točke II./2., 2.1. izreka tega okoljevarstvenega soglasja, z namenom, da je resnično zagotovljeno skrbno odstranjevanje rodovitne prsti z delovnih in transportnih površin, površin deponije in njeno pravilno deponiranje ter kasneje povrnitev v prvotno stanje. S tem se hkrati zagotavlja, da so delovne površine ob povrnitvi v obstoječe stanje razrahljane in da se namesti zadostno debel sloj rodovitne prsti.

Zaradi izkopa lahko pride do mešanja zgornjih plasti tal z deli matične osnove iz globljih plasti in s tem do uničenja oziroma poškodb rodovitnih tal. Pri začasnem deponiranju izkopa v delovnem pasu in utrjevanju tal lahko pride do poslabšanja njihove strukture zaradi stiskanja. Zaradi uporabe gradbene mehanizacije lahko pride tudi do fizikalnih poškodb tal. Ob primerni organizaciji gradbišča so poškodbe tal predvidene le v delovnem pasu. Tla bodo po končani gradnji sanirana. Z namenom preprečevanja zbitosti in slabšanja precejne sposobnosti tal, je ministrstvo med pogoje tega okoljevarstvenega soglasja določilo pogoje, določene v alinejah 2 - 7 točke II./2., 2.1. izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

Za zaščito sadovnjakov je treba upoštevati pogoj, določen v alineji 8 točke II./2., 2.1. izreka tega okoljevarstvenega soglasja in zasipni material v jarku utrditi do naravne zbitosti, tako da kasneje ne prihaja do posedkov površine nad jarkom.

Trasa plinovoda bo potekala tudi po območju melioracij, kjer je treba upoštevati pogoj glede minimalnega projektiranja širine delovnega pasu, določen v alineji 9 točke II./2., 2.1. izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

Na območju hidromelioracij se bo plinovodna cev višinsko prilagodila obstoječim drenažnim sistemom s primerno globokim vkopom. Svetla razdalja med drenom in plinovodno cevjo mora biti najmanj 0,50 m. Vsi poškodovani dreni med gradnjo bodo obnovljeni v celotni širini delovnega pasu (alineje 10 - 13 točke II./2., 2.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Za varstvo kmetijskih zemljišč je treba načrtovati skladiščenje materiala tako, da se z njim ne posega na kmetijska zemljišča, poskrbeti je treba za ustrezno časovno dinamiko del, zagotoviti nemoten dostop do kmetijskih zemljišč ter preprečiti kakršnokoli onesnaženje kmetijskih zemljišč v času gradnje in po gradnji ter ob eventualni nesreči zagotoviti takojšnje ukrepanje ter po končani gradnji povrniti kmetijska zemljišča v prvotno stanje (alineje 14 - 18 točke II./2., 2.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Vpliv nameravanega posega in celotni vpliv na kmetijska zemljišča v času izvajanja gradbenih del ministrstvo ocenjuje kot nebiten, ob izvedbi omilitvenih ukrepov iz Poročila o vplivih na okolje, ki so določeni v poglavju 6.4.1. in pogojev določenih v točki II./2., 2.1 izreka tega

okoljevarstvenega soglasja.

Spremljanje stanja v času gradnje

Spremljanje stanja v času gradnje mora biti osredotočeno predvsem na spremljanje izvajanja omilitvenih ukrepov, povezanih z organizacijo gradbišča, poškodbami okoliških kmetijskih zemljišč in onesnaženjem ter ravnanja z rodovitno zemljo (alineja 1 točke II./2., 2.2 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Pri izvedbi zemeljskih del na območju kmetijskih zemljišč je treba med gradnjo plinovoda zagotoviti prisotnost strokovnjaka s področja pedologije.

Spremljanje stanja v času obratovanja

S spremljanjem stanja po izgradnji je treba preveriti, ali so začasno poškodovana zemljišča uspešno sanirana, rekultivirana in ali so urejene vse dostopne poti na kmetijska zemljišča (alineja 1 točke II./2., 2.3 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

C) Varstvo kulturne dediščine

C1) Opis obstoječega stanja okolja

Nepremična kulturna dediščina na območju trase in delovnega pasu prenosnega plinovoda R15/1 Pince–Lendava predstavlja arheološko dediščino in sakralno stavbno dediščino, drugih vrst registrirane kulturne dediščine v neposredni bližini plinovoda ni. Seznam kulturne dediščine, ki jo bo predvideni plinovod prečkal s cevovodom oziroma delovnim pasom:

- (EŠD 23585 Trimlini - Arheološko najdišče Ivankovci arheološko najdišče, arheološka dediščina; delno raziskano (izkopavanje 2005, ETP 2017) multiperiodno najdišče; odkrite so ostaline prazgodovinske (zemljanke, ognjišče, kamnito orodje, lončenina), rimskodobne (lončenina) in srednjeveške (vas Ivankovci od 11. do sredine 14. stol.) poselitve;
- EŠD 30150 Dolnji Lakoš - Arheološko območje Gyeger arheološko najdišče, arheološka dediščina; območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske in rimskodobne lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2014 in 2017);
- EŠD 30528 Dolnji Lakoš - Arheološko območje Babje polje arheološko najdišče, arheološka dediščina; območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske, rimskodobne in srednjeveške lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2017);
- EŠD 30149 Gornji Lakoš – Arheološko najdišče Gornji Lakoš, arheološko najdišče, arheološka dediščina; sledovi prazgodovinske in rimskodobne poselitve (številne najdbe odlomkov lončenine, gradbenega materiala in ožgane gline); najdišče je identificirano z ekstenzivnim terenskim pregledom 2014;
- EŠD 30162 Kapca – Arheološko območje Spodnji Trebež arheološko najdišče, arheološka dediščina; območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske lončenine in kosa rimskodobnega gradbenega materiala (ekstenzivni terenski pregled 2014);
- EŠD 30148 Kapca – Arheološko območje Krčovje arheološko najdišče, arheološka dediščina; območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske lončenine in kosa rimskodobnega gradbenega materiala (ekstenzivni terenski pregled 2014);

- EŠD 30147 Kapca – Arheološko območje Kiserdi arheološko najdišče, arheološka dediščina; Območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske in rimskodobne lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2014);
- EŠD 30146 Srednja Bistrica – Arheološko območje Trate arheološko najdišče, arheološka dediščina; Območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbo odlomka rimskodobne lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2014);
- EŠD 20044 Razkrižje – Lesjakova kapelica dediščina, sakralna stavbna dediščina; neogotska kapelica odprtega tipa z letnico nastanka 1946 na železni kovani ograji, druga četrtina 20. stol., 1946; kapelica stoji blizu hiše Razkrižje 18, v sever-nem delu vasi;
- EŠD 30145 Pristava pri Ljutomeru – Arheološko območje Kamlji arheološko najdišče, arheološka dediščina; območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbi odlomka rimskodobne lončenine in kosa ožgane gline (ekstenzivni terenski pregled 2014);
- EŠD 30144 Cven – Arheološko območje Brezje arheološko najdišče, arheološka dediščina; območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbo odlomka rimskodobne lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2014).

C2) Pričakovani vplivi v času gradnje in pogoji

Med gradnjo bo plinovod na bližnja območja kulturne dediščine vplival z vidnostjo gradbišča, transportom, hrupom in tresljaji (motnja pri dojetanju dediščine). Objekte kulturne dediščine, ki se nahajajo v neposredni bližini izkopov, je treba v času gradnje ustrezno zavarovati. Ker so vzdolž poteka plinovoda in v njegovi bližini prisotna arheološka območja in najdišča, obstaja določena verjetnost, da bi med gradnjo lahko prišlo do poškodb arheološke dediščine, zato bo potrebno izvajanje omilitvenih ukrepov.

Velika večina območja prenosnega plinovoda R15/1 Lendava – Ljutomer poteka vzporedno s prenosnim plinovodom M9 Lendava – Kidričevo. Arheološke raziskave za oceno potenciala in določitev potrebnih kulturnovarstvenih ukrepov na območju plinovoda M9 Lendava – Kidričevo so bile že predhodno opravljene. V letu 2017 pa so bile izvedene tudi predhodne arheološke raziskave za oceno potenciala, predvsem med Veščico in Dolnjo Bistrico, in sicer po metodah 5 (ekstenzivni terenski pregled odprtih površin s poterensko obdelavo gradiva) in 6 (ekstenzivni terenski pregled zaprtih površin s poterensko obdelavo gradiva).

V odvisnosti od geološke sestave in globine vkopa plinovoda DN 500 mm bo širina delovnega znašala v odprti krajini od 22 m (7 m + 15 m) do 32 m (13 m + 19 m), v gozdu pa 19 m (8 m + 11 m) do 29 m (13 m + 16 m). V primeru objektov znotraj delovnega pasu se tehnologija polaganja cevovoda prilagaja stanju na terenu, delovni pas pa se na tem mestu ustrezno zmanjša - zoži. V primeru večjih gradbenih posegov se delovni pas ustrezno razširi, npr.: v območju prečnega nagiba terena, na lokaciji vgradnje plinovoda s podvrtavanjem ipd.

Trasa oziroma njen delovni pas načrtovanega plinovoda prečkata naslednje varovane enote arheološke dediščine in potekata v bližini nadzemne dediščine:

- (EŠD 23585 Trimlini - Arheološko najdišče Ivankovci arheološko najdišče, arheološka dediščina; Arheološko najdišče sega do zahodnega roba obstoječe MRP Lendava. Delovni pas bo posegel v arheološko najdišče, obsegal bo območje obstoječe MRP in razširitve MRP Lendava, ki je bilo presoјano že v okviru plinovoda R15/1 Pince – Lendava. Najdišče je bilo dodatno raziskano leta 2017 za potrebe načrtovanja obravnavanega plinovoda R15/1 ter na razširjeno na osnovi izsledkov raziskav.

- EŠD 30150 Dolnji Lakoš - Arheološko območje Gyeger arheološko najdišče, arheološka dediščina; Prečkanje najdišča z delovnim pasom na dolžini ca. 608 m. Najdišče je bilo odkrito z ekstenzivnim terenskim pregledom 2014 za potrebe načrtovanja prenosnega plinovoda M9 in dodatno raziskano leta 2017 za potrebe načrtovanja obravnavanega plinovoda R15/1 ter na razširjeno na osnovi izsledkov raziskav.
- EŠD 30528 Dolnji Lakoš - Arheološko območje Babje polje arheološko najdišče, arheološka dediščina; Prečkanje najdišča na dolžini ca. 113 m, čez katerega že poteka obstoječi plinovod R15. Zaradi R15 je bilo najdišče že pred leti okrnjeno oziroma uničeno na območju nekdanjega delovnega pasu za plinovod. Območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske, rimskodobne in srednjeveške lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2017).
- EŠD 30149 Gornji Lakoš – Arheološko najdišče Gornji Lakoš, arheološko najdišče, arheološka dediščina; Prečkanje najdišča na dolžini ca. 1.167 m, čez katerega že poteka obstoječi plinovod R15. Zaradi R15 je bilo najdišče že pred leti okrnjeno oziroma uničeno na območju nekdanjega delovnega pasu za plinovod. Sledovi prazgodovinske in rimskodobne poselitve (številne najdbe odlomkov lončenine, gradbenega materiala in ožgane gline); najdišče je identificirano z ekstenzivnim terenskim pregledom 2014.
- EŠD 30162 Kapca – Arheološko območje Spodnji Trebež arheološko najdišče, arheološka dediščina; Prečkanje najdišča na dolžini ca. 277 m, čez katerega že poteka obstoječi plinovod R15. Zaradi R15 je bilo najdišče že pred leti okrnjeno oziroma uničeno na območju nekdanjega delovnega pasu za plinovod. Območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske lončenine in kosa rimskodobnega gradbenega materiala (ekstenzivni terenski pregled 2014).
- EŠD 30148 Kapca – Arheološko območje Krčovje arheološko najdišče, arheološka dediščina; območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske lončenine in kosa rimskodobnega gradbenega materiala (ekstenzivni terenski pregled 2014).
- EŠD 30147 Kapca – Arheološko območje Kiserdi arheološko najdišče, arheološka dediščina; Prečkanje najdišča na dolžini ca. 135 m, čez katerega že poteka obstoječi plinovod R15. Zaradi poteka R15 je bilo najdišče že pred leti okrnjeno oziroma uničeno na območju nekdanjega delovnega pasu za plinovod. Območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbe odlomkov prazgodovinske in rimskodobne lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2014).
- EŠD 30146 Srednja Bistrica – Arheološko območje Trate arheološko najdišče, arheološka dediščina; Prečkanje najdišča na dolžini ca. 126 m, čez katerega že poteka obstoječi plinovod R15. Zaradi poteka R15 je bilo najdišče že pred leti okrnjeno oziroma uničeno na območju nekdanjega delovišča. Območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbo odlomka rimskodobne lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2014).
- EŠD 20044 Razkrižje – Lesjakova kapelica dediščina, sakralna stavbna dediščina; Rob sakralne stavbne dediščine leži 15 m od osi plinovodne trase. Delovni pas dediščine sicer ne bo prečkal, bo pa potekal v njeni neposredni bližini. Neogotska kapelica odprtega tipa z letnico nastanka 1946 na železni kovani ograji, druga četrtna 20. stol., 1946. Kapelica stoji blizu hiše Razkrižje 18, v sever-nem delu vasi.
- EŠD 30145 Pristava pri Ljutomeru – Arheološko območje Kamlji arheološko najdišče, arheološka dediščina; Prečkanje najdišča na dolžini ca. 632 m, čez katerega že poteka obstoječi plinovod R15. Zaradi poteka R15 je bilo najdišče že pred leti okrnjeno oziroma uničeno na območju nekdanjega delovišča. Območje povečanega

arheološkega potenciala glede na najdbi odlomka rimskodobne lončenine in kosa ožgane gline (ekstenzivni terenski pregled 2014).

- EŠD 30144 Cven – Arheološko območje Brezje arheološko najdišče, arheološka dediščina; Prečkanje najdišča na dolžini ca. 230 m, čez katerega že poteka obstoječi plinovod R15. Zaradi poteka obstoječega plinovoda je bilo najdišče že pred leti okrnjeno oziroma uničeno na območju nekdanjega delovišča. Območje povečanega arheološkega potenciala glede na najdbo odlomka rimskodobne lončenine (ekstenzivni terenski pregled 2014).

V delovnem pasu prenosnega plinovoda R15/1 Lendava - Ljutomer oziroma v njegovi neposredni bližini je 11 enot registrirane kulturne dediščine, od tega 10 arheoloških najdišč in ena sakralna stavbna dediščina. Razen dveh arheoloških najdišč, ostale enote arheološke dediščine prečka tudi obstoječi plinovod R15, zato bo pri vzporednem poteku delovni pas za prenosni plinovod R15/1 potekal delno po predhodno že poškodovanih delih najdišč.

Lesjakovo kapelo v Razkrižju, ki je v neposredni bližini delovnega pasu, bo treba med gradnjo zaščititi. Glede na nameravani poseg na območju MRP Lendava je možno zmanjšati delovni pas, tako da ne bo posegal v arheološko najdišče Ivankovci, ki sega do roba obstoječe MRP Lendava (pogoj, določen v alineji 1 točke II./3., 3.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja). Na arheološki dediščini bo treba izvesti predhodne arheološke raziskave in po potrebi prilagoditi tehnične rešitve plinovoda na način, da ne bodo bistveno vplivale na kulturno dediščino.

Vpliv nameravanega posega in celotni vpliv v času gradbenih del na kulturno dediščino ministrstvo ocenjuje kot nebistven, zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov, ki so navedeni v poglavju 6.12.1 poročila o vplivih na okolje in pogoja, ki je določen v alineji 1 točke II./3., 3.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja. Vpliv bo na območjih arheološke dediščine lahko trajen.

D) Varstvo krajine

D1) Opis obstoječega stanja okolja

Območje, ki ga prečka nameravani prenosni plinovod R15/1 Lendava-Ljutomer, je raznoliko in obsega Subpanonske regije. Plinovod prečka Prekmurje in Vzhodno štajerske regije. Na začetnem delu odseka plinovodni koridor prečka izjemno krajino Dolinsko pri Polani. Krajinska tipologija je povzeta po Regionalni razdelitvi krajinskih tipov v Sloveniji (Marušič, J. in sod, 1998).

Ravninsko območje Prekmurja (3.1.3.)

Ključne značilnosti:

- obsežna ravnina, širok poplaveni svet Mure, ravninski gozdovi, mokrotni travniški svet;
- monokulturno kmetijstvo, izravnani vodotoki;
- nizek krajinski rob gričevja ali gozdov, širina in slaba prostorska orientacija;
- odprta kmetijska krajina;
- strnjena naselja ob cestah in potokih, dvorci s parki v ravnini.

(Vrednostna ocena na lestvici od 1–5, 1 - najbolj ohranjeno, naravno in 5- najmanj ohranjeno, najbolj raznaravljeno).

Dolinsko (3.1.3.02) vrednostna ocena: 2–3

Ravnini prilagojen krajinski vzorec s pravilno geometrijsko razporeditvijo kmetijskih površin in poti je nastal tudi na območju visoke podtalnice. Močvirna krajina s prevladujočim travinjem je členjena s številnimi živimi mejami in posameznimi drevesi ter se na severu končuje z obsežnim

gozdom črne jelše. K razvrednotenju prispeva onesnaženo naftno polje pri Lendavi.
Simbolne vrednosti naravnih in kulturnih prvin: regionalni pomen.

Poplavna krajina ob Muri (3.1.3.03): 1

Mura je edina ravninska reka v Sloveniji, ki je še ohranila svoje naravne značilnosti in ritem znotraj poplavnega območja med nasipi in daje širšemu območju Prekmurja razpoznavnost v prostoru. Za visokovodnimi obrambnimi nasipi in ob nekdanjih rokavih Mure je nastala izjemna kulturna krajina s trakastim krajinskim vzorcem, prilagojenim nepravilnim smerem nekdanjih rečnih tokov. Naravna ohranjenost in velik potencial revitalizacije hidrodinamičnih procesov uvrščata Muro na seznam Evropske naravne dediščine.

Simbolne vrednosti naravnih in kulturnih prvin: državni pomen.

Ravnina ob Muri (3.2.1.)

Ključne značilnosti:

- ravnina, meandrirajoči potoki,
- odprta kmetijska krajina, gozdovi v pasovih ob vodotokih ali krpah, regulirani potoki,
- razglednost, odprtost, nizek rob na obzorju,
- intenzivno kmetijstvo na velikih njivskih površinah, ostanki ravninskih gozdov,
- strnjena obcestna naselja na robu pleistocenske terase in ob cestah.

Mursko polje (3.2.1.02): 2-3

Tradicionalno gospodarstvo velikih kmetij je še v glavnem ohranjeno, krajinski vzorec je prilagojen mehkim rečnim reliefnim oblikam in nekdanjim strugam pritokov Mure, ki s svojo zarastjo v prijetnem razmerju členijo krajino. Vrednostno oceno enoti nižajo raznaravljene struge reguliranih potokov na melioracijskih območjih.

Simbolne vrednosti naravnih in kulturnih prvin: lokalni pomen.

D2) Pričakovani vplivi v času obratovanja in pogoji

Neposredni vpliv plinovoda na kakovost krajine je viden v strukturi krajine, kjer je potek plinovoda v prostoru opazen. To je značilno za prehod plinovoda skozi območja, ki so strnjeno poraščena z višjim rastlinjem in predvsem skozi gozd. V krajinski strukturi so bolj moteče daljše, ravne preseke z ostro začrtanimi robovi. Načeloma imajo večji vpliv preseke skozi gozd na pobočju, ki pa jih pri ravninskem poteku plinovoda ni. Preseke so načeloma široke 10 m, merjeno od debla do debla. Strukturne spremembe so opazne tudi v primeru prečkanja mikroreliefnih pojavov in njihovega preoblikovanja (delno ali popolno zasutje). Preseke so širše in bolj opazne pri vzporednem poteku z drugimi plinovodi oziroma infrastrukturnimi linijskimi vodi. Pri poteku skozi odprto krajino (polja in travniki s posamičnim drevjem) plinovod ni opazen.

Načrtovani vzporedni plinovod M9 del višje vegetacije na tem odseku, tako kot obravnavani plinovod R15/1, prečka s podvrtanjem (obvodni gozd ob Muri), zato bo razširjena preseka med obratovanjem prisotna le v manjši meri.

Na odseku Lendava – Ljutomer bo plinovod R15/1 potekal skozi gozd, obvodno vegetacijo ter živice na kmetijskih površinah. Preseka skozi drevesno in grmovno vegetacijo v varnostnem pasu plinovoda bo skupaj obsegala ca. 2,4 ha. Največji vpliv na krajinske kakovosti bo nastal na lokaciji nadzemnih objektov – razširjene MRP Ljutomer in zaporne postaje BS 1. Razširitev MRP Ljutomer je predvidena ob obstoječi MRP na severni strani in bo vidna iz naselja Novi Cven. BS 1 bo na robu kmetijskih površin zaradi oddaljenosti od poselitve manj opazna. V obvodnem gozdu ob Muri preseke ne bo, ker bo gozd podvrtan. Gozdne preseke so zaradi obstoječega plinovoda R15 že prisotne v prostoru, zaradi vzporednega poteka R15/1 pa bodo razširjene.

Vpliv plinovoda na varstvo krajine med obratovanjem ministrstvo ocenjuje kot nebistven ob

pravilni izvedbi omilitvenih ukrepov (navedeni so v poglavju 6.14.2 Poročila o vplivih na okolje) in kot pogoji glede spremljanja stanja med obratovanjem, ki je določen v alineji 1 točke II./4., 4.1. izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

E) Varstvo pred čezmernim hrupom

E1) Opis obstoječega stanja okolja

Mejne vrednosti kazalcev hrupa določa Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Uradni list RS, št. 43/18, 59/19 in 44/22-ZVO-2). Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju predpisuje različne mejne vrednosti za območja različne namenske rabe prostora, pri tem pa upošteva njihovo občutljivost za obremenjevanje s hrupom. Glede na namensko rabo prostora poteka večji del trase po območju kmetijskih zemljišč in gozdov, ki so uvrščena v IV. območje varstva pred hrupom. Manjši del trase pa poteka v bližini stanovanjskih stavb, ki so uvrščene v III. območje varstva pred hrupom.

Za gradbišče kot vir hrupa veljajo mejne vrednosti kazalcev hrupa, ki ga povzroča uporaba cest ali železnic za III. območje. Za celotno obremenitev, ob prisotnosti gradbišča, veljajo mejne vrednosti kazalcev hrupa za celotno obremenitev za linijske vire za III. območje. Obe vrsti mejnih vrednosti za gradbišče (vir hrupa ali celotna obremenitev) je neodvisna od razvrstitve okolja v stopnje varstva pred hrupom.

Plinovod ne poteka skozi strnjena naselja, stavbam z varovanimi prostori se na manj kot petdeset metrov približa le na dveh območjih. Na prvem območju (Dolnji/Gornji Lakoš) gre za tipično obcestno pozidavo, ki jo plinovod seka v prečni smeri; najbližje stanovanjske stavbe so Glavna ulica 118 in 120, Dolnji Lakoš in Glavna ulica 3, Gornji Lakoš, ki so od osi plinovoda oddaljene okoli 21 do 25 m; na tem območju so še štiri stavbe do oddaljenosti petdeset metrov. Najbližja stanovanjska stavba na drugem območju (Kapca) je Spodnja ulica 19, Kapca, ki je od osi plinovoda oddaljena okoli 43 m in je na tem območju edina v 50 m pasu od osi plinovoda.

Omenjene stavbe na območju Dolnjega in Gornjega Lakoša so v obstoječem stanju obremenjene zaradi hrupa prometa po avtocesti A5. Po podatkih strateških kart, predstavljenih v Atlasu okolja (vpogled 23. 4. 2019), je obremenjenost s hrupom v razredu 45-50 dBA za kazalec hrupa dan-večer-noč in 40-45 dBA za kazalec nočnega hrupa, s tem pa avtocesta pri navedenih stavbah ne povzroča čezmerne obremenitve s hrupom. Omenjena stavba na območju Kapce v obstoječem stanju ni obremenjena s hrupom.

V obstoječem stanju povzroča hrup tudi MRP Ljutomer. Najbližja stavba z varovanimi prostori je Cven 97a.

Iz poročila o obratovalnem monitoringu za MRP Ljutomer: Poročilo o meritvah hrupa v okolju, objekt MRP Ljutomer, izdelovalec: Ekosystem d.o.o., št. poročila: 0193-12-17 HRUP, december 2017 izhajajo naslednje vrednosti kazalcev hrupa: Ldan = Lvečer = Lnoč = 44,3 dBA, Ldvn = 50,7 dBA. Navedene vrednosti so bile po SIST ISO 9613-2:1997 modelno preračunne na fasado najbližje stavbe, Cven 97a. Tam povzroča MRP Ljutomer naslednje vrednosti kazalcev hrupa: Ldan = Lvečer = Lnoč = 25 dBA, Ldvn = 31 dBA. Navedene vrednosti so globoko pod mejnimi vrednostmi.

E2) Pričakovani vplivi v času gradnje in pogoji

Gradbišče bo na območju izgradnje plinovoda predstavljalo nov vir hrupa za stavbe z varovanimi prostori ob trasi plinovoda. Hrup v času gradnje je obravnavan v Oceni obremenjenosti okolja s hrupom za gradbišče prenosnega plinovoda R15/1 Lendava – Ljutomer, št. 2121b-19/59812-19/SO_Hr, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, 17. 5. 2019, ki je izdelana po prilogi 4 Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa. Modelni izračun v okviru gornje ocene je pokazal, da bodo vrednosti kazalcev hrupa zaradi gradbišča na mestih ocenjevanja znatno pod mejnimi vrednostmi. Dejansko se plinovod gradi linijsko in so časovna obdobja dejanske obremenitve na določeni točki (npr. pri najbližjem stanovanjskem objektu) ob trasi zelo omejena.

Gradnji plinovoda v bližini stavb z varovanimi prostori je potrebno posvetiti posebno pozornost, dela časovno optimizirati in čim prej zagotoviti prvotno stanje.

MRP Lendava se bo dograjevala na okoli 1 km od najbližjih stanovanjskih stavb, MRP Ljutomer pa bo na oddaljenosti okoli 200 m od najbližjih stanovanjskih stavb, zato je gradnja teh dveh postaj nepomembna pri povzročanju hrupa v okolju.

Vpliv nameravanega posega in celotni vpliv na obremenjenost okolja s hrupom v času gradnje ministrstvo ocenjuje kot nebitven, ob izvedbi omilitvenih ukrepov iz Poročila o vplivih na okolje (navedeni so v poglavju 6.10.1) in pogojev, določenih v alinejah 1–4 točke II./5., 5.1. izreka tega okoljevarstvenega soglasja. Njihov namen je zmanjševanja negativnih vplivov hrupa na stanovanjske objekte oziroma ljudi v njih.

Glede na to, da je hrup, ki ga ljudje pričakujejo, manj moteč kot hrup, ki nas vedno znova preseneti, je bil v izreku tega okoljevarstvenega soglasja določen pogoj v alineji 3 točke II./5., 5.1.

F) Varstvo gozdov

F1) Opis obstoječega stanja okolja

Nameravani poseg poteka preko gozdnogospodarskega območja Murska Sobota po krajevnih enotah Murska Sobota in Radenci, v občinah Lendava, Velika Polana, Črenšovci, Razkrižje in Ljutomer. V gozdnih sestojih, po katerih poteka načrtovani plinovod, prevladujejo listavci v združbah doba in navadne smreke ter v manjši meri belovrbovja. Z vidika značilnosti gozdov so za širše območje značilni nižinski in poplavni gozdovi, ki pa so v intenzivni kmetijski krajini, z izjemo obvodnega gozda ob reki Muri, dokaj redki.

Plinovod prečka varovalni gozd z oznako 13023B pri prečkanju reke Mure v bližini Dolnje Bistrice in Razkrižja. Površina varovalnega gozda je približno 2.669 ha. Z delovnim pasom se preči 2,0 ha ali 0,075 % varovalnega gozda, V varovalnem pasu (10 m) se nahaja 0,79 ha oz 0,03 % varovalnega gozda. Na večjem delu poteka plinovoda skozi varovalni gozd so bili sestoji nedavno obnovljeni z umetno obnovo.

Površina gozdov z izjemno poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo gozda v delovnem pasu plinovoda znaša približno 5,30 ha.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti in klimatska funkcija sta izjemno poudarjeni pri vseh ostankih gozda, ki jih plinovod prečka. Površina gozdov z izjemno poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in klimatsko funkcijo v delovnem pasu plinovoda je približno 3,43 ha.

F1) Pričakovani vplivi v času gradnje in pogoji

Gradnja nameravanega posega se bo odvijala na gozdnih površinah s poudarjenimi ekološkimi, socialnimi in proizvodnimi funkcijami. Od teh funkcij so prisotne funkcija varovanja biotske

raznovrstnosti, klimatska funkcija, funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev in lesnoproizvodna funkcija.

Pri klimatski funkciji lahko nastane večji vpliv med gradnjo, če preseka odpre gozdno površino v smeri prevladujočih vetrov, kar lahko v izjemnih primerih povzroči vetrolom. Delovni pas (preseka) na območju poudarjene funkcije varovanja biotske raznovrstnosti pomeni izgubo življenjskega prostora za rastlinske in živalske vrste in motnjo za neposredno okolico delovnega pasu. Vpliv je večji, če se sečnja izvaja v obdobju, ko se živali razmnožujejo oziroma imajo mladiče (pogoj, določen v alineji 4 točke II./6., 6.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Krčitev gozdov na območjih, kjer je izjemno poudarjena funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, bi lahko povzročila nastanek golih tal, ki bodo podvržena erozijskim procesom, zlasti ob stalnih vetrovih, močnih deževjih in poplavam, s čimer bo rodovitnost tal ogrožena oz. izgubljena. Izvajanje gradbenih del s težko mehanizacijo, premeščanje zemljine, teptanje tal ipd. te procese še dodatno pospešijo. V izogib tovrstnim vplivom je treba linijo plinovoda prednostno načrtovati ob gozdnih robovih in se izogibati gozdnim zemljiščem ter na način, da ne bo povzročena škoda na gozdnem rastju, koreninah gozdnega drevja in na gozdnih tleh (pogoja, določena v alinejah 1 in 2 točke II./6., 6.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

V gozdovih s poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo bodo med gradnjo plinovoda motena dela v gozdu in transport po lokalnih gozdnih cestah. Vpliv bo začasen, ker bodo gozdne ceste po končani gradnji sanirane. Preseke med gradnjo bodo vplivale na povečanje količine posekanega lesa. Na gradbiščih bo občasno v manjšem obsegu prisotno prašenje, ki bi lahko zapraskalo del krošenj drevja neposredno ob robu gradbišč. Ker bo prah spralo prvo večje deževje, bo vpliv zanemarljiv. Sečnjo v koridorju delovnega pasu plinovoda je treba izvesti tako, da se ohrani vitalna srednje velika in velika drevesa.

Odgmrnjeno zemljo, živico in mrtvico, je treba odlagati ločeno in jo vračati v enakem vrstnem redu, odgrnjene zemlje ni dovoljeno stiskati, nasipi zemlje ne smejo biti višji od 1 do 1,5 m, odvečen odkopni material, ki bi nastal pri gradnji, se ne sme odlagati v gozd, ampak le na urejeno začasno odlagališče odpadnega gradbenega materiala oziroma ga je potrebno vkopati v zasip. Preprečiti je treba tudi vsako nepotrebno zasipavanje in odstranjevanje podrasti (pogoja, določena v alinejah 5 in 6 točke II./6., 6.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Med gradnjo na območjih gozdov, kjer do sedaj tovrstno rastlinstvo ni bilo prisotno, obstaja nevarnost vnosa semen in/ali korenin invazivnih rastlin na gradbišče z gradbenimi stroji in transportnimi vozili. V primeru transporta zemlje za sanacijo gradbišč z drugih območij obstaja nevarnost naselitve invazivnih rastlin z okuženo zemljo, zato je treba gradbišča sanirati le z med gradnjo lokalno odgrnjeno zemljo. Odstranitev višje vegetacije na območju, kjer so invazivne rastline že prisotne, povzroči razbohoten rast invazivk, zato jih je potrebno odstranjevati (pogoja, določena v alinejah 7 točke II./6., 6.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Zaradi vzporednega poteka z načrtovanim plinovodom M9 bo del preseke za potrebe gradnje plinovoda R15/1 sovpadal z načrtovano gozdno preseko za gradnjo plinovoda M9. Preseka za obravnavani plinovod R15/1 bo izven pasu preseke za gradnjo M9 segala v širini približno 17 m. Kumulativni vpliv zaradi gradnje plinovoda R15/1 bo tako nekoliko tako manjši, kot bi bil sicer ob drugačnem poteku. Zaradi predvidenega podvrtavanja gozdnih površin ob Muri, ki bodo podvrtane tudi pri plinovodu M9, bo gradnja obeh plinovodov kumulativno vplivala na gozd na površini do približno 9,2 ha (od tega 4,54 ha z R15/1 Lendava – Ljutomer).

Obvodni gozd ob Muri je tudi varovalni gozd z oznako 13023B, ki bo v celoti podvrtan (tako kot pri plinovodu M9), zato vpliva nanj ne bo (pogoj, določen v alineji 3 točke II./6., 6.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Vpliv plinovoda na varstvo gozdov v času gradnje ministrstvo ocenjuje kot začasen in nebistven ob pravilni izvedbi omilitvenih ukrepov, ki so določeni v poglavju 5.5.2.1 Poročila o vplivih na okolje in v točki II./1., 6.1 izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

F2) Pričakovani vplivi v času obratovanja in pogoji

Med obratovanjem bo vzdolž plinovoda v varnostnem pasu potrebno vzdrževati zatravljene gozdne preseke širine 10 m (5 m na vsako stran osi). Načeloma je zatravljena površina lahko tudi ožja – 2,5 m na vsako stran osi in robni pas poraščajo grmovnice. Preseka v varnostnem pasu plinovoda pomeni izgubo lesnoproizvodne funkcije, druge funkcije gozda so večinoma manj prizadete. Pri enojni preseki se lahko sčasoma krošnje dreves na obeh straneh preseke staknejo. Vzporedni potek treh plinovodov (R15/1, R15 in M9) pa predstavlja kumulativen vpliv - širitev presek. Obseg vpliva je odvisen od medsebojnega odmika med plinovodi, ki v najbolj neugodnem primeru skupnega poteka skozi gozdno površino in razdalje med zunanjsima plinovodoma 24 m pomeni skupno širino preseke približno 34 m, merjeno od debla do debla. Plinovodi deloma potekajo tudi ob robu gozda, tako da povsod ne gre za maksimalno možno širino razširjene preseke. Združevanje presek povzroči fragmentacijo gozda, ki pri eni sami ožji preseki še ni tako opazna, in povzroči večji vpliv na gozdne funkcije. V pasu 2,5 m od osi plinovoda je možna rast grmovne vegetacije, kar pomeni oblikovanje grmovnega gozdnega roba in preseko v širini 29 m. Sicer je v pasu med dvema plinovodoma mogoče tudi oblikovati pas grmovnic širine 5 m, ki pa lahko le v omejenem obsegu nadomešča izgubljene gozdne funkcije na območju preseke (pogoj, določen v alineji 1 točke II./6., 6.2 izreka tega okoljevarstvenega soglasja). Gozd ob Muri bo podvrtan, zato tu preseke tudi med obratovanjem ne bo.

Preseka v varnostnem pasu plinovoda R15/1 bo z upoštevanjem podvrtavana gozda ob Muri znašala 1,61 ha. Kumulativni vpliv presek v varnostnih pasovih R15/1 in M9 bo znašal približno 3,6 ha.

Med obratovanjem se lahko vzdolž trajne preseke razširijo invazivne rastline, kar negativno vpliva tako na ekološke in socialne kot tudi proizvodne funkcije. V primeru naselitve invazivk so potrebni omilitveni ukrepi – redno odstranjevanje s košnjo (pogoj, določen v alineji 2 točke II./6., 6.2 izreka tega okoljevarstvenega soglasja).

Vpliv na gozd in celotni vpliv med obratovanjem je zaradi tehničnih ukrepov (podvrtavanja) na obravnavanem prenosnem plinovodu R15/1 in načrtovanem vzporednem plinovodu M9 ministrstvo ocenjuje kot nebiten, ob pravilni izvedbi omilitvenih ukrepov ki so določeni v poglavju 5.5.2.2 Poročila o vplivih na okolje in v točki II./1., 6.2 izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

Obrazložitev v zvezi s presojo sprejemljivosti posega na naravo

Prvi odstavek 39. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja določa, da se, glede na velikost in značilnost posega v naravo, presoja sprejemljivosti posegov v naravo izvede v postopku izdaje 1) okoljevarstvenega soglasja za posege v naravo z vplivi na okolje, 2) naravovarstvenega soglasja za posege v naravo, ki niso posegi v naravo z vplivi na okolje, 3) dovoljenja za poseg v naravo, določene v 43. členu tega pravilnika ali 4) dovoljenja po drugih predpisih za posege v naravo, za katere ni treba pridobiti soglasja ali dovoljenja iz prejšnjih treh alinej.

Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP, v nadaljevanju: ZON) v prvem odstavku 105. člena določa, da je treba za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, pridobiti naravovarstvene pogoje in pravnomočno naravovarstveno soglasje na način in po postopku, kakor je za pridobitev projektnih pogojev in soglasij določeno s predpisi s področja graditve objektov.

V vplivnem območju prenosnega plinovoda so razglašena naslednja varovana območja:

V vplivnem območju prenosnega plinovoda R15/1 Lendava-Ljutomer so razglašena naslednja varovana območja:

- območja Natura 2000 na podlagi Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), in sicer: Natura 2000: POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura.

Za državni prostorski načrt je bil izveden postopek celovite presoje vplivov na okolje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, in postopek presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe planov na varovana območja v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Pripravljeno je bilo tudi okoljsko poročilo in pridobljeno mnenje o ustreznosti okoljskega poročila (MOP, marec 2016) in odločba o celoviti presoji vplivov na okolje (MOP, št. 35409-85/2018/29 z dne 28. 4. 2020) z ugotovitvijo sprejemljivosti vplivov izvedbe plana.

Za nameravani poseg je bil za potrebe II. stopnje presoje sprejemljivosti izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja v skladu s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja izdelan Dodatek k poročilu o vplivih na okolje Presoja sprejemljivosti vplivov gradnje prenosnega plinovoda R15/1 Lendava-Ljutomer na varovana (Natura 2000 in zavarovana območja), ki ga je dne 29. 9. 2020, izdelalo podjetje Center za kartografijo favne in flore, Antoličičeva 1, 2240 Miklavž na Dravskem polju.

Ministrstvo je na podlagi proučitve navedene dokumentacije ugotovilo, da nameravani poseg v času gradnje in v času obratovanja, ob ustrezni izvedbi omilitvenih ukrepov in naravovarstvenemu nadzoru, ne bo imel bistvenih posledic za stanje populacij kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov ter vplivov na varstvene cilje varovanih območij POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura (ocena C).

Celokupen vpliv nameravanega posega na varstvene cilje POO SI3000215 Mura in POV SI5000010 Mura a ter povezanost območij ministrstvo ocenjuje z oceno 3 (nebistven vpliv z omilitvenimi ukrepi).

V sedmem odstavku 105. člena ZON je določeno, da če je za gradnjo objekta iz prvega odstavka tega člena predpisan postopek presoje vplivov na okolje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, se namesto naravovarstvenega soglasja izda okoljevarstveno soglasje. V drugem odstavku 39. člena Pravilnika o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja je določeno, da se v primeru, ko se presoja sprejemljivosti posega v naravo izvede v postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja, šteje, da je z izdajo okoljevarstvenega soglasja izdano tudi naravovarstveno soglasje. Glede na navedeno je bilo odločeno, kot izhaja iz III. točke izreka te odločbe.

Glede na to, da gre v obravnavanem primeru za gradnjo objektov po predpisih o graditvi objektov, se pogoji, navedeni v izreku te odločbe, skladno s šestim odstavkom 61. člena ZVO-1 štejejo za projektne pogoje po predpisih o graditvi objektov.

Veljavnost okoljevarstvenega soglasja

V skladu z osmim odstavkom 61. člena ZVO-1 okoljevarstveno soglasje preneha veljati, če nosilec nameravanega posega v petih letih od njegove pravnomočnosti ne začne izvajati posega v okolje ali ne pridobi gradbenega dovoljenja, če je to zahtevano po predpisih o graditvi objektov. Zato je ministrstvo odločilo, kot izhaja iz IV. točke izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

Stroški

V skladu s petim odstavkom 213. člena v povezavi s 118. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-UPB, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20-ZIUOPDVE in 3/22 - ZDeb; v nadaljevanju: ZUP) je bilo treba v izreku te odločbe odločiti tudi o stroških postopka. Glede na to, da v tem postopku stroški niso nastali, je bilo odločeno, kot izhaja iz V. točke izreka tega okoljevarstvenega soglasja.

Iz drugega odstavka 230. člena ZUP izhaja, da je zoper odločbo, ki jo izda na prvi stopnji ministrstvo, dovoljena pritožba samo takrat, kadar je to z zakonom določeno. Takšen zakon mora določiti tudi, kateri organ je pristojen za odločanje o pritožbi, sicer o pritožbi odloča vlada. ZVO-2 v drugem odstavku 319. člena določa, da je zoper odločitve ministrstva v upravnih postopkih iz prvega odstavka 319. člena ZVO-2 dovoljena pritožba, o kateri odloča Vlada Republike Slovenije.

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper to odločbo je dovoljena pritožba na Vlado Republike Slovenije, Gregorčičeva 20, 1000 Ljubljana, v roku 15 dni po vročitvi te odločbe sklepa. Pritožba se pošlje neposredno pisno, pošlje po pošti ali da ustno na zapisnik na Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, Ljubljana. Za pritožbo se plača upravna taksa v višini 18,10 EUR. Upravno takso se plača v gotovini ali z drugimi veljavnimi plačilnimi instrumenti in o plačilu predloži ustrezno potrdilo. Upravna taksa se lahko plača na podračun javnofinančnih prihodkov z nazivom: Upravne takse – državne in številko računa: 0110 0100 0315 637 z navedbo reference: 11 25500-7111002-354000022.

Ta upravni akt je bil izdan kot fizična kopija dokumenta v elektronski obliki. V skladu z drugim odstavkom 65.b člena Uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18, 14/20, 167/20, 172/21, 68/22, 89/22 in 135/22) vas seznanjamo, da lahko zahtevate, da se vam pošlje izvirnik dokumenta na elektronski naslov ali potrdi skladnost kopije dokumenta z izvirnikom. Uveljavljanje te zahteve ne vpliva na vaš pravni položaj oziroma tek roka, ki je začel teči z vročitvijo kopije.

Pripravila:
mag. Irena Lapuh
sekretarka

mag. Vesna Kolar-Planinšič
Vodja sektorja za okoljske presoje

Vročiti:

- pooblaščenec nosilca nameravanega posega, E-NET okolje d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana (za: Plinovodi d.o.o., Cesta Ljubljanske brigade 11b, 1000 Ljubljana) - osebno.

Poslati po enajstem odstavku 61. člena ZVO-1 tudi:

- Inšpektoratu Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpekcija za okolje in naravo, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana - po elektronski pošti (gp.irsop@gov.si),
- Občini Lendava, Glavna ulica 20, 9220 Lendava – po elektronski pošti (obcina@lendava.si),

- Občina Velika Polana, Velika Polana 111, 9225 Velika Polana – po elektronski pošti (občina@velika-polana.si),
- Občina Črenšovci, Prekmurske čete 20, 9232 Črenšovci – po elektronski pošti (info@občina-crensovci.si),
- Občina Razkrižje, Šafarsko 42, 9246 Razkrižje – po elektronski pošti (obcinarazkrižje@siol.net),
- Občina Ljutomer, Vrazova ulica 1, 9240 Ljutomer – po elektronski pošti (obcina.ljutomer@ljutomer.si),
- Direkciji Republike Slovenije za vode, Hajdrihova ulica 28c, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.drsv@gov.si.),
- Ministrstvu za kulturo, Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.mk@gov.si);
- Ministrstvu za zdravje, Štefanova 5, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.mz@gov.si);
- Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave, Tobačna ulica 5, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (zrsvn.oe@zrsvn.si);
- Zavodu za gozdove Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (zgs.tajnistvo@zgs.si);
- Zavodu za ribištvo Slovenije, Spodnje Gameljne 61 A, 1211 Ljubljana - Šmartno – po elektronski pošti (info@zzrs.si);
- Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za kmetijstvo, Dunajska 22, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.mkgp@gov.si);
- Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorat za gozdarstvo, Dunajska 22, 1000 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.mkgp@gov.si);
- Ministrstvu za infrastrukturo, Direktorat za energijo, Langusova ulica 4, 1535 Ljubljana – po elektronski pošti (gp.mzi@gov.si).